

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W JANOWIE LUBELSKIM**

**INFORMACJA
O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU JANOWSKIEGO
ZA ROK 2022**

**ul. Wojska Polskiego 30, 23-300 Janów Lubelski
e-mail: psse.janowlubelski@sanepid.gov.pl
e-PUAP: /PSSEJanowLub/SkrytkaESP**

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

I.	WSTĘP	3
II.	ZAPOBIEGANIE ORAZ ZWALCZANIE ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH U LUDZI	4
III.	ODPADY MEDYCZNE	18
IV.	STAN SANITARNY PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ	19
V.	ROCZNA OCENA STANU UODPORNIEŃ POWIATU JANOWSKIEGO	22
VI.	JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA	28
VII.	PŁYWALNIE	40
VIII.	KĄPIELISKA I MIEJSCA WYKORZYSTYWANE DO KĄPIELI	41
IX.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	43
X.	STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	46
XI.	STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOSCI ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ	57
XII.	STAN SANITARNY ŚRODOWISKA PRACY	76
XIII.	STAN SANITARNY PLACÓWEK DZIECI I MŁODZIEŻY	90
XIV.	OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	95
XV.	DZIAŁALNOŚĆ LABORATORYJNA	107
XVI.	PODSUMOWANIE	114

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

I. WSTĘP

Szanowni Państwo,

Przekazuję Państwu „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu janowskiego za rok 2022”, opracowaną na podstawie informacji uzyskanych w czasie prowadzonego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz działalności przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych.

W przedłożonym Państwu dokumencie opisano podstawowe aspekty sytuacji epidemiologicznej w powiecie w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim ze wskazaniem jednocześnie kierunków dalszych koniecznych działań mogących spowodować uzyskanie poprawy w tym zakresie.

Przeprowadzona analiza wyników działań nadzorowych na terenie powiatu wskazuje, że stan bezpieczeństwa sanitarnego jest stabilny. Nadal jednak stwierdza się negatywne zjawiska w sferze sanitarno-higienicznej oraz epidemiologicznej, co świadczy o konieczności kontynuowania stałego systematycznego nadzoru obejmującego działania prewencyjne, monitoringowe i naprawcze.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Działalność restrykcyjno-kontrolna nie jest główną, czy jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Do naszych ustawowych zadań należy także pobudzanie aktywności społecznej do działań na rzecz własnego zdrowia, inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zaznajamiania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowanie zasad higieny, racjonalnego odżywiania i zapobiegania chorobom.

Ocena stanu sanitarnego zostaje przekazana Staroście Janowskiemu oraz Radzie Powiatu w celu zapoznania się i wykorzystania jako ważny materiał pomocniczy w podejmowaniu decyzji na rzecz dalszej poprawy warunków życia i bezpieczeństwa mieszkańców powiatu janowskiego.

Informacja została udostępniona na naszej stronie internetowej www.gov.pl/web/psse-janow-lubelski oraz portalu społecznościowym [facebook](https://www.facebook.com/psse.janow.lubelski).

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Janowie Lubelskim
mgr Elżbieta Kurzyna

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

II. ZAPOBIEGANIE ORAZ ZWALCZANIE ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH U LUDZI

Choroby zakaźne i zakażenia w dalszym ciągu stanowią istotny problem zdrowia publicznego. Zapobieganie i ich zwalczanie wśród ludzi jest jednym z kluczowych zadań realizowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Zadania, które realizowane były w 2022 roku to następstwo sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych i zakażeń w powiecie, kraju i na świecie. Na podstawie zgłoszeń przypadków zachorowań, zakażeń i zatruc wpływających do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Janowie Lubelskim z podmiotów leczniczych, prowadzona była rejestracja chorób zakaźnych pozwalająca na bieżące monitorowanie sytuacji epidemiologicznej oraz wczesne podejmowanie działań przeciwepidemicznych. Dotychczasowe działania to najistotniejszy i najbardziej skuteczny element działań zapobiegawczych, do których należy uznać realizację przede wszystkim Programu Szczepień Ochronnych, w tym realizację szczepień, które są częścią koordynowanych przez Światową Organizację Zdrowia programów eliminacji i eradykacji wybranych chorób zakaźnych. Opracowanie przedstawia dane dotyczące kształtowania się sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych na terenie powiatu janowskiego w 2022 roku w stosunku do roku 2021.

W roku 2022 przeprowadzono 2224 dochodzenia epidemiologiczne, które miały na celu:

- ustalenie źródła zakażenia,
- wykrycie czynnika etiologicznego powodującego zachorowanie,
- objęcie nadzorem osób z kontaktu z chorym lub podejrzanym o zakażenie,
- przeprowadzanie kwalifikacji zachorowań zgodnie z definicjami przypadków chorób zakaźnych dla potrzeb nadzoru epidemiologicznego.

Na terenie powiatu janowskiego w roku 2022 zarejestrowano **2144** przypadki zachorowań na choroby zakaźne (w 2021 – **2578**), z powodu których hospitalizowanych było **317** osób (14,8% wszystkich zarejestrowanych przypadków).

Tabela 1. Choroby zakaźne i zakażenia zgłoszone w 2021 i 2022 roku z uwzględnieniem ilości hospitalizacji i współczynnika zachorowalności w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców.

L.p.	JEDNOSTKA CHOROBOWA	2021r.		2022r.	
		liczba zachorowań/ liczba hospitalizacji	współczynnik zachorowalności [liczba zachorowań/10tys.]	liczba zachorowań/ liczba hospitalizacji	współczynnik zachorowalności [liczba zachorowań/10tys.]
1.	Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	4/3	0,89	13/10	2,92
2.	Wirusowe zakażenia	34/34	7,54	88/88	19,7

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

	jelitowe				
3.	Biegunka i zapalenie żołądkowo -jelitowe BNO, o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu	36/32	7,99	4/3	0,9
4.	Ospa wietrzna	28/0	6,22	160/0	35,88
5.	Różyczka	-	-	-	-
6.	Wirusowe Zapalenie Wątroby typu C	4/0	0,89	1/0	0,22
7.	Wirusowe Zapalenie Wątroby typu B	-	-	1/0	0,22
8.	Świnka	-	-	-	-
9.	Szczepienia p/wściekliznie u osób pokąsanych przez zwierzęta	1/0	0,22	7/0	1,57
10.	Borelioza	36/0	7,99	34/0	7,62
11.	Szkarlatyna (plonica)	2	0,44	7/0	1,57
12.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	-	-	1/1	0,22
13.	Wirusowe zapalenie opon mózgowych	1/1	0,22	-	-
14.	Wirusowe zapalenie mózgu	1/1	0,22	-	-
15.	Kleszczowe zapalenie mózgu	-	-	1/1	0,22
16.	Grypa i zachorowania grypopodobne	1821+1 przypadek grypy wywołany wirusem typu A, +1 przypadek grypy wywołany wirusem typu B /2	404,7	2152+4 przypadki grypy wywołanej wirusem typu A /3	483,45
17.	Zatrucie jadem kielbasianym (botulizm)	-	-	-	-
18.	Gruźlica	8/8	1,78	2/2	0,45
19.	Krztusiec	-	-	-	-
20.	Zatrucia pestycydami	-	-	-	-
21.	Mikobakterioza	-	-	-	-
22.	Inwazyjna Choroba Meningokokowa	-	-	-	-
23.	AIDS	-	-	-	-
24.	Nowo wykryte zakażenia HIV	-	-	1/1	0,22
25.	Wrodzony zespół różyczkowy	-	-	-	-
26.	Kiła	1/0	0,22	-	-
27.	Rzeżączka	-	-	-	-
28.	Giardioza (lamblioza)	1/0	0,22	-	-

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

29.	Listerioza	1/1	0,22	-	-
30.	Bąblowica	-	-	-	-
31.	Zapalenie jelitowe wywołane <i>Clostridiodes difficile</i>	27/27	5,99	30/30	6,73
32.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> (róża)	-	-	2/2	0,45
33.	Choroby wywołane przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	1/1	0,22	6/6	1,35
34.	Zatrucia naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm - grzyby	-	-	-	-
35.	Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	2390 (w tym 2 przypadki możliwe)/306	531,0	1784/172	400,0

W roku 2022 na terenie powiatu janowskiego wśród chorób podlegających zgłaszaniu nie odnotowano zachorowań na czerwonkę bakteryjną, odrę, ospę prawdziwą, dury brzuszne i dury rzekome. Pomimo, że zagrożenie zachorowania na te choroby nie jest wysokie, wymagają one stałego nadzoru z racji ich znaczenia klinicznego i potencjału epidemicznego.

W odniesieniu do roku ubiegłego zaobserwowano znaczny spadek odsetka zgonów z powodu zachorowań na choroby zakaźne. W 2022 roku zarejestrowano 14 zgonów co stanowiło 0,65% ogółu zachorowań (w 2021 roku zarejestrowano 106 zgonów co stanowiło 4,1% ogółu). Wskaźnik umieralności w 2022 roku wyniósł 3,14/10 tys.

Tabela 2. Liczba zgonów z powodu chorób zakaźnych z podziałem na grupy wiekowe w 2022 roku.

Lp	Przyczyna zgonów		Liczba zgonów oraz podejrzeń zgonów z powodu chorób zakaźnych wg wieku zmarłych												
	Kod ICD-10	Określenie słowne	0	1	2-4	5-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60+	Ogółem	W tym podejrzeń
1.	U07.1	COVID-19, wirus zidentyfikowany	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	13	14	0
Razem			0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	13	14	0

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

1. COVID-19.

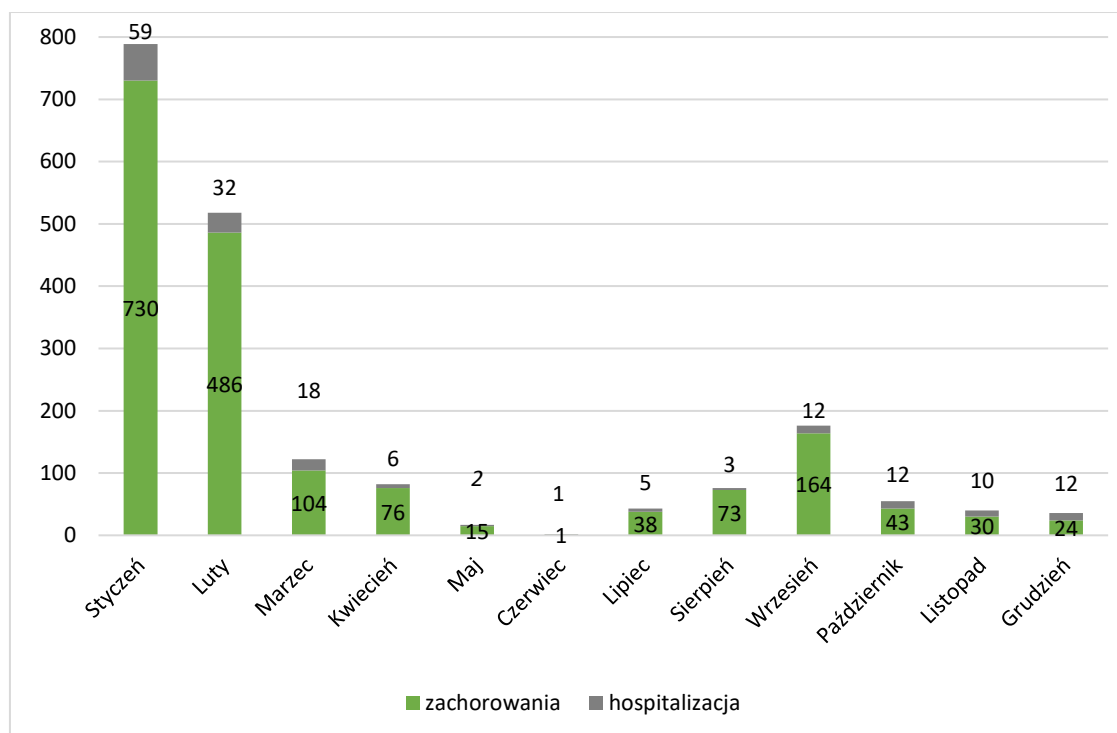
Wirus SARS CoV-2 w 2022 roku nadal pozostawał wysoce zaraźliwy, co oznacza, że COVID-19 stanowi nadal globalne zagrożenie dla zdrowia publicznego. Obraz kliniczny oraz objawy są niezwykle zróżnicowane. Istnieje szeroki przedział objawów towarzyszących zakażeniu wirusem SARS-CoV-2 od infekcji bezobjawowej do niewydolności wielonarządowej. Rok 2022 to dwa dominujące warianty SARS CoV-2 zarówno w skali kraju jak i w powiecie janowskim, co wynika z sekwencjonowania pobranych próbek wymazów. Były to DELTA i OMIKRON. W porównaniu do poprzednich wariantów mogliśmy zaobserwować spadek liczby takich objawów jak: utrata węchu i smaku, gorączka, ucisk w klatce piersiowej. Wariant DELTA przypominał zapalenie zatok lub grypę żołądkową – objawy były mało specyficzne i utrudniały diagnostykę COVID-19. Wariant OMIKRON charakteryzował się łagodniejszym przebiegiem, najczęstsze objawy to: katar, zatłkany nos, ból głowy, ból gardła.

Na terenie powiatu janowskiego w 2022 roku zarejestrowano 1784 potwierdzone przypadki zachorowań na COVID-19:

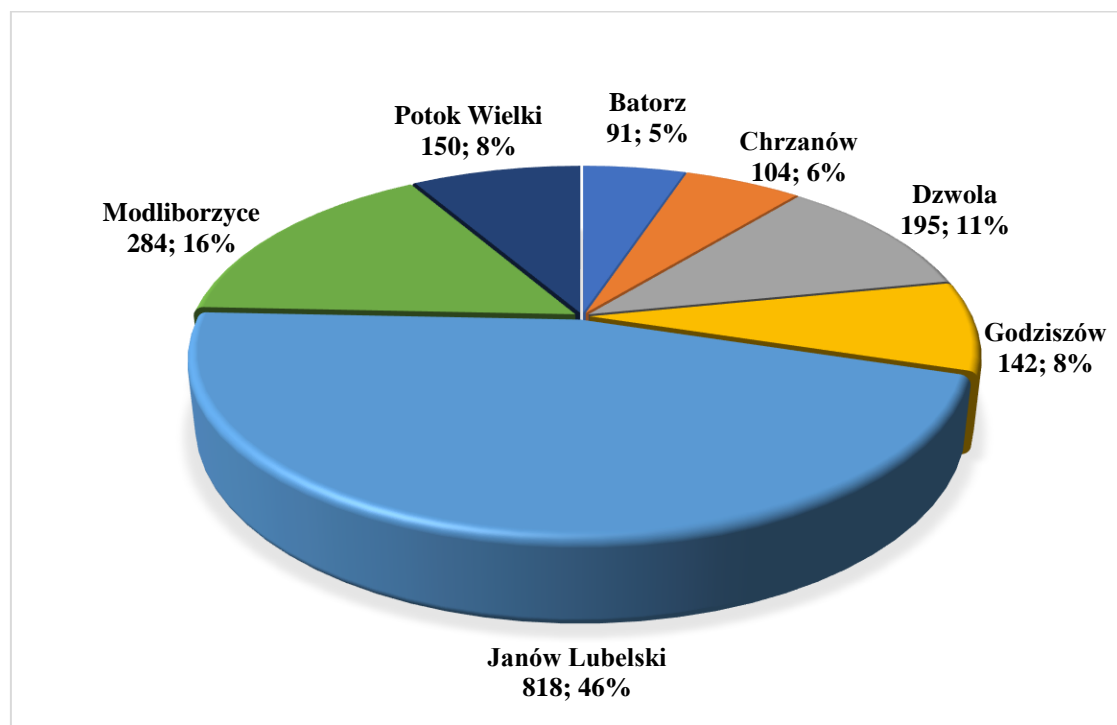
W związku z powyższym:

- 1299 osób objęto kwarantanną,
- 24 osoby zostały objęte nadzorem epidemiologicznym.

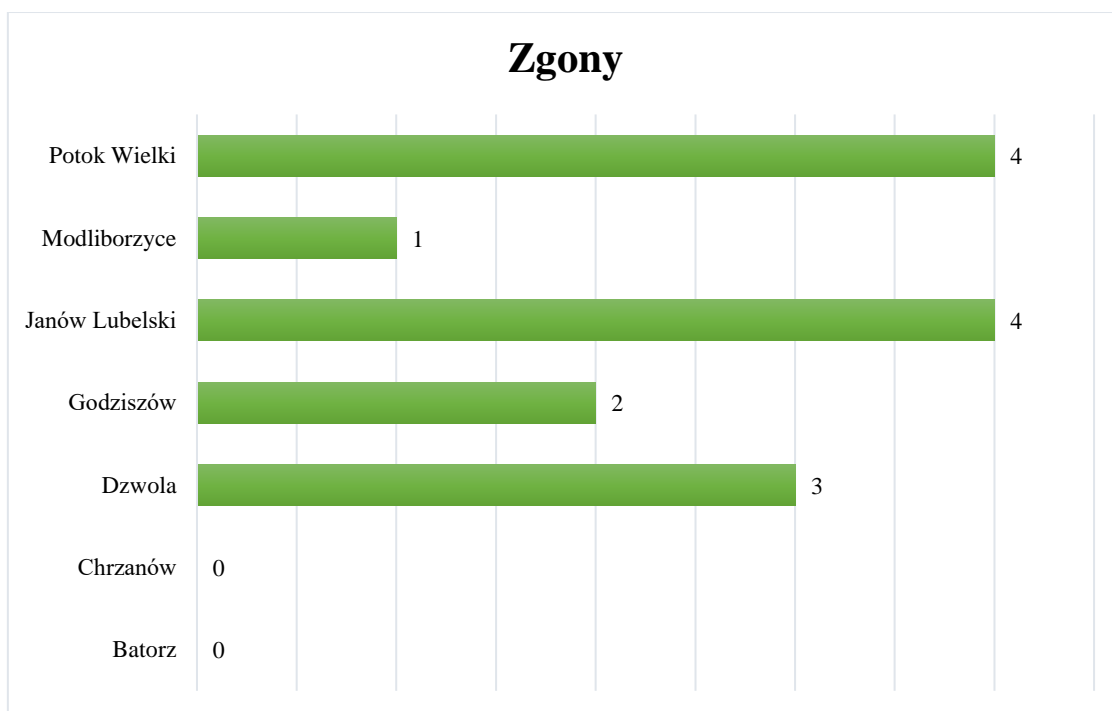
Najwięcej przypadków zachorowań zarejestrowano w styczniu (730 przypadków - 40,9% ogółu). Także w tym miesiącu najwięcej było osób hospitalizowanych (59 osób). Wskaźnik zachorowalności wyniósł 400/10tys. Z powodu zakażenia SARS-CoV-2 hospitalizowane były 172 osoby (stanowi to 54% ogółu hospitalizacji z powodu chorób zakaźnych). Zarejestrowano 1770 ozdowieńców i 14 zgonów (100% zgonów z powodu chorób zakaźnych). Najmłodsza osoba, która zmarła z powodu COVID-19 była w wieku 52 lat, natomiast najstarsza 93 lat. Średnia wieku zmarłych wyniosła 80,6 lat (w 2021r. - 63,5 lat). Zmarło 8 kobiet (57%) i 6 mężczyzn (43%).

Wykres 1. Liczba nowych przypadków i hospitalizacji w rozbięciu na poszczególne miesiące 2022 roku.

Wykres 2. Liczba zachorowań w poszczególnych gminach i ich udział procentowy w ogólnej liczbie zachorowań w powiecie.

Wykres 3. Liczba zgonów z powodu COVID-19 w 2022 roku z podziałem na gminy.

Testy, szczepionki, leki, maseczki oraz procedury były czynnikami, które miały wpływ na liczbę zachorowań i zgonów. Analizując tendencję spadkową zachorowań na COVID-19 w skali kraju, w roku 2022 zostały podjęte decyzje prawne o obostrzeniach, ograniczeniach, a przede wszystkim o ich łagodzeniu. W wyniku tych działań nie zaobserwowano zwiększania się liczby zakażeń, dlatego od 28 marca 2022 roku zniesiono obowiązek izolacji, kwarantanny, a także noszenia maseczek, z wyjątkiem podmiotów leczniczych i aptek. Od 16 maja zniesiony został stan epidemii, a wprowadzono stan zagrożenia epidemicznego.

2. Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe.

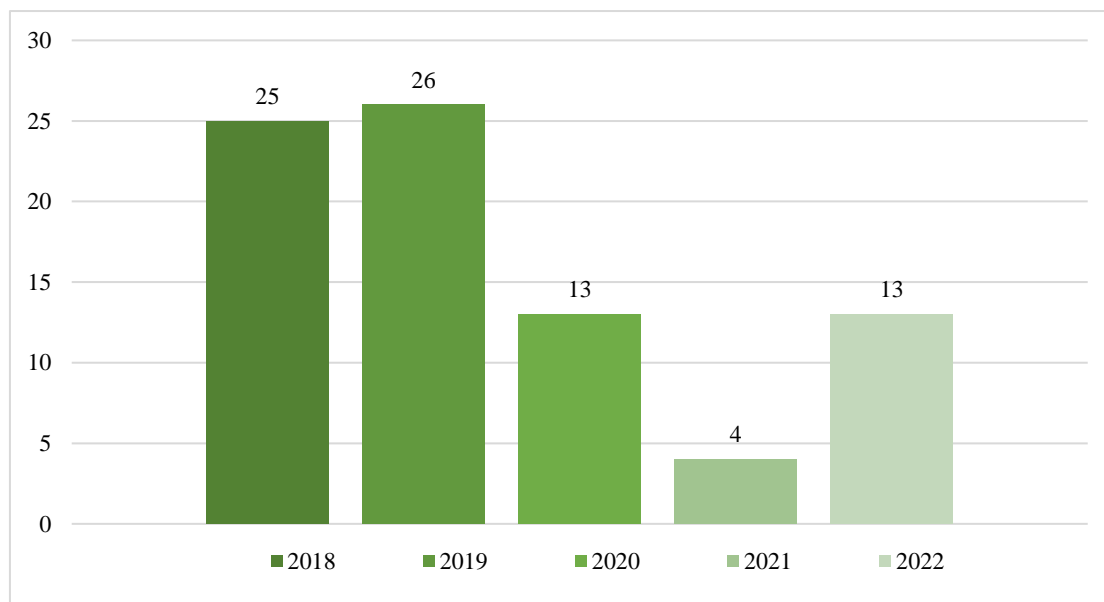
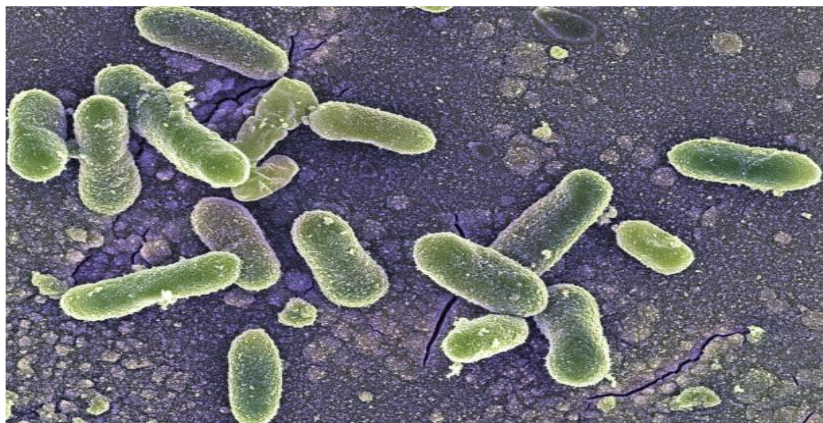
Zatrucia i zakażenia pokarmowe mogą być wywoływane przez różne czynniki etiologiczne: bakterie, wirusy, pasożyty oraz toksyny wytwarzane przez zwierzęta, rośliny i grzyby.

2.1. Bakteryjne zakażenia jelitowe.

- **Salmonellozy – zatrucia pokarmowe**

W 2022 roku odnotowano 13 zachorowań na salmonellozę jelitową (w 2021r. - 4). We wszystkich przypadkach czynnikiem etiologicznym był szczep *Salmonella Enteritidis*. Wykryto 2 ogniska salmonellozy w domach prywatnych. Reszta przypadków to zachorowania sporadyczne nie powiązane epidemiologicznie. Najprawdopodobniej przyczyną zachorowań były zaniedbania higieny osobistej i otoczenia, błędy związane z niewłaściwym przechowywaniem gotowych potraw, brakiem poddawania żywności odpowiedniej obróbce termicznej, a także nie przestrzeganie wymogów sanitarno- higienicznych. Z powodu zakażenia

hospitalizowanych było 10 osób. Z nadzoru przebadano 21 osób ze styczności z chorymi. Zarejestrowano 5 nosicieli pałeczek Salmonella.

Wykres 4. Liczba przypadków zachorowań na salmonellozę jelitową w latach 2018 - 2022.

- **Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe bliżej nieokreślone o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu**

W 2022 roku zarejestrowano 4 przypadki zachorowań na biegunkę i zakażenia żołądkowo-jelitowe bliżej nieokreślone o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu (w tym 1 przypadek u dziecka do lat 2). W porównaniu do roku 2021 ilość zachorowań znacznie spadła (2021r. - 36 przypadków zachorowań w tym 13 u dzieci do lat 2).

- **Zakażenie jelitowe wywołane przez *Clostridioides difficile***

Clostridioides difficile jest bakterią powszechnie występującą w środowisku. Kolonizacja tym patogenem jest szczególnie częsta w warunkach szpitalnych. Do wystąpienia choroby przyczyniają się takie czynniki jak: hospitalizacja, antybiotykoterapia, wiek, obciążenie chorobami współistniejącymi. W porównaniu do

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

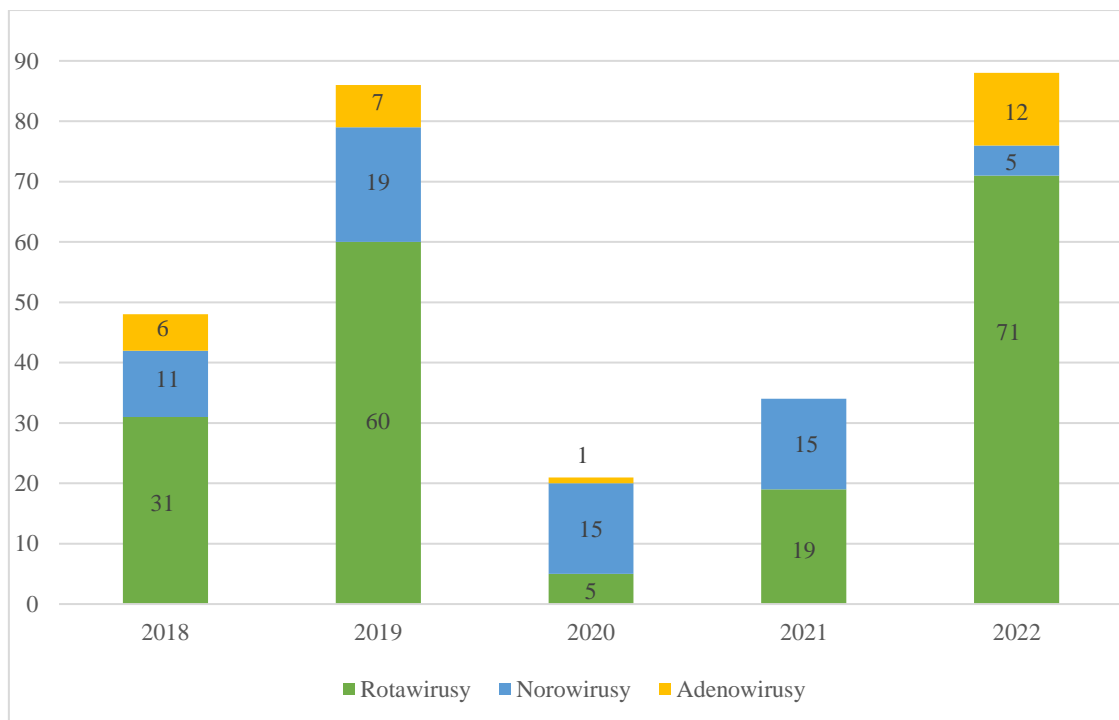
roku ubiegłego ilość zachorowań kształtuje się na podobnym poziomie. W 2022 roku zarejestrowano 30 przypadków, a w 2021r. - 27. W bieżącym roku nie odnotowano ogniska zakażenia szpitalnego wywołanego patogenem *Clostridioides difficile*. Nie odnotowano zachorowań wśród personelu medycznego.

2.2. Wirusowe zakażenia jelitowe.

W 2022 roku zarejestrowano 88 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych z czego 23 przypadki to zakażenia u dzieci do lat 2:

- 71 z pośród nich to zakażenia wywołane przez rotawirusy,
- 5 przypadków to zachorowania wywołane przez norowirusy,
- 12 przypadków to zachorowania wywołane przez adenowirusy.

Porównując rok 2021 liczba zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe znacznie wzrosła. Wzrost ten prawdopodobnie spowodowany jest powrotem uczniów do nauki stacjonarnej oraz zniesieniem obostrzeń związanych z pandemią COVID-19.

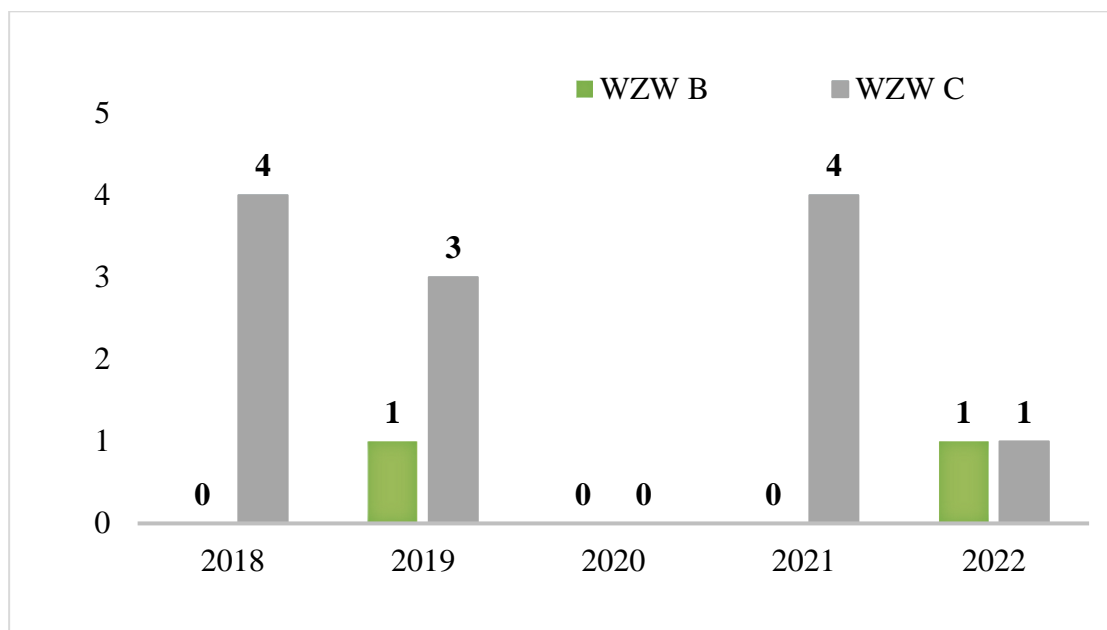

Wykres 5. Wirusowe zakażenia jelitowe w oparciu o czynnik chorobotwórczy w latach 2018-2022.

3. Zakażenia krwiopochodne oraz choroby przenoszone drogą płciową.

Wirusowe zapalenia wątroby to choroby wywoływane przez hepatotropowe wirusy, które powodują stan zapalny wątroby. W niektórych przypadkach wirusowe zapalenie wątroby może przybierać postać ostrą co grozi poważnymi następstwami zdrowotnymi. W 2022 roku zarejestrowano 1 potwierdzony przypadek zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu C oraz 1 przypadek zachorowania typu B. Z uwagi na brak szczepień ochronnych przeciwko HCV, szerzeniu się zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C można zapobiec jedynie poprzez utrzymywanie

wysokich standardów higieniczno-sanitarnych podczas wykonywania świadczeń zdrowotnych i zabiegów przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek. Wirusowe zapalenie wątroby typu C pozostaje poważnym problemem zdrowia publicznego, dlatego konieczne jest dalsze usprawnianie działań profilaktycznych i edukacyjnych zmierzających do poprawy bezpieczeństwa procedur medycznych i równoległe do poprawy wczesnego wykrywania nabytych zakażeń.

Wykres 6. Wirusowe zapalenie wątroby typu B i C w latach 2018-2022.

4. Choroby odzwierzęce.

Choroby odzwierzęce to choroby zakaźne zwierząt, które mogą być przenoszone na ludzi. Wiele z nich rozprzestrzenia się poprzez bezpośredni lub pośredni kontakt chorymi zwierzętami.

4.1. Borelioza.

Borelioza jest odzwierzęcą wieloukładową chorobą zakaźną. Symptomatologia boreliozy jest zróżnicowana, dlatego istotnym czynnikiem mającym wpływ na rozpoznawalność boreliozy jest diagnostyka laboratoryjna. Przeciwno boreliozie nie ma szczepionki, co potęguje problem i uniemożliwia szybkie jej opanowanie.

W 2022 roku ilość zachorowań na boreliozę utrzymała się na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym. Zarejestrowano 34 przypadki (w 2021r. - 36 przypadków zachorowań). Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika, iż najczęstszą postacią boreliozy jest postać skórna w postaci rumienia wędrującego we wczesnej fazie choroby. Wszyscy chorzy pozostawali w leczeniu ambulatoryjnym. Rumień wędrujący wystąpił u 21 osób. Pozostałe przypadki to zachorowania z objawami ze strony układu kostno-stawowego. Najwięcej ukąszeń przez kleszcze miało miejsce w miesiącach wiosennych i letnich na terenie ogródków przydomowych, w lasach mieszanych oraz na łąkach.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Tabela 3. Dane epidemiologiczne zachorowań na boreliozę zgłoszonych w 2022 roku i analogicznym okresie roku ubiegłego.

1. wiek/pleć	2021r.			2022r.		
	K	M	ogółem	K	M	ogółem
0-4	0	0	0	0	0	0
od 5 do 9	2	0	2	0	0	0
od 10 do 14	0	0	0	1	0	1
15-19	1	0	1	1	0	1
20-29	0	1	1	0	0	0
30-39	1	2	3	1	2	3
40-49	3	4	7	2	5	7
50-59	4	4	8	3	5	8
60-64	3	3	6	4	3	7
65+	3	5	8	6	1	7
ogółem	17	19	36	18	16	34
2.grupa zawodowa/pleć	2021r.			2022r.		
Rolnicy	3			12		
Leśnicy, inni pracownicy leśni	1			1		
3. objawy choroby/pleć	K	M	ogółem	K	M	ogółem
Faza wczesna - rumień wędrujący	14	13	27	12	9	21
Inne zmiany skórne (lymphocytoma, zanikowe zapalenie skóry)	0	0	0	0	0	0
Borelioza układu kostno-stawowego	3	6	9	6	7	13
Jednocześnie rumień i bóle stawów wśród w/w osób	0	0	0	0	0	0
Borelioza układu krążenia	0	0	0	0	0	0
Neuroborelioza	0	0	0	0	0	0
Inne	0	0	0	0	0	0

4.2. Giardioza (lamblioza).

Choroba wywoływana przez grupę mikroskopijnych jednokomórkowych pasożytów, które mogą zarazić psy, koty, gryzonie i ludzi. Zakażenie występuje po spożyciu pasożyta, często powodując biegunkę oraz wymioty. U ludzi do zakażenia dochodzi najczęściej poprzez picie zanieczyszczonej wody. W roku 2022 nie odnotowano zachorowań na lambliozę (w 2021r. - 1 przypadek).

5. Pokąsania i szczepienia przeciwko wścieklicznie.

Istotnym problemem pozostają pokąsania przez zwierzęta, głównie psy i koty. W 2022 roku zarejestrowano 28 pokąsań. 7 osób poddało się szczepieniom przeciwko wścieklicznie ze względu na brak możliwości obserwacji zwierzęcia będącego sprawcą pokąsania. Porównując rok ubiegły ilość pokąsań przez zwierzęta wzrosła (2021r.- 13 pokąsań). W omawianym okresie na terenie powiatu janowskiego nie stwierdzono przypadków zachorowań na wścieklicznę u ludzi.

6. Choroby zakaźne wieku dziecięcego.

6.1 Płonica (szkarlatyna).

Płonica jest ostrą chorobą zakaźną, która objawia się zmianami zapalnymi błony śluzowej gardła, anginą, gorączką, wymiotami i drobnopłamistą wysypką. W 2022 roku zarejestrowano 7 przypadków zachorowań na szkarlatynę nie wymagających hospitalizacji (w 2021r. - 2 przypadki).

6.2. Ospa wietrzna.

Ospa wietrzna występuje zwykle u dzieci. Na ogół stwierdza się u nich łagodne objawy kliniczne takie jak: brak łaknienia, ból głowy, osłabienie, niewysoka gorączka, wysypka. Zachorowalność na ospę wietrzną w 2022 roku uległa wzrostowi w stosunku do roku ubiegłego - zgłoszono 160 przypadków (2021r. - 28). Podobnie jak w przypadku wirusowych zakażeń jelitowych wzrost zakażeń na ospę spowodowany był powrotem uczniów do nauki stacjonarnej. Z MZ-54 wynika, że na ospę wietrzną na terenie powiatu janowskiego w 2022 roku zaszczepiło się 17 dzieci.

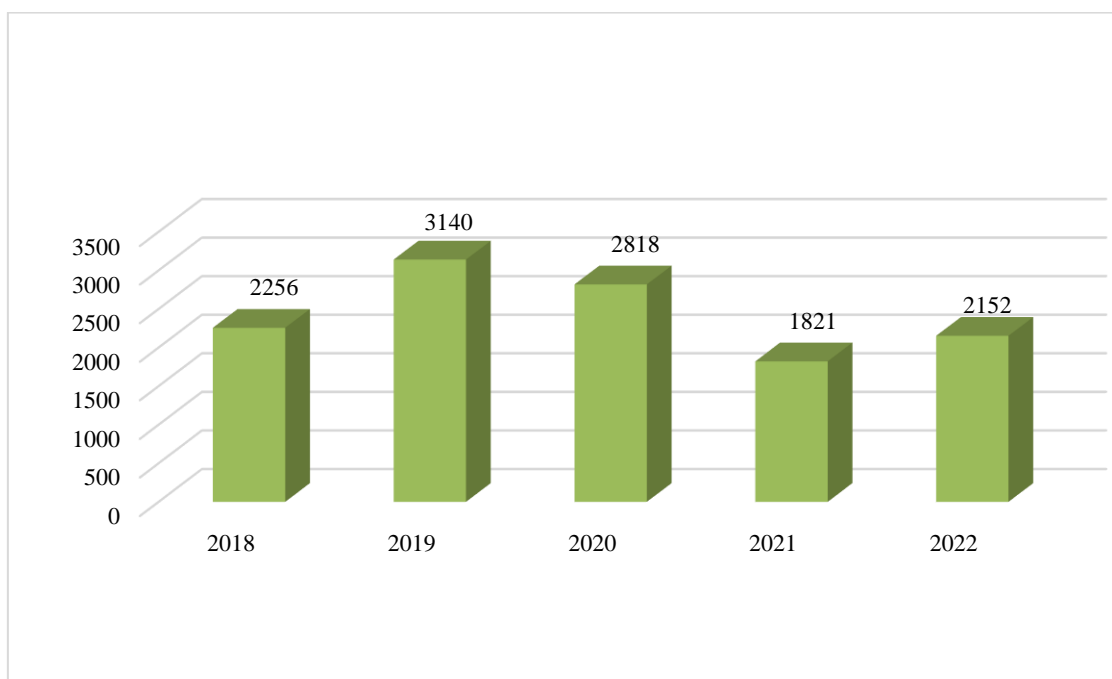
Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

7. Choroby zakaźne objęte przez światową organizację zdrowia programami eradykacji i eliminacji.

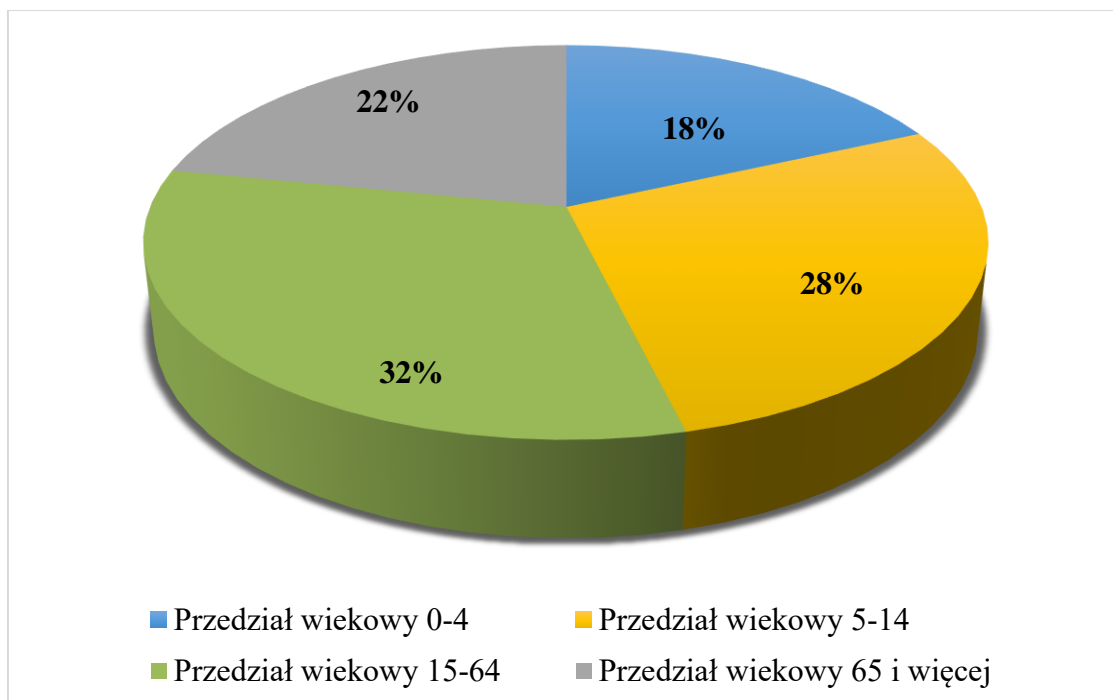
W zakresie chorób, przeciwko którym prowadzi się obowiązkowe szczepienia ochronne, sytuacja epidemiologiczna jest stabilna. W 2022 roku podobnie jak w 2021 w powiecie janowskim nie notowano zachorowań na błonicę, tężec, krztusiec, odrę, świnkę, różyczkę, haemophilus influenzae oraz poliomyelitis na co bez wątpienia ma wpływ stale utrzymująca się na wysokim poziomie wyszczepialność dzieci przeciwko tym chorobom.

8. Grypa i zakażenia grypopodobne.

Grypa jest ostrą chorobą zakaźną układu oddechowego. W 2022 roku zaobserwowano nieznaczny wzrost zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę sezonową. Zarejestrowano 2152 przypadki (w 2021r. – 1821). Podane dane mogą być zaniżone ze względu na to, że duża część pacjentów leczy się samodzielnie w domu i nie zgłasza się na konsultację lekarską. Najwięcej zachorowań wystąpiło w przedziale wiekowym 15-64 lat (688 przypadków), co stanowi 32 % wszystkich zachorowań. W 2022 roku przeciwko grypie zaszczepiło się 1288 osób (672 więcej niż w roku poprzednim). Znaczący wpływ na wzrost liczby szczepień na grypę ma propagowanie szczepień ochronnych.

Wykres 7. Liczba przypadków zakażeń grypopodobnych w latach 2018-2022.

Wykres 8. Liczba zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę wg wieku chorych w 2022 roku.

Podobnie jak w latach ubiegłych kontynuowano działania w ramach nadzoru epidemiologiczno-wirusologicznego nad grypą, opartego na systemie SENTINEL, którego głównym celem jest pobieranie od pacjentów podejrzanych o zachorowanie na grypę materiału do badań wirusologicznych. W nadzorze SENTINEL w 2022 roku uczestniczył 1 podmiot leczniczy – Przychodnia Lekarska „Panaceum” w Krzemieniu. Pobrano do badania 15 wymazów od osób chorych, z których wyizolowano 4 potwierdzone przypadki wirusa grypy typu A.

9. Neuroinfekcje.

Jednostki chorobowe zaliczane do tej grupy wywołują infekcje ośrodkowego układu nerwowego. Najczęściej rozpoznawane są na podstawie objawów klinicznych oraz badania płynu mózgowo-rdzeniowego. W 2022 roku zarejestrowano 1 przypadek bakteryjnego zapalenia opon mózgowych i 1 przypadek kleszczowego zapalenia mózgu (w 2021r. - brak zakażeń). W 2022 roku nie rejestrowano przypadków wirusowych zapaleń opon mózgowych lub mózgu (w 2021r. - 2 przypadki).

10. Choroby inwazyjne.

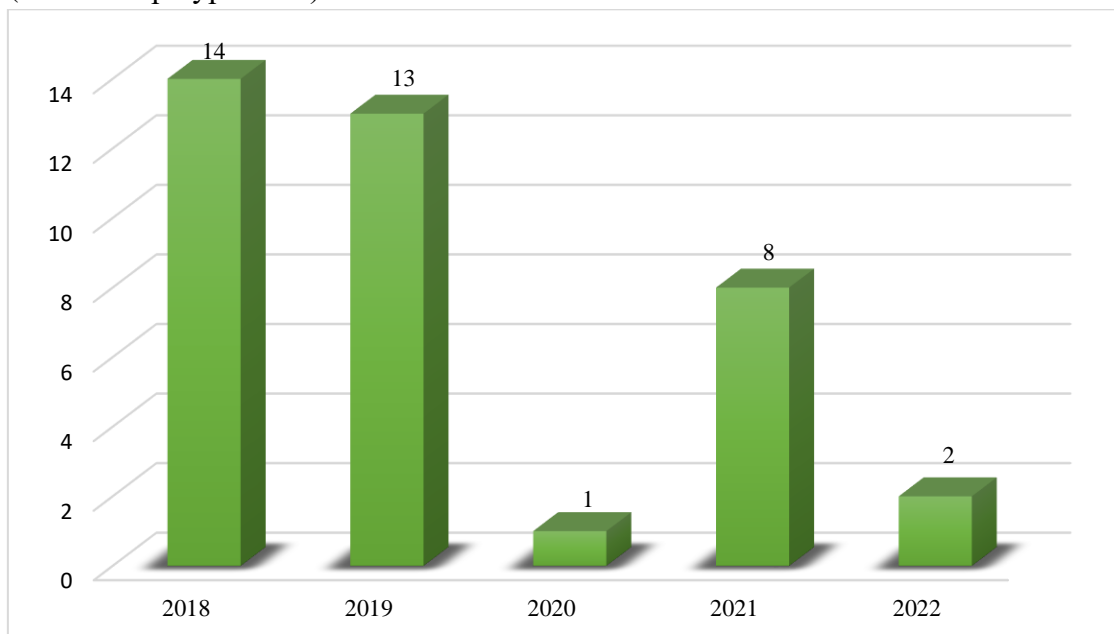
Na chorobę inwazyjną wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae* w 2022 roku zachorowało 6 osób. U 1 osoby rozpoznano zapalenie opon mózgowych, pozostałe 5 przypadków zakwalifikowano jako inne określone i nieokreślone postacie kliniczne. Wszystkie osoby były hospitalizowane.

Na chorobę inwazyjną wywołaną przez *Streptococcus pyogenes* w 2022 roku zarejestrowano 2 zachorowania (róża) zakwalifikowane jako przypadki możliwe. W 2022 roku nie zarejestrowano zgonów z powodu chorób inwazyjnych.

11. Gruźlica.

Gruźlica jest chorobą zakaźną, wywołaną prątkiem gruźlicy, która najczęściej zajmuje płuca, choć zdarzają się również przypadki gruźlicy poza płucnej. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim rozpoznaje i monitoruje sytuację epidemiologiczną gruźlicy. Sprawuje nadzór epidemiologiczny nad osobami chorymi na gruźlicę, od momentu rozpoznania choroby do całkowitego wyleczenia oraz nad osobami z kontaktu z chorym, prowadzi rejestr osób chorych na gruźlicę.

W 2022 roku na terenie powiatu potwierdzono 2 zachorowania na gruźlicę oraz zarejestrowano 1 przypadek podejrzenia zachorowania na gruźlicę niepotwierdzoną bakteriologicznie i histopatologicznie. Po przeprowadzeniu wywiadów epidemiologicznych zarejestrowano 3 osoby z kontaktu, które przekazano pod nadzór lekarski. Porównując rok ubiegły ilość przypadków zachorowań na gruźlicę spadła (2021r. - 8 przypadków)

Wykres 9. Liczba zachorowań na gruźlicę w latach 2018-2022.

12. Sytuacja epidemiologiczna w szpitalach – ogniska epidemiczne.

Nadzór nad zakażeniami szpitalnymi i drobnoustrojami alarmowymi ma charakter wewnątrzszpitalny i regulowany jest przepisami ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

W 2022 roku w Samodzielnym Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Janowie Lubelskim zanotowano i opracowano epidemiologicznie 7 ognisk o etiologii SARS-CoV-2. Na oddziale wewnętrznym w roku 2022 zostało wygaszone ognisko epidemiczne wywołane przez *Klebsiella pneumoniae* MBL, które zostało zarejestrowane w 2021 roku. U 1 pacjenta zakażenie przebiegało objawowo, natomiast u 29 pacjentów wystąpiła kolonizacja szczepami *Klebsiella pneumoniae*. Patogen ten należy do Gram-ujemnych pałeczek jelitowych z rodziny *Enterobacteriaceae* wchodzących w skład flory bakteryjnej w przewodzie

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

pokarmowym człowieka, a także w obrębie skóry i jamy ustnej. U osób z upośledzoną odpornością może powodować zakażenia o ciężkim przebiegu takie jak: infekcje dróg moczowych, zapalenie płuc (ostre lub ropne), zapalenie wątroby, stany zapalne zatok/ucha środkowego, sepsę (posocznicę), zakażenia tkanek miękkich, zapalenie otrzewnej, infekcje w obrębie układu pokarmowego/dróg żółciowych. Bakteria ta jest oporna na leczenie powszechnie znanymi antybiotykami. W przypadku zakażeń szpitalnych, na które narażeni są hospitalizowani pacjenci stanowi największy problem. Tego typu bakterie bardzo szybko rozprzestrzeniają się wśród chorych, których system immunologiczny zwykle nie jest tak sprawny, jak u osób zdrowych.

W związku z wystąpieniem ogniska wywołanego przez *Klebsiella pneumoniae* MBL na oddziale podjęto działania zapobiegawcze i przeciwepidemiczne: wzmocniono reżim sanitarny, wykonano badania przesiewowe, ściśle przestrzegano obowiązujących procedur ze szczególnym uwzględnieniem higieny rąk, izolowano chorych, wstrzymano przyjęcia na oddział, przeprowadzono dekontaminację sprzętów i powierzchni.

W Samodzielnym Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Janowie Lubelskim funkcjonuje Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych (ZKZS) i Komitet Kontroli Zakażeń Szpitalnych (KKZS). Ostatnia aktualizacja składu Zespołu i Komitetu – 30 czerwca 2022r. (Zarządzenie nr 11/2022 Dyrektora SPZZOZ w Janowie Lubelskim w sprawie zmiany składu Zespołu i Komitetu Zakażeń Szpitalnych). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim otrzymuje zbiorcze roczne dane, dotyczące patogenów alarmowych występujących w SPZZOZ Janów Lubelski oraz dane dotyczące zakażeń w sytuacji wystąpienia potwierdzonego epidemicznie wzrostu ich liczby.

III. ODPADY MEDYCZNE

Odpady medyczne to odpady powstające w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych oraz prowadzeniem badań.

W trakcie przeprowadzania kontroli zwracano szczególną uwagę na:

- procedury postępowania z odpadami,
- zasady segregacji i warunki gromadzenia,
- kolorystykę i oznakowanie pojemników i worków do gromadzenia odpadów medycznych,
- sposób transportu wewnętrznego odpadów medycznych,
- stan sanitarny środków i pojemników do transportu wewnętrznego odpadów medycznych,
- stan sanitarno-techniczny oraz wyposażenie miejsc do dezynfekcji, mycia i przechowywania środków transportu wewnętrznego,
- stan sanitarno-techniczny, wyposażenie, sposób i warunki magazynowania w miejscach wstępnego przechowywania odpadów medycznych.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Wszystkie podmioty lecznicze posiadały procedurę postępowania z odpadami medycznymi. Odpady segregowane były w miejscu udzielania świadczeń zdrowotnych i umieszczane w odpowiednich pojemnikach. Wykorzystany jednorazowy sprzęt medyczny o ostrych końcach gromadzony był w pojemnikach o sztywnych ścianach, natomiast pozostałe odpady medyczne w oznakowanych pojemnikach z wkładami foliowymi. Odpady medyczne do czasu ich odbioru przez wyspecjalizowane firmy, gromadzone były w wydzielonych pomieszczeniach lub miejscach do tego przeznaczonych. Pojemniki i worki na odpady wypełniane prawidłowo. W 2022 roku w podmiotach wykonujących działalność leczniczą podczas kontroli w jednym z obiektów stwierdzono brak odpowiedniego oznakowania identyfikującego na pojemniku sztywnym na odpady medyczne. W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością wydano decyzję administracyjną, która została wykonana.

IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim w 2022 roku obejmował nadzorem 97 podmiotów leczniczych:

- samodzielne publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, poradnie, ambulatoria – 23
- Szpitale ogółem: Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Janowie Lubelskim - 1
- indywidualne i grupowe praktyki zawodowe – 62
- zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze - 2
- stacje dializ - 1
- zakłady rehabilitacji leczniczej – 5
- inne - 3

Procesy dezynfekcji we wszystkich podmiotach leczniczych prowadzone były zgodnie z obowiązującymi procedurami. Placówki posiadały instrukcje dotyczące przygotowywania i posługiwania się środkami dezynfekcyjnymi. Stosowano rotację środków dezynfekcyjnych, zwracając uwagę na skuteczność działania oraz bezpieczeństwo pacjentów i personelu medycznego. Pojemniki na roztwory użytkowe środków dezynfekcyjnych posiadały właściwe oznakowanie tj. nazwę preparatu, stężenie, datę przygotowania z uwzględnieniem godziny, dane osoby przygotowującej roztwór, sito do narzędzi, szczelną pokrywę. Personel odpowiedzialny za dezynfekcję miał na wyposażeniu stosowne środki ochrony osobistej.

Wyposażenie w urządzenia do sterylizacji:

- Liczba autoklawów w podmiotach leczniczych wykonujących sterylizację we własnym zakresie – 28
- Liczba podmiotów leczniczych korzystających ze sprzętu medycznego jednorazowego użytku – 62

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

- Liczba podmiotów leczniczych, które zawarły umowę z podmiotem świadczącym usługi w zakresie sterylizacji – 7

W placówkach lecznictwa otwartego sterylizacja odbywała się w autoklawach parowych znajdujących się w gabinetach zabiegowych lub punktach sterylizacyjnych (7 placówek lecznictwa otwartego miało zawarte umowy na sterylizację z innymi podmiotami). Podczas kontroli sanitarnych sprawdzane były aktualne wyniki badań skuteczności sterylizacji fizycznej, chemicznej i biologicznej. Kwestionowanych procesów sterylizacji nie odnotowano. W przychodniach oraz w gabinetach udzielających świadczeń zdrowotnych w których nie była wykonywana sterylizacja stosowane były narzędzia jednorazowego użytku.

Najczęściej stosowane środki do mycia i dezynfekcji:

- do narzędzi: Sekusept Pulver, Sekusept Forte, Lysoformin 3000, Omnidril, Aniosyme DD1, Sterydial i Persal do dializatorów, Prosept Instru, Prosept Burs;
- do powierzchni: Aerodesin 2000, Incidur Spray, Omnizyd, Oxivir, Incidur Plus, Mikrozyd Sensitive, Velox Spray;
- do rąk: AHD 2000, Spitaderm, Skinman, Manusan, Spirytus 70% skażony Hibitanem 0,5%, Trispet Max;
- do dezynfekcji sanitariatów: Domestos, Corvett, Power flix gel, Sterisept forte, Veriprop, Duocid-eco.

Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Janowie Lubelskim posiada Centralną Sterylizatornię, która spełnia wymogi Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dn. 26.03.2019r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą. Jest wydzieloną, zamkniętą jednostką szpitala, wyposażoną w nowoczesne urządzenia umożliwiające dezynfekcję i wyjaławianie sprzętu, aparatury, narzędzi chirurgicznych, materiałów opatrunkowych i innych przedmiotów wymagających sterylizacji. W Centralnej Sterylizatorni wyodrębnione są trzy strefy: brudna, czysta i sterylna. Sterylizacja przeprowadzana jest parą wodną pod ciśnieniem, tlenkiem etylenu lub formaldehydem. Procesy sterylizacji objęte są systemem monitorowania przy użyciu testów chemicznych i biologicznych, kontrolą wsadu, kontrolą pakietu oraz kontrolą urządzeń.

Działalność kontrolno-represyjna.

Ogółem w 2022 roku poddanych kontroli zostało 65 obiektów, w których przeprowadzono łącznie 95 kontroli. Pozostałe obiekty nie zostały skontrolowane ze względu na niską ocenę ryzyka wystąpienia zakażenia lub ze względu na ich czasowe zawieszenie działalności.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Kontrole przeprowadzane były w zakresie:

1. Przestrzegania warunków sanitarno-higienicznych jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.
2. Ustalenia terminów szczepień ochronnych i sprawowania nadzoru w tym zakresie.
3. Oceny realizacji wymogów wynikających z §7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 marca 2022r., w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. z 2022r., poz. 679 ze zm.).
4. Oceny przestrzegania wymagań art. 5 ust. 1, ust. 1a ustawy z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (t. j. Dz. U. z 2021r., poz. 276 ze zm.).

W Samodzielnym Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Janowie Lubelskim przeprowadzono:

- 1 kontrolę sprawdzającą wykonanie decyzji wydanej przez Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego znak DNS-EP.9020.19.1.2019 z dnia 20.05.2019r., zmienionej ostateczną decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim znak ONS.PEp.510.2.2020 z dnia 01.07.2021r.,
- 1 kontrolę przeprowadzono w związku z zanieczyszczeniem 1 fiolki preparatu szczepionkowego BCG w Oddziale Ginekologiczno-Położniczo-Noworodkowym, która obejmowała ocenę procedur obowiązujących w placówce, analizę stanu szczepionkowego w punkcie szczepień i rozchodu szczepionek prowadzonego przez placówkę, zachowanie łańcucha chłodniczego,
- 1 kontrolę sanitarną w Oddziale Intensywnej Opieki Medycznej.

W 2022 roku wydano 2 decyzje merytoryczne na poprawę warunków sanitarno-higienicznych w dwóch podmiotach leczniczych tj. Ośrodku Zdrowia i Zakładzie Rehabilitacji, w których stwierdzono nieprawidłowości:

- brak prawidłowych warunków do mycia rąk (brak mydła i środków do dezynfekcji rąk w WC dla pacjentów, w gabinecie laseroterapii, w gabinecie magnetoterapii, w gabinecie elektroterapii), brak protokołu kontroli wewnętrznej, brak prawidłowo opracowanych, wdrożonych i stosowanych procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi, popękane woreczki z piaskiem do dociskania elektrod, pęknięty stół do masażu w gabinecie do masażu, pęknięty zagłówek leżanki w gabinecie elektroterapii. Wszystkie punkty zawarte w decyzji zostały wykonane w całości.
- brak do wglądu protokołu kontroli wewnętrznej, brak prawidłowo opracowanej, wdrożonej i stosowanej procedury dotyczącej postępowania w związku z obecną sytuacją epidemiologiczną na terenie kraju wywołaną zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, brak odpowiedniego oznakowania identyfikującego na pojemniku sztywnym na odpady medyczne, blat stolika zabiegowego z oznakami rdzy na elementach metalowych. Wszystkie punkty zawarte w decyzji zostały wykonane w całości.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Utrzymaniem czystości bieżącej i porządku w podmiotach leczniczych zajmują się salowe, sprzątaczkі. Sprzątanie odbywa się w oparciu o obowiązujące procedury wg planu higieny, przy użyciu sprzętu porządkowego (wiader, wózków profesjonalnych z systemem kuwetowym, mopów, szczotek, ściereczek wg kodów kolorystycznych). Utrzymanie bieżącej czystości i porządku pomieszczeń w kontrolowanych podmiotach leczniczych nie budziło zastrzeżeń.

Zaopatrzenie placówek w środki czystości, środki do dezynfekcji, materiały opatrunkowe i bieliznę oceniono jako wystarczające.

V. ROCZNA OCENA STANU UODPORNIEŃ POWIATU JANOWSKIEGO

1. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze szczepień ochronnych.

Organy Inspekcji Sanitarnej sprawują nadzór nad podmiotami prowadzącymi działalność leczniczą, wykonującymi szczepienia ochronne. Przeprowadzają kontrole tych podmiotów oraz zajmują się dystrybucją preparatów szczepionkowych potrzebnych do realizacji Programu Szczepień Ochronnych. Podejmowane działania zgodne są z Ustawą z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t. j. Dz. U. z 2022r., poz. 1657 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (t. j. Dz. U. 2022r. poz. 2172).

W powiecie janowskim w 2022 roku szczepienia ochronne prowadzone były w 15 punktach szczepień, należących zarówno do publicznych jak i niepublicznych podmiotów leczniczych. W ramach sprawowanego nadzoru, kontrole w punktach szczepień były przeprowadzane w zakresie:

- prawidłowego realizowania Programu Szczepień Ochronnych z uwzględnieniem przestrzegania wytycznych dotyczących zachowania terminów i odstępów między szczepieniami,
- prawidłowej gospodarki nad szczepionkami przeznaczonymi do realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych,
- zachowywania zasad łańcucha chłodniczego podczas transportu oraz przechowywania szczepionek,
- sporządzania sprawozdań z wykonanych szczepień oraz osób uchylających się od szczepień,
- prawidłowości prowadzenia dokumentacji szczepień ochronnych w tym nad sposobem przekazywania kart uodpornienia,
- zachowywania zasad higieny podczas wykonywania szczepień,
- niepożądanych odczynów poszczepiennych.

W 2022 roku w punktach szczepień przeprowadzono 23 kontrole.

Punkty szczepień spełniały wymagania, jakim powinny odpowiadać gabinety o charakterze zabiegowym oraz zapewniały warunki zasad zachowania łańcucha chłodniczego wymaganego podczas transportu i przechowywania szczepionek. Karty szczepień wypełniane były prawidłowo, zawierały datę i godzinę szczepienia, datę

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

ważności szczepionki, numer i serię oraz podpis osoby wykonującej szczepienie. Każda osoba przed szczepieniem była badana przez lekarza, co potwierdzone było wpisem w dokumentacji medycznej pacjenta.

2. Sposób przekazywania szczepionek do podmiotów leczniczych prowadzących obowiązkowe szczepienia ochronne – dystrybucja szczepionek.

W ramach nadzoru nad szczepieniami ochronnymi Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim magazynuje i prowadzi dystrybucję preparatów szczepionkowych służących do realizacji obowiązkowych szczepień finansowanych z budżetu państwa. Magazynowanie i dystrybucja preparatów szczepionkowych odbywa się zgodnie z zasadami łańcucha chłodniczego. Świadczeniodawcy przeprowadzający obowiązkowe szczepienia ochronne, pobierają preparaty szczepionkowe z magazynu Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Janowie Lubelskim. Wdrożone są procedury postępowania dotyczące:

- monitorowania warunków przechowywania i transportu preparatów szczepionkowych,
- postępowania w przypadku awarii urządzeń chłodniczych służących do przechowywania preparatów szczepionkowych
- zasad postępowania na wypadek wstrzymania i wycofania z obrotu szczepionek oraz postępowania ze szczepionkami niespełniającymi wymagań jakościowych.

Tabela 1. Monitoring temperatur w urządzeniach chłodniczych punktów szczepień.

Liczba nadzorowanych punktów szczepień	Liczba punktów szczepień posiadających rejestrator temperatur z możliwością wydruku temperatur z funkcją powiadamiania sms	Liczba punktów szczepień posiadających rejestrator wyłącznie z funkcją wydruku temperatur	Liczba punktów szczepień nie posiadających rejestratora	W przypadku punktów szczepień nie posiadających rejestratora wskazać sposób monitorowania łańcucha chłodniczego	Liczba punktów szczepień posiadających inne rozwiązania techniczne.
15	3	0	12	Odczyt z termometru, prowadzenie rejestru temperatur w formie papierowej, min. 2 x dziennie.	0

W 2022 roku nie odnotowano utylizacji preparatów szczepionkowych w podległych punktach szczepień.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

3. Wyszczepialność dzieci i młodzieży w powiecie janowskim wg sprawozdań MZ - 54.

Poddając analizie stan zaszczepienia dzieci i młodzieży w 2022 roku, należy stwierdzić, że poziom zaszczepienia osób podlegających szczepieniu podobnie jak w latach poprzednich utrzymuje się na wysokim poziomie. Szczepienia dzieci i młodzieży wykonywane są bez większych opóźnień i nieprawidłowości, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na 2022 rok, który przedstawiał się następująco:

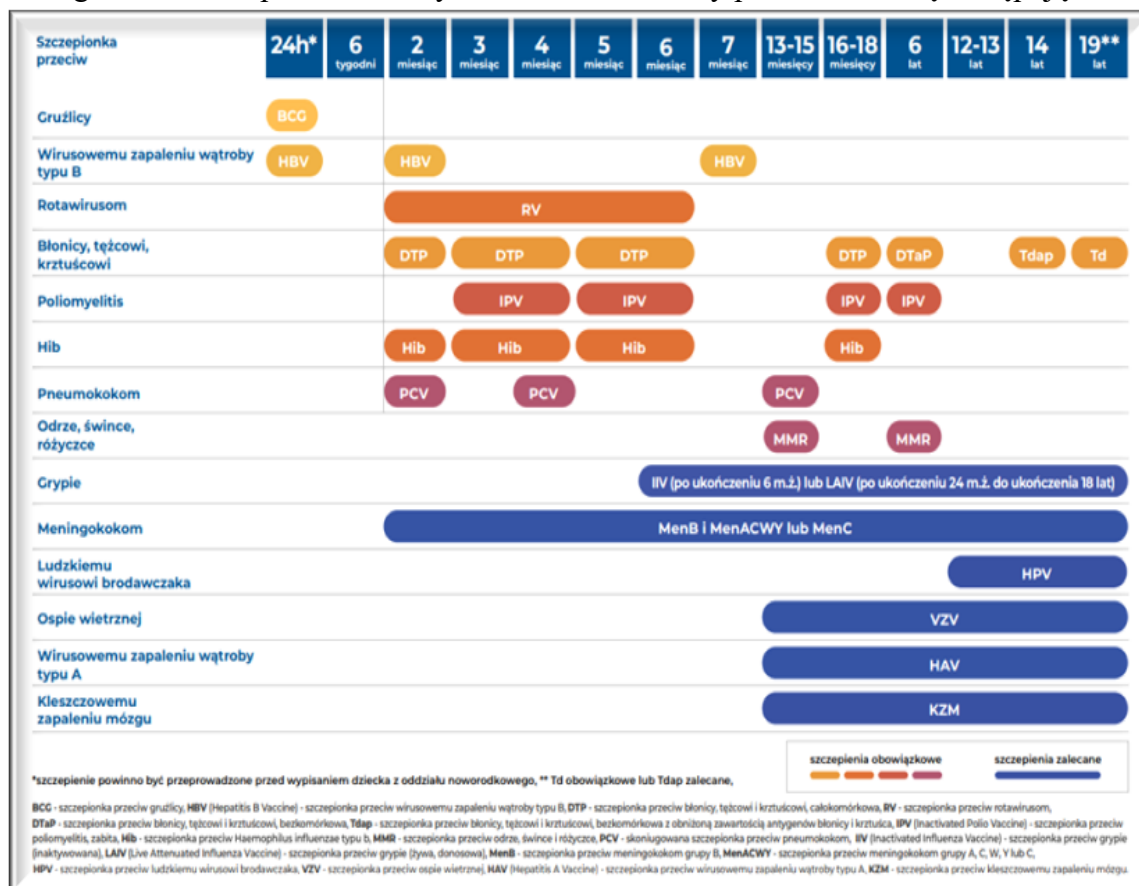

Tabela 2. Realizacja w 2022r. obowiązującego Programu Szczepień Ochronnych wśród dzieci i młodzieży w powiecie janowskim w porównaniu do roku 2021.

Choroba, przeciwko której podejmowane są szczepienia:	% wyszczepienia w roku 2022	% wyszczepienia w roku 2021
przeciwko rotawirusom u dzieci w 1 roku życia	52,49 %	48,09 %
przeciwko WZW typu B u dzieci w 2 roku życia	92,63 %	94,94 %
przeciwko Haemophilus influenzae typu b u dzieci w 2 roku życia	99,68 %	68,35%
przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi u dzieci w 2 roku życia	99,68 %	68,35%
przeciwko odrze, śwince i różyczce u dzieci w 2 roku życia	74,68 %	44,30 %
przeciwko poliomyelitis u dzieci w 2 roku życia	99,68 %	68,35 %
przeciwko Streptococcus pneumoniae w 2 roku życia	99,68 %	68,35 %
przeciwko odrze, śwince i różyczce u dzieci w 6 roku życia (II dawka)	57,10 %	68,72 %

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

przeciwno błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis u dzieci w 6 roku życia	62,43 %	56,15 %
przeciwno błonicy, tężcowi, krztuścowi u dzieci w 14 roku życia	65,7 %	65,45 %
przeciwno błonicy, tężcowi u młodzieży w 19 roku życia	64,76 %	75 %

Podane w tabeli analizy uodpornienia odnoszą się do liczby dzieci i młodzieży zadeklarowanych do poradni podstawowej opieki zdrowotnej.

Okres wiosenny oraz jesienno-zimowy nie sprzyjał poprawie wyszczepialności wśród dzieci i młodzieży. Szczepienia są uzupełniane w kolejnych latach życia co skutkuje utrzymaniem nadal wysokiego poziomu uodpornienia populacji na terenie powiatu janowskiego.

3.1 Szczepienia zalecane

Poza obowiązkowym kalendarzem szczepień ochronnych istotną rolę odgrywają szczepienia zalecane. Pomimo pełnej odpłatności za te szczepionki, istnieje coraz większa świadomość społeczeństwa chcącego skorzystać z tej formy profilaktyki.

Tabela 3. Liczba osób zaszczepionych przeciwko grypie wg grup wiekowych w 2022r.

Szczepienia przeciw grypie (domięśniowo lub donosowo), wg wieku (ukończone lata)					
Liczba zaszczepionych*	Ogółem	Wiek 0 - 4	Wiek 5 - 14	Wiek 15 - 64	Wiek ≥ 65
W I półroczu	10	2	8	-	-
W II półroczu	1318	3	15	568	732
Szczepienia przeciw zakażeniom wirusem brodawczaka, wg wieku (ukończone lata)					
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 9	Wiek 10 - 14	Wiek 15 - 19	Wiek ≥ 20
Dziewczęta / kobiety	4	-	4	-	-
Chłopcy / mężczyźni	-	-	-	-	-

Tabela 4. Liczba osób zaszczepionych przeciwko krztuścowi, poliomyelitis, Streptococcus pneumoniae i błonicy spoza kalendarza szczepień wg grup wiekowych w 2022r.

Szczepienia poza "Kalendarzem szczepień" wykonane przeciw niektórym chorobom objętym tym kalendarzem, wg wieku (ukończone lata)				
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 19	Wiek 20 - 29	Wiek ≥ 30
Przeciw krztuścowi	2	-	-	2
Przeciw poliomyelitis	1	-	-	1
Przeciw zakażeniom Streptococcus pneumoniae	4	-	2	2
Szczepienia przeciw błonicy Profilaktycznie	2	-	-	2

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Tabela 5. Liczba osób zaszczepionych przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu, WZW typu A i *Neisseria meningitidis* wg grup wiekowych w 2022r.

Szczepienia przeciw innym chorobom, wg wieku (ukończone lata)			
Liczba zaszczepionych przeciw chorobie	Ogółem	Wiek 0 - 19	Wiek ≥ 20
Kleszczowe zapalenie mózgu	108	20	88
Wirusowe zapalenie wątroby typu A	10	-	10
Zakażenia <i>Neisseria meningitidis</i>	13	13	-

4. Niepożądane odczyny poszczepienne.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 31 grudnia 2020 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz kryteriów ich rozpoznawania, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim rejestruje niepożądane odczyny poszczepienne (NOP) zgłaszane przez świadczeniodawców wykonujących szczepienia ochronne. Ze względu na stopień nasilenia objawów NOP wyróżniono odczyny:

ŁAGODNE	POWAŻNE	CIĘŻKIE
nie ma szczególnie dużego nasilenia, a charakteryzuje się występowaniem miejscowego obrzęku kończyny, silnego miejscowego zaczerwienienia, gorączki;	duże nasilenie objawów w postaci znacznego obrzęku kończyny, silnego jej zaczerwienienia, wysokiej gorączki (nie wymaga zwykle hospitalizacji w celu ratowania zdrowia, nie prowadzi do trwałego uszczerbku dla zdrowia, nie stanowi zagrożenia dla życia);	zagrożający życiu (wymaga hospitalizacji w celu ratowania zdrowia, może prowadzić do trwałego ubytku sprawności fizycznej lub umysłowej, może kończyć się śmiercią);

W 2022 roku odnotowano 1 łagodny niepożądany odczyn poszczepienny. Dziecko zostało zaszczepione przeciwko błonicy, tężcowi, krztuściowi, *H. influenzae* typu b, IPV, WZW typ B oraz p/pneumokokom szczepionkami: Hexacima i Synflorix. Po podaniu szczepionek wystąpiły plamy na twarzy dziecka. Po konsultacji lekarskiej dziecko nie wymagało hospitalizacji.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

5. Uchylenie się od obowiązku szczepień ochronnych przez osoby prawnie do tego zobowiązane, jako czynnik determinujący możliwy spadek stanu zaszczepienia populacji przeciw chorobom zakaźnym – działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej podejmowane w celu egzekwowania tego obowiązku.

Na dzień 31.12.2022r. w powiecie janowskim zarejestrowano 12 osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych, które nie poddały szczepieniom 10 dzieci. Z opiekunami prawnymi dzieci przeprowadzane zostały rozmowy telefoniczne, podczas których informowano ich o obowiązku jaki na nich spoczywa, o korzyściach płynących ze szczepień ochronnych oraz o ewentualnych konsekwencjach z dalszego niezaszczepienia swojego dziecka. Zostały także wystosowane pisma informujące o konieczności bezzwłocznego wykonania zaległych szczepień. W konsekwencji podjętych działań wyegzekwowano obowiązek szczepień u 4 dzieci, a u 1 dziecka szczepienia są w trakcie uzupełniania. W stosunku do pozostałych dzieci istnieje szansa, że również zostaną zaszczepione w 2023 roku. W przeciwnym wypadku zostanie wszczęte postępowanie administracyjno-egzekucyjne wobec opiekunów prawnych, na których ten obowiązek spoczywa.

VI. WODA PRZEZNACZONA DO SPOŻYCIA

1. Wstęp.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawują nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie krajowych aktów prawnych: ustawy o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* i ustawy o *zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*. Jakość wody przeznaczonej do spożycia powinna odpowiadać wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w *sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*, które są zgodne z przepisami europejskimi. Woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia jeśli spełnia określone w rozporządzeniu wymagania. Bezpieczeństwo zdrowotne wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi jest zagadnieniem złożonym, uzależnionym od wielu czynników wpływających na jakość wody w całym łańcuchu dostaw – od ujmowania wody surowej, jej uzdatniania, magazynowania po dystrybucję aż po punkt zgodności, czyli do kranu odbiorcy.

2. Zaopatrzenie ludności w wodę.

Mieszkańcy powiatu janowskiego w 2022r. byli zaopatrywani w wodę do spożycia przez 60 wodociągów, w tym 21 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia (WZZ) i 39 ujęć indywidualnych (UI), wykorzystujących wodę jako część działalności handlowej, do budynków użyteczności publicznej lub w podmiotach działających na rynku spożywczym.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Tabela 1. Producenci wody z terenu powiatu janowskiego – wodociągi zbiorowego zaopatrzenia.

Producent wody	Nazwa wodociągu	Produkcja [m ³ /d]	Ocena wody [dobra/zła]	Liczba ludności korzystająca z wody dobrej jakości	Liczba ludności korzystająca z wody złej jakości
Gmina Batorz 23-320 Batorz	Aleksandrówka	72,0	dobra	495	0
	Błazek	77,0	dobra	903	0
	Kolonia Wólka Batorska	2,0	dobra	31	0
	Wólka Batorska	120,0	dobra	1 243	0
	Kolonia Wola Studziańska	74,0	dobra	550	0
Gmina Chrzanów 23-305 Chrzanów	Łada	88,0	dobra	792	0
	Otrocz	58,0	dobra	449	0
	Chrzanów	272,0	dobra	1 559	0
Gmina Dzwola 23-304 Dzwola	Kocudza Górna	11,0	dobra	144	0
	Kocudza	368,0	dobra	3 457	0
	Branewka	129,0	dobra	2 489	0
Gmina Godziszów 23-302 Godziszów	Andrzejów	65,0	dobra	651	0
	Piłatka	35,0	dobra	318	0
	Zdziłowice	218,0	dobra	1 370	0
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej ul. Bohaterów Porytowego Wzgórza 46/48 23- 300 Janów Lubelski	Janów Lubelski	1 502,0	dobra	14 671	0
	Zakład Gospodarki Komunalnej Modliborzyce ul. Józefa Piłsudskiego 63 23- 310 Modliborzyce	Węgliska	17,0	dobra	213
	Wierzchowiska	500,0	dobra	3 418	0
	Zarajec Modliborski	340,0	dobra	3 460	0
Gmina Potok Wielki	Osinki	26,0	dobra	181	0

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

23-313 Potok Wielki	Zarajec Potocki	54,0	dobra	267	0
	Popielarnia	290,0	dobra	3 887	0
Razem:	21	4 318,0	dobra	40 548,0	0

Ponadto na terenie nadzorowanym przez PPIS w Janowie Lubelskim znajdują się 2 końcówki wodociągów wchodzących z innych powiatów:

- WZZ Gródki o produkcji 3,00 m³/d zaopatruje 52 osoby,
- WZZ Katy o produkcji 2,00 m³/d zaopatruje 9 osób.

Tabela 2. Producenci wody z terenu powiatu janowskiego – ujęcia indywidualne.

Producent wody	Ujęcia Indywidualne	Produkcja [m ³ /d]	Ocena wody [dobra/zła]	Liczba ludności korzystająca z wody dobrej jakości	Liczba ludności korzystająca z wody złej jakości
Gmina Godziszów 23-302 Godziszów	Kawęczyn	2,0	dobra	5	0
	Urząd Gminy Godziszów	1,0	dobra	0	0
	Publiczna Szkoła Podstawowa w Godziszowie Pierwszym	1,0	dobra	0	0
	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Godziszowie Drugim	2,0	dobra	13	0
	Publiczna Szkoła Podstawowa w Wólce Ratajskiej	1,0	dobra	0	0
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Nasza Przychodnia s.c. Ryszard Gorzelewski, Krystyna Pasternak , Potoczek 140, 23-313 Potok Wielki	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Godziszowie	1,0	dobra	0	0
PPHU CZESPOL Wólka Ratajska 1 23-302 Godziszów	Kaszarnia PPHU CZESPOL	Brak wodomierza	dobra	2	0
Wytwarzanie i Sprzedaż Produktów Przemiału Zbóż Godziszów Drugi 45 23-302 Godziszów	Kaszarnia Godziszów Drugi 45	Brak wodomierza	dobra	8	0

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Usługowy Przemiał Zbóż Marian Kozyra Godziszów Pierwszy 43 23-302 Godziszów	Kaszarnia Godziszów Pierwszy 43	Brak wodomierza	dobra	8	0
Przemiał Zbóż Rataj Ordynacki 20 23-302 Godziszów	Kaszarnia Rataj Ordynacki 20	Brak wodomierza	dobra	9	0
P.H.U. Gumiś Wólka Ratajska 42 23-302 Godziszów	Kaszarnia „Gumiś” Wólka Ratajska 42	Brak wodomierza	dobra	6	0
Kaszarnia Wólka Ratajska 92 23-302 Godziszów	Kaszarnia Wólka Ratajska 92	Brak wodomierza	dobra	8	0
P.H.U. LECH- POL Wólka Ratajska 82 23-302 Godziszów	P.H.U. LECH-POL Wólka Ratajska 82,	Brak wodomierza	dobra	8	0
Kaszarnia Wólka Ratajska 65 23-302 Godziszów	Kaszarnia Wólka Ratajska 65	Brak wodomierza	dobra	8	0
Kaszarnia Godziszów Pierwszy 132 23- 302 Godziszów	Kaszarnia Godziszów Pierwszy 132	Brak wodomierza	dobra	0	0
Przerób gryki Rataj Ordynacki 82 23-302 Godziszów	Przerób gryki Rataj Ordynacki 82	Brak wodomierza	dobra	7	0
Kaszarnia Rataj Ordynacki 29 23-302 Godziszów	Kaszarnia Rataj Ordynacki 29	Brak wodomierza	dobra	5	0
Kaszarnia Wólka Ratajska 81 23-302 Godziszów	Kaszarnia Wólka Ratajska 81	Brak wodomierza	dobra	6	0
PPHU EUROKASZ ul. Wojska Polskiego 18 G 23-300 Janów Lubelski	PPHU EUROKASZ Rataj Ordynacki 1B	Brak wodomierza	dobra	0	0
Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe Godziszów Trzeci 4 23-302 Godziszów	Chłodnia owoców i Sklep Spożywczo- Przemysłowy Godziszów Trzeci 4	Brak wodomierza	dobra	5	0
Sklep Spożywczo- Przemysłowy Godziszów Pierwszy 191 23- 302 Godziszów	Sklep Spożywczo- Przemysłowy Godziszów Pierwszy 191	Brak wodomierza	dobra	0	0
Sklep Spożywczo- Przemysłowy Wólka Ratajska 11 23-302 Godziszów	Sklep Spożywczo- Przemysłowy Wólka Ratajska 11	Brak wodomierza	dobra	4	0

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

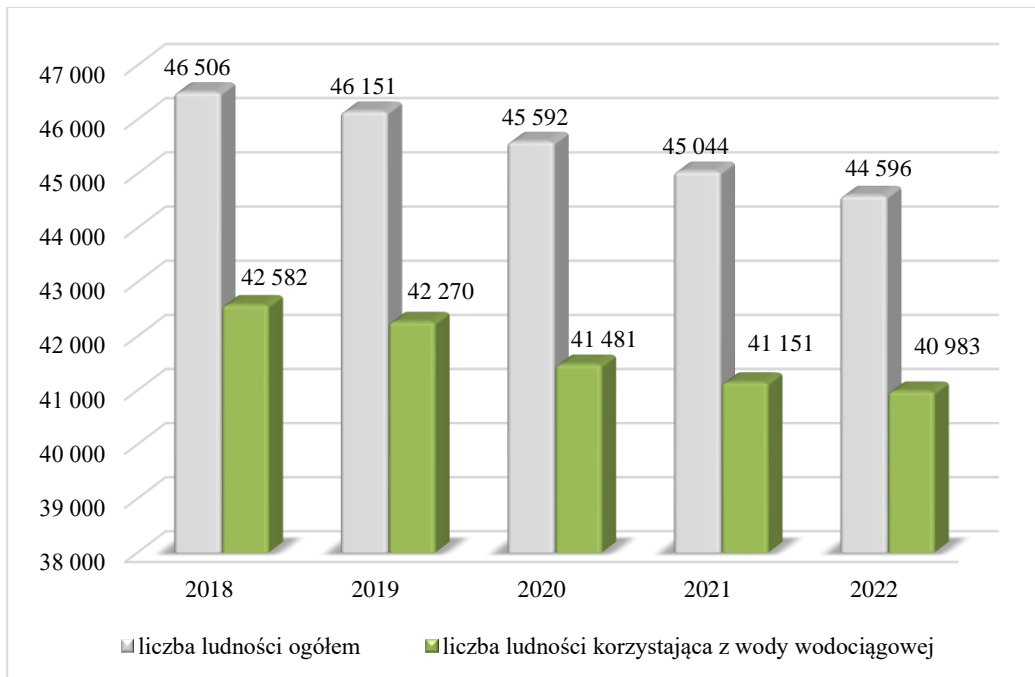
Sklep Spożywczo-Przemysłowy Rataj Poduchowny 11A 23-302 Godziszów	Sklep Spożywczo-Przemysłowy Rataj Poduchowny 11A	Brak wodomierza	Nie oceniono	0	0
Sklep Spożywczo-Przemysłowy Godziszów Drugi 77A 23-302 Godziszów	Sklep Spożywczo-Przemysłowy Godziszów Drugi 77A	Brak wodomierza	dobra	0	0
Firma Handlowo Usługowa Sklep Spożywczo-Przemysłowy Rataj Ordynacki 55 23-302 Godziszów	Sklep Spożywczo-Przemysłowy Rataj Ordynacki 55	Brak wodomierza	dobra	2	0
Kaszarnia F.H.U. Mariusz Król Godziszów Pierwszy 154, 23-302 Godziszów	Kaszarnia Godziszów Pierwszy 154	Brak wodomierza	dobra	0	0
Ubój i Sprzedaż Zwierząt Rzeźnych Godziszów Drugi 42 23-302 Godziszów	Ubój Godziszów Drugi 42	Brak wodomierza	Nie oceniono	2	0
Zakład Przetwórstwa Mięsnego „Świeżynka” Godziszów Pierwszy 228 23-302 Godziszów	„Świeżynka” Godziszów Pierwszy	Brak wodomierza	dobra	3	0
Apteka Paweł Kaluża Godziszów Pierwszy 88A, 23-302 Godziszów	Apteka Godziszów	Brak wodomierza	Nie oceniono	0	0
Ochotnicza Straż Pożarna Godziszów Pierwszy	OSP Godziszów Pierwszy	Brak wodomierza	zła	0	0
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Eska Nowa Osada 50 23-302 Godziszów	ESKA Nowa Osada	1,0	dobra	4	0
Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych Borownica 26 23-300 Janów Lubelski	PRDM Borownica	3,0	dobra	34	0

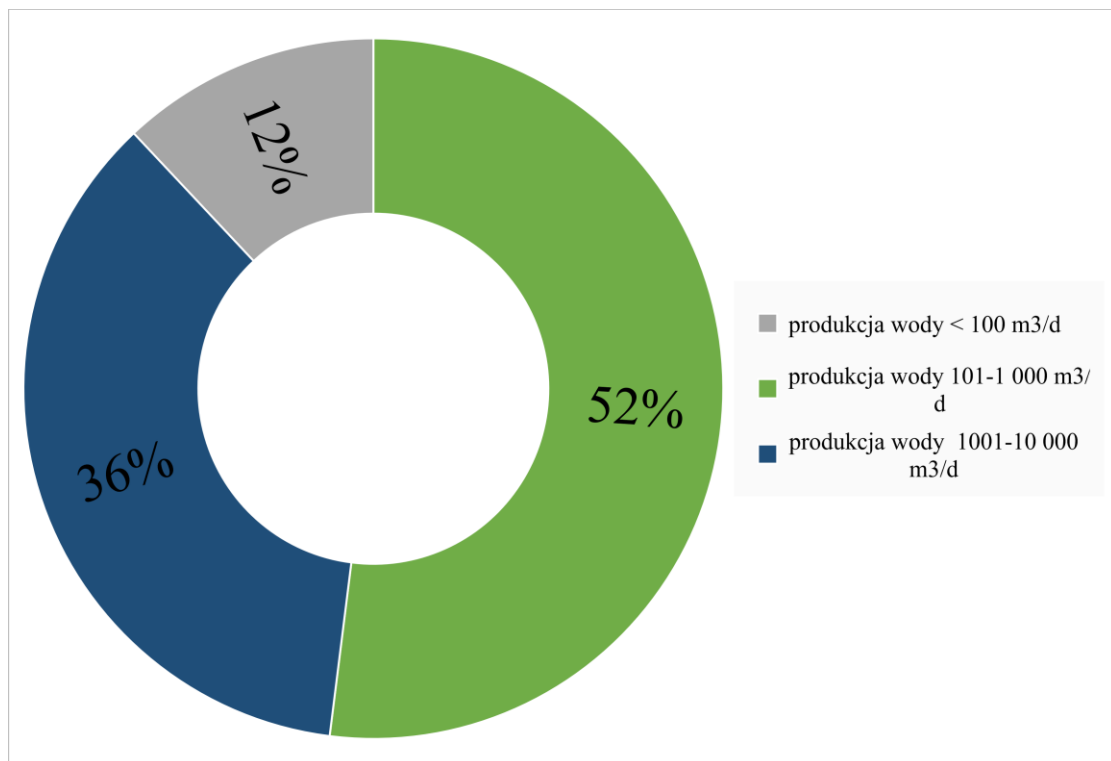
Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe EMES ul. Lubelska 103 Borownica 23-300 Janów Lubelski	Hotel Janów	2,0	dobra	0	0
FORTACO JL Sp. z o.o. ul. Lubelska 46 23-300 Janów Lubelski	Fortaco	35,0	dobra	0	0
Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej ul. Zamoyskiego 149, 23-300 Janów Lubelski	SPZZOZ Janów Lubelski	53,0	dobra	0	0
Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Janowie Lubelskim ul. Wiejska 12 23-300 Janów Lubelski	DPS Barka	25,0	dobra	175	0
Zakład Przetwórstwa Mięsa Matthias Kolonia Zamek 48 23-310 Modliborzyce	Matthias	120,0	dobra	0	0
Stacja Paliw Orlen ul. Józefa Piłsudskiego 115 23-310 Modliborzyce	Stacja Paliw Orlen Modliborzyce	1,0	dobra	0	0
Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego Potoczek 43 23-313 Potok Wielki	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego Potoczek	15,0	dobra	49	0
Razem:	39	263,0	dobra	374,0	0

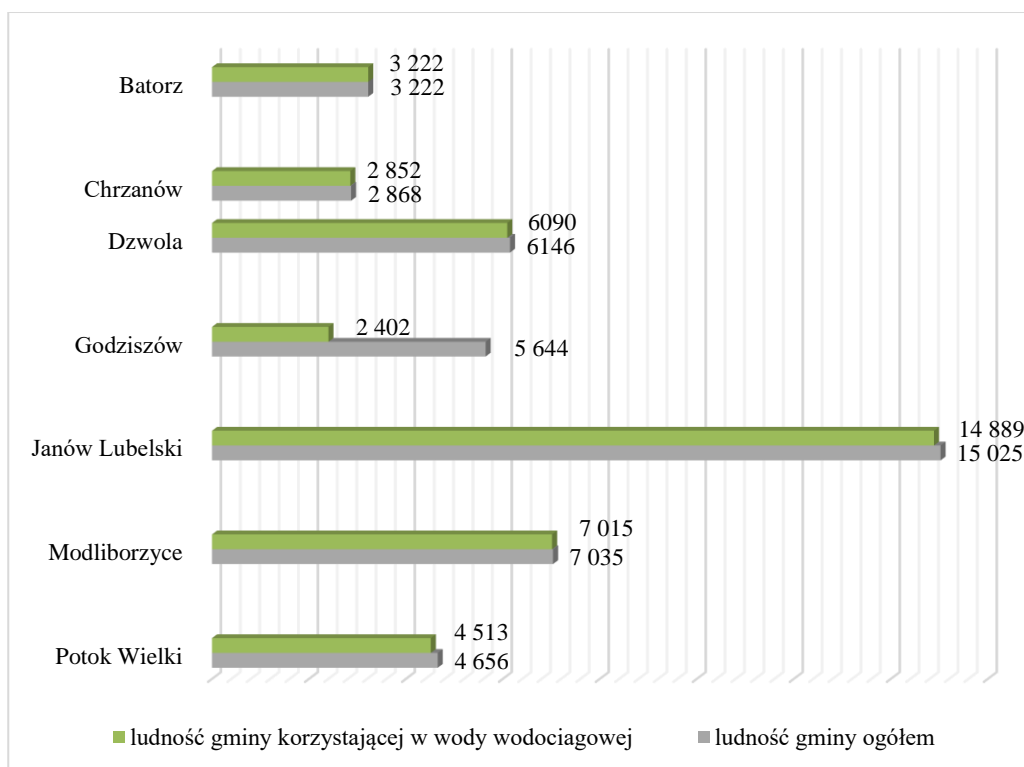
W 2022r. z urządzeń wodociągowych, wchodzących w skład systemu zaopatrzenia w wodę do spożycia produkowanej przez WZZ i UI korzystało 40 983 mieszkańców powiatu janowskiego (tj. 91,90 % ogólnej liczby mieszkańców powiatu).

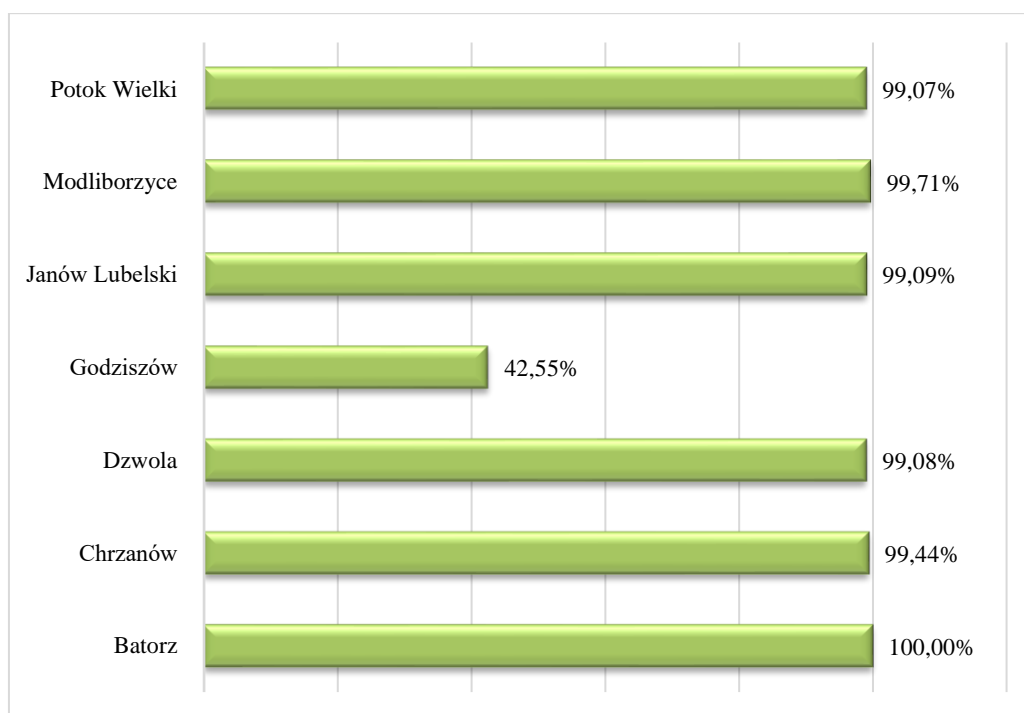
Wykres 1. Zaopatrzenie ludności w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia i ujęć indywidualnych w zestawieniu z ludnością powiatu janowskiego ogółem w latach 2017-2022.

Wykres 2. Struktura podziału wodociągów zależności od produkcji wody w 2022r.

Wykres 3. Zaopatrzenie ludności w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia i ujęć indywidualnych w poszczególnych gminach powiatu janowskiego.

Wykres 4. Procent ludności korzystającej z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w poszczególnych gminach powiatu janowskiego.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Pozostali mieszkańcy powiatu janowskiego korzystali z wody czerpanej z własnych studni przydomowych. Gmina, która posiadała najmniej sieci wodociągowej to w dalszym ciągu gmina Godziszów.

Przedmiotem kontroli prowadzonych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej był również stan techniczny infrastruktury wodociągowej. Producentom wody zwracano uwagę na odpowiedzialność za jakość dostarczanej wody oraz konieczność sprawdzania jej jakości po pracach remontowych, po usunięciu awarii oraz po dłuższych przerwach w dostawie energii elektrycznej. W 2022r. skontrolowano 22 ujęcia wody pod kątem stanu sanitarno – higienicznego (15 WZZ, 7 UI). Podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W 2022 roku w ramach nadzoru sanitarnego pobrano do badań 83 próbki wody. Próbkę pobierane były w hydroforniach (27) oraz w miejscach czerpania wody przez odbiorców – z sieci wodociągowej (56). W ramach zakresu parametrów grupy A pobrano 27 próbek wody, w ramach parametrów grupy B 10 próbek wody, dodatkowo pobrano 46 próbek wody. Ilość przeprowadzonych badań monitoringowych wynikała z zaleceń Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, który szacując ryzyko zdrowotne decydował o liczbie próbek z danego wodociągu. Biorąc pod uwagę powyższe, w ramach monitoringu najwięcej prób pobrano z WZZ Zdziłowice (4), WZZ Kolonia Wólka Batorska (4), WZZ Łada (4), WZZ Zarajec Modliborski (4), UI SPZZOZ w Janowie Lubelskim (6) UI NZOZ w Godziszowie (4), ZSP w Godziszowie Drugim (4), UI w Kawęczynie (4).

W 2022 roku Powiatowy Inspektor Sanitarny stwierdził brak przydatności wody do spożycia przez ludzi z jednego ujęcia indywidualnego. Wydanie decyzji dotyczyło stwierdzonych w wodzie przekroczeń parametrów mikrobiologicznych dlatego konsumenci byli niezwłocznie poinformowani o jakości wody. W zaistniałej sytuacji Państwowa Inspekcja Sanitarna współpracowała z właścicielem ujęcia indywidualnego monitorując wywiązywanie się producenta wody z realizacji harmonogramu działań naprawczych. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny opracowywał komunikaty o jakości wody i zasadach jej użytkowania. Komunikaty były rozpowszechniane w sposób umożliwiający bezzwłoczne zapoznanie się z nimi wszystkim użytkownikom.

Ponadto w związku z odnotowanymi przekroczeniami parametrów mikrobiologicznych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi dla WZZ Zdziłowice, WZZ Łada, WZZ Kolonia Wólka Batorska, UI w Kawęczynie, UI NZOZ w Godziszowie, UI ZSP w Godziszowie Drugim, uznając stwierdzoną niezgodność za nie stwarzającą zagrożenia dla zdrowia, przy jednoczesnym podjęciu działań naprawczych mających na celu przywrócenie należytej jakości dostarczanej wody.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Biorąc pod uwagę poprzednie lata, obserwuje się tendencję do poprawy jakości w kontekście zapewnienia konsumentom wody bezpiecznej dla zdrowia ludzkiego. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi systematycznie się poprawia.

Badania parametrów mikrobiologicznych wykonywanych w ramach nadzoru sanitarnego wykazały przekroczenia: *Escherichia coli* (1 raz w próbce wody pobranej z WZZ Zarajec Modliborski), bakterie z grupy coli (2 razy w próbkach pobranych z WZZ Zdziłowice, 2 razy w próbkach pobranych z WZZ Łada, 2 razy w próbkach pobranych z WZZ Kolonia Wólka Batorska, 1 raz w próbce wody pobranej z WZZ Zarajec Modliborski, 4 razy w próbkach pobranych z UI ZSP Godziszów Drugi, 2 razy w próbkach pobranych z UI SPZZOZ w Janowie Lubelskim, 2 razy w próbkach pobranych z UI w Kawęczynie).

Analizy wyników kontroli przeprowadzanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim, wskazują, że najczęstszym powodem zanieczyszczenia ujmowanej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi był niewłaściwy stan sanitarny wyeksploatowanej sieci wodociągowej, brak prawidłowo prowadzonego procesu dezynfekcji, spadki ciśnienia wody, mały rozbiór wody, brak regularnego płukania sieci oraz brak kontroli nad prawidłowością zbierania i usuwania przez właścicieli nieruchomości nieczystości ciekłych na terenach nie skanalizowanych.

W 2022r. badania w zakresie monitoringu pierwiastków promieniotwórczych w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadziło 12 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia oraz 10 ujęć indywidualnych. Wyniki pomiarów stężenia substancji promieniotwórczych w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi otrzymane w ramach monitoringu substancji promieniotwórczych wykazały, że w powiecie janowskim występuje znikome ryzyko dla zdrowia ludzkiego w związku z narażeniem na substancje promieniotwórcze pochodzące z wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Na podstawie uzyskanych wyników badań, prowadzonych zarówno przez Państwową Inspekcję Sanitarną jak i przedsiębiorców wodociągowych, można stwierdzić, że mieszkańcy powiatu janowskiego, jak i osoby okresowo przebywające na jego terenie, korzystają z wody bezpiecznej dla zdrowia.

4. Nadzór nad jakością wody ciepłej.

W roku 2022 kontynuowano nadzór nad jakością wody ciepłej, mając na uwadze zagrożenia zdrowotne powodowane skażeniem instalacji ciepłej wody bakteriami z rodzaju *Legionella* sp. (głównie *Legionella pneumophila*). Zakażenie pałeczkami *Legionella* następuje najczęściej drogą inhalacyjną. Do infekcji może dochodzić wszędzie tam, gdzie mogą być rozpylane i wdychane aerozole, np.: szpitale, domy opieki dla starszych osób, hale sportowe, baseny, sauny, hotele, wieże chłodnicze, myjnie samochodowe, kempingi, spryskiwacze do roślin.

W myśl § 18 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, badania ciepłej wody w kierunku występowania bakterii z rodzaju *Legionella* sp. powinny być wykonywane w podmiotach prowadzących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerosol wodno-powietrzny. Za jakość wody na końcowym etapie jej dostarczania tj. w punkcie czerpalnym u odbiorcy, zgodnie z obowiązującymi przepisami, odpowiada właściciel/zarządca danego obiektu.

W 2022r. o obowiązku wynikającym z rozporządzenia poinformowano 35 placówek będących pod nadzorem PSSE w Janowie Lubelskim tj.:

- 4 obiekty lecznicze (szpitale, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy),
- 16 obiektów typu: hotele, obiekty świadczące usługi noclegowe/hotelarskie,
- 12 obiekty typu placówki oświatowe,
- 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza,
- 1 obiekt inny (Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Janowie Lubelskim),
- 1 dom pomocy społecznej.

W wyniku badań jakości ciepłej wody użytkowej, wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej przez właścicieli obiektów, stwierdzano, że jakość wody ciepłej spełniała wymagania sanitarne. Badania wody wykonywane były w akredytowanych

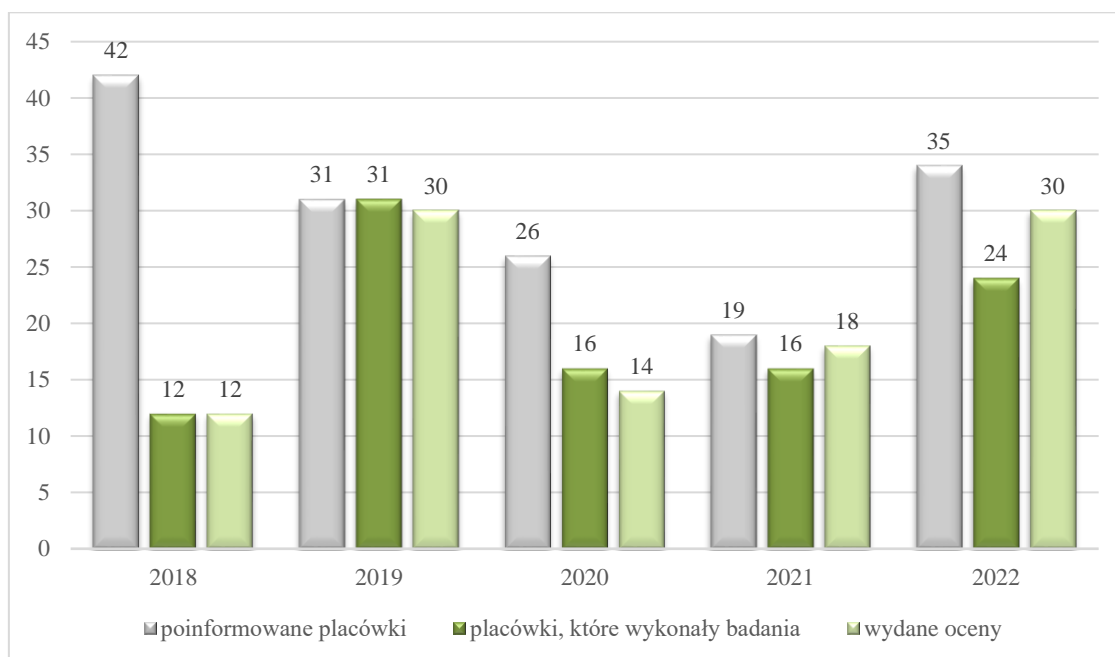
Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

laboratoriach zewnętrznych lub laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Janowie Lubelskim, z wymaganą częstotliwością.

W roku 2022 organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Janowie Lubelskim, w ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego zaplanował pobór 15 próbek do badania ciepłej wody z instalacji wewnętrznej. Przeprowadzono kontrole jakości ciepłej wody użytkowej, pobierając 15 próbek do badań: 6 z podmiotu wykonującego działalność leczniczą, 5 z obiektu noclegowego, 4 z natrysków zlokalizowanych przy szatniach pływalni. W pobranych próbkach nie stwierdzono obecności bakterii *Legionella sp.*

W roku 2022 prowadzono jedno postępowanie administracyjne na jakość wody w obiekcie hotelowym – skolonizowanie sieci wody ciepłej pałeczkami *Legionella sp.* w stopniu wysokim. W związku z postępowaniem woda została dwukrotnie pobrana z punktów instalacji budynku. Wydano 2 oceny cząstkowe. Wyniki badania w dalszym ciągu wykazywały przekroczenie *Legionella sp.* Ponowny pobór wody do badania zostanie przeprowadzony już w 2023r.

W 2022r. PPIS w Janowie Lubelskim wydał 27 pozytywnych ocen jakości wody ciepłej (obiekty lecznicze – 8; obiekty użyteczności publicznej – 19).

Wykres 1. Liczba obiektów wykonujących badania w kierunku *Legionella sp.* dla powiatu janowskiego.

VII. PŁYWALNIE

W roku 2022 w ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Janowie Lubelskim znajdowały się:

- 2 pływalnie kryte (w tym 1 hotelowa),
- 2 baseny odkryte, obiekty sezonowe, funkcjonujące tylko w sezonie letnim.

W ramach nadzoru skontrolowano 2 obiekty. Brak wykonania badania jakości wody w 1 basenie z powodu zawieszenia działalności tego obiektu.

Próby w ramach nadzoru nad jakością wody, zostały pobrane zgodnie z harmonogramem PSSE w Janowie Lubelskim.

Skontrolowane obiekty zasilane były wodą wodociągową – WZZ Janów Lubelski.

Obiekty posiadały niecki z trwałym brzegiem, z niezależnym systemem uzdatniania obiegowej wody basenowej (obieg zamknięty). Procesy dezynfekcji prowadzone były prawidłowo przy użyciu podchlorynu sodu. Preparaty do dezynfekcji i uzdatniania oraz ich stężenia były właściwie dobierane.

Zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r., poz. 2016 ze zm.), jakość wody w basenach monitorowana była w ramach kontroli wewnętrznej przez właścicieli obiektów, według opracowanych harmonogramów pobierania próbek wody, zatwierdzonych przez PPIŚ w Janowie Lubelskim. Kontrola ta była realizowana m.in. poprzez bieżącą obserwację wody na pływalni i wykonywanie udokumentowanych badań jakości wody. Badania wody wykonywane były przez akredytowane laboratoria. Zakresy badań ustalane były zgodnie z zapisami zawartymi w załącznikach do ww. rozporządzenia (w zależności od prowadzonej działalności, liczby i rodzaju niecek basenowych).

Spośród parametrów podlegających oznaczaniu w wodzie basenowej czy wodzie doprowadzanej do pływalni zgodnie z załącznikami do ww. rozporządzenia, przekroczenia dotyczyły parametru Legionella w niecce jacuzzi. W 2022r. przekroczenia wspomnianego parametru stwierdzono w 1 obiekcie. W związku z tym faktem prowadzone było postępowanie administracyjne.

Pływalnie będące pod nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej podlegały procedurze wydania zbiorczej oceny rocznej jakości wody. W 2022r. wydano 2 zbiorcze oceny roczne.

W 2022r. przeprowadzono 2 kontrole sanitarne funkcjonujących obiektów. Kontrole nie wykazały uchybień w zakresie utrzymania czystości i porządku. Obiekty spełniały wymagania higieniczno-sanitarne i techniczne. Obiekty posiadały stosowną ilość przebieralni z natryskiem, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych z zapewnioną bieżącą ciepłą i zimną wodą. Gospodarka odpadami stałymi prowadzona była prawidłowo. Obiekty posiadały opracowaną szczegółową instrukcję mycia i dezynfekcji poszczególnych pomieszczeń z uwzględnieniem częstotliwości przeprowadzania tych czynności.

VIII. KĄPIELISKA I MIEJSCA WYKORZYSTYWANE DO KĄPIELI

Na terenie miasta Janów Lubelski w sezonie letnim 2022r. zostało zorganizowane jedno kąpielisko – Kąpielisko Nr 1 ZOOM Natury, zatwierdzone Uchwałą Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim. Kąpielisko utworzone było na powierzchni sztucznego zbiornika wodnego. Miejsc wykorzystywanych do kąpieli nie zgłoszono. Sezon kąpielowy obejmował okres od 25.06.2022r. do 28.08.2022r.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Korzystanie z kąpieliska było publiczne i nieodpłatne. Badanie wody w ramach nadzoru sanitarnego odbyło się przed otwarciem sezonu kąpielowego. Pobrano 1 próbkę wody.

Organizator – Zoom Natury Sp. z o. o. w Janowie Lubelskim, w ramach kontroli wewnętrznej ustalił w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Janowie Lubelskim harmonogram pobierania próbek wody w sezonie kąpielowym 2022r. Przedstawiony harmonogram badań uwzględniał terminy pobierania i analizy próbek wody, przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego oraz w okresie funkcjonowania kąpieliska. W wyniku realizacji badań, łącznie pobrano 6 próbek wody. Badania wody wykonywane w ramach nadzoru oraz kontroli wewnętrznej nie wykazywały jakichkolwiek nieprawidłowości, próbki były niezakwestionowane.

Przez cały sezon funkcjonowania kąpieliska Nr 1 ZOOM NATURY woda była przydatna do kąpieli. W trakcie sezonu kąpielowego w 2022r., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim wydał 6 komunikatów o przydatności wody do kąpieli (bieżących ocen jakości wody w kąpielisku), opierając się na wynikach badania wody z nadzoru sanitarnego i badań w ramach kontroli wewnętrznej, przedstawionych przez organizatora kąpieliska. Bieżące oceny jakości wody w kąpielisku dostępne były dla zainteresowanych na tablicy informacyjnej kąpieliska, stronie www.zoomnatury.pl oraz w siedzibie organizatora. Ponadto powyższe oceny zamieszczane były na ogólnopolskim serwisie kąpieliskowym (<http://sk.gis.gov.pl>) oraz stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Janowie Lubelskim (<https://www.gov.pl/web/psse-janow-lubelski>).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim wydał 1 pozytywną sezonową ocenę jakości wody w kąpielisku po sezonie letnim 2022r.

Organizator kąpieliska systematycznie nadzorował wodę w kąpielisku i wodę zasilającą kąpielisko pod kątem występowania zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i stanowiących zagrożenie zdrowia kąpiących się osób (materiały smoliste lub szkło, tworzywa sztuczne, guma oraz inne odpady). W zakresie oceny wizualnej nie stwierdzono w wodzie zanieczyszczeń. Nie wystąpiły również zakwity sinic.

Organizator kąpieliska właściwie przygotował i utrzymywał infrastrukturę kąpieliska do użytkowania. Mając na uwadze bezpieczeństwo kąpiących się, wytyczono strefy dla umiejących pływać i dla dzieci. W bliskim sąsiedztwie kąpieliska (wejście na moło), w łatwo dostępnym i widocznym miejscu umieszczona była tablica umożliwiająca zapoznanie się z informacjami dotyczącymi warunków panujących na kąpielisku. Zapewniono ratowników WOPR, wymagane oznakowanie, regulamin korzystania z kąpieliska.

Teren kąpieliska utrzymany był we właściwym stanie sanitarno – higienicznym i porządkowym. Podczas przeprowadzonej kontroli sanitarnej nie stwierdzono nieprawidłowości. Teren plaży rozciągającej się wzdłuż kąpieliska, utrzymany był w dostatecznej czystości. Nie stwierdzono obecności przedmiotów mogących

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

powodować skaleczenia lub urazy. Zapewnione były 2 przebieralnie, kosze z wkładami foliowymi na odpady komunalne i regulamin ujmujący m.in. zakaz wprowadzania psów na plażę i ich kąpania oraz rozpalania ognisk i grilli.

IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

1. Cele sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego:

- Dokonywanie uzgodnień i wydawanie opinii pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko;
- Udział w postępowaniu administracyjnym w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko: wydawanie opinii w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i określenie zakresu raportu dla planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wydawanie opinii w sprawie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- Uzgadnianie dokumentacji projektowej budowy, rozbudowy, modernizacji, zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- Kontrola obiektów w trakcie realizacji w zakresie zgodności wykonywanych prac budowlanych z dokumentacją projektową oraz wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi;
- Uczestniczenie w przekazywaniu do użytkowania obiektów budowlanych, wyrażanie stanowiska w sprawie zgodności wykonywanych prac budowlanych z dokumentacją projektową w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- Udzielanie informacji i konsultacji z zakresu działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego;
- Wydawanie na wniosek Strony opinii o spełnieniu wymagań higienicznych i zdrowotnych obowiązujących przepisów w obiektach i lokalach usługowych;
- Wydawanie opinii co do zgodności z warunkami określonymi przepisami Unii Europejskiej przedsięwzięć i zrealizowanych inwestycji, których realizacja jest wspomagana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej.

2. Działania PIS w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

2.1. Kontrole.

Przeprowadzono 49 kontroli, w tym:

- 13 kontroli w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane, po których wydano opinię,
- stanowisko w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z zatwierdzonym projektem budowlanym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Kontrole dotyczyły budowy i rozbudowy zakładu pielęgnacyjno-opiekuńczego, budynków handlowo-usługowych, kaszarni, zakładu przetwórstwa mięsa, budowy ogólnodostępnego terenu rekreacyjnego, betoniarni, budynku usługowo-biurowego, bloku mieszkalnego, ciastkarni, hali sportowej, dworca autobusowego,

- 25 kontroli jako współudział z innymi sekcjami w stacji,

Kontrole dotyczące sklepów spożywczo-przemysłowych, lokali gastronomicznych, magazynów zbożowych, punktów skupu owoców i warzyw. W związku z przeprowadzonymi kontrolami decyzje zostały wydane przez sekcje nadzoru bieżącego,

- 10 kontroli dotyczących spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych, gdzie nadzór zapobiegawczy był komórką wiodącą. Kontrole dotyczące zakładów fryzjersko-kosmetycznych, obiektu noclegowego, zakładu gastronomicznego. Nieprawidłowości nie stwierdzono, wydano 10 opinii pozytywnych.

2.2. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

- Wydano 1 opinię dotyczącą uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Dzwola.

- Nie wydawano opinii o konieczności lub braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny.

- Nie wydawano opinii dotyczących zaopiniowania miejscowego planu zagospodarowania.

- Nie wydawano opinii dotyczących studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania.

2.3. Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

- Wydano 32 opinie, w tym wydano 30 opinii w sprawie braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (budowa dróg gminnych i powiatowych, instalacja zbiorników gazu, budowa ujęcia wody, sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, modernizacji rozbudowy

oczyszczalni ścieków, myjni cystern spożywczych, budowy farm fotowoltaicznych).

- Wydano 2 opinie odnośnie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i ustalenia zakresu raportu (rozbudowa kaszarni, budowa drogi krajowa 74).

- Wydano 1 opinię dot. uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia, polegającego na rozbudowie kaszarni w Janowie Lubelskim.

2.4. Liczba wydanych uzgodnień dokumentacji projektowej.

Wydano 1 opinię uzgadniającą dokumentację projektową pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, dotyczącą sieci wodociągowej.

2.5. Liczba wydanych decyzji opłatowych.

W ramach nadzoru zapobiegawczego wydano 24 decyzji opłatowych.

2.6. Liczba uzgodnień miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań.

Uzgodniono w formie postanowienia 5 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Dzwola.

Nie uzgadniano studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

2.7. Liczba wydanych decyzji na założenie lub rozszerzenie cmentarza.

Wydano 1 decyzję zezwalającą na rozszerzenie cmentarza w miejscowości Chrzanów.

2.8. Inne stanowiska nie ujęte powyżej, a wydawane w ramach pracy oddziału.

Opracowano 12 opinii/pism w ramach pracy w Nadzorze Zapobiegawczym, które dotyczyły m.in. wezwań do wyjaśnień i uzupełnień dokumentacji, przekazania dokumentów, odpowiedzi na pisma itp.

3. Wnioski:

Wydane opinie sanitarne dotyczyły obiektów, które najczęściej znajdują się pod nadzorem bieżącym odpowiednich komórek inspekcji sanitarnej. Projektanci i inwestorzy przed złożeniem wniosku o opinię dot. uzgodnienia projektu lub odbioru często konsultują osobiście lub telefonicznie dokumenty z pracownikiem nadzoru zapobiegawczego. W 2022r. wszystkie wydawane opinie były pozytywne.

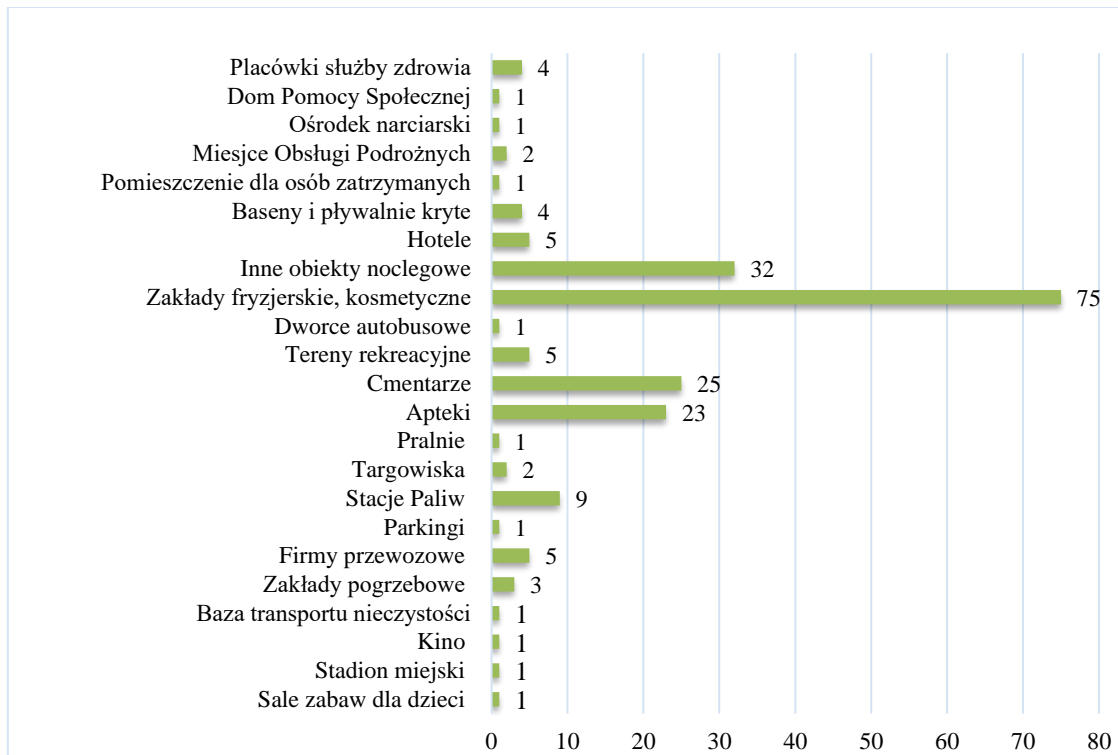
X. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

1. Informacje ogólne.

Jednym z kierunków działań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim jest dbanie o wzrost bezpieczeństwa epidemicznego poprzez nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej.

W roku 2022 Sekcja Higieny Komunalnej objęła nadzorem 204 obiekty użyteczności publicznej oraz 16 środków transportu, przeprowadzając 138 kontroli sanitarnych.

W trakcie czynności kontrolnych oceniano m.in. stan sanitarno-techniczny oraz porządkowy obiektów, gospodarkę ściekową, sposób postępowania z odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi, z bielizną, narzędziami wykorzystywanymi do świadczenia usług, rodzajem stosowanych środków dezynfekcyjnych. Obiekty użyteczności publicznej stanowią liczną i różnorodną grupę, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii.

Wykres 1. Podział obiektów użyteczności publicznej terenu powiatu janowskiego.

2. Stan sanitarny wybranych obiektów.

2.1. Placówki służby zdrowia.

Szczególną grupą obiektów, mającą duże znaczenie dla mieszkańców powiatu są podmioty prowadzące działalność leczniczą.

Sekcja Higieny Komunalnej nadzorem sanitarnym obejmowała 4 obiekty, a należą do nich:

1. SPZZOZ w Janowie Lubelskim - szpital
2. Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy w Janowie Lubelskim
3. Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy w Wolicy Pierwszej
4. N ZOZ Diaverum Stacja Dializ w Janowie Lubelskim

W ramach przeprowadzonych kontroli sanitarnych, w żadnym obiekcie nie stwierdzono nieprawidłowości w stanie sanitarno - higienicznym.

Kontrolowane obszary:

- ocena stanu higienicznego i porządkowego obiektu,
- postępowanie z bielizną czystą i brudną,
- transport wewnętrzny, stan sanitarny pomieszczeń do magazynowania, poprawność przechowywania sprzętu porządkowego,
- postępowanie z odpadami komunalnymi i medycznymi,
- ocena procedur i instrukcji obowiązujących w placówce,
- ocena realizacji wymogów wynikających z ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,

- ocena narażenia na zagrożenie wystąpienia bakterii Legionella sp. w instalacji wody ciepłej,
- sposób postępowania ze zwłokami,
- ocena postępowania w obiekcie w związku z obecną sytuacją epidemiologiczną na terenie kraju.

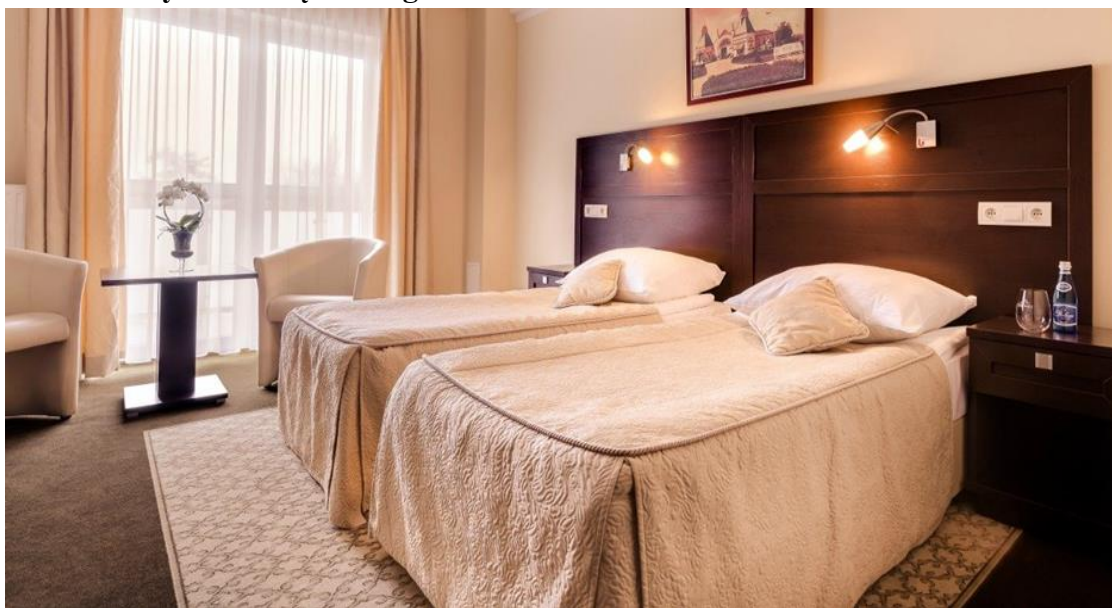
Obiekty posiadały opracowane procedury postępowania z odpadami medycznymi.

Zakłady miały podpisane umowy na odbiór odpadów medycznych i komunalnych ze specjalistycznymi firmami, posiadającymi stosowne pozwolenia na transport odpadów medycznych.

Stwierdzono prawidłowe postępowanie z bielizną pościelową. Bielizna stosowana w ośrodkach to bielizna wielokrotnego oraz jednorazowego użytku (podkłady, prześcieradła). Czysta bielizna magazynowana była w pomieszczeniu przeznaczonym do tego celu, wyposażonym w regały lub w wydzielonym miejscu (szafa zamykana w pomieszczeniu socjalnym, w pomieszczeniu gospodarczym). Bielizna brudna wielokrotnego użytku, gromadzona była w pojemniku z tworzywa sztucznego zaopatrzonego we wkład foliowy, zlokalizowanym w składziku porządkowym lub w pomieszczeniu gospodarczym. W pomieszczeniach lub miejscach służących do przechowywania bielizny czystej i brudnej zachowany był porządek i czystość. Bielizna prana była w pralniach zewnętrznych. W placówkach opracowane i wdrożone były procedury postępowania i transportu bielizny brudnej i czystej.

Podczas kontroli stwierdzono właściwe utrzymanie porządku i czystości w poszczególnych pomieszczeniach i sanitariatach. Zaniedbań nie stwierdzono.

2.2. Obiekty świadczące usługi hotelarskie.

Bazę noclegową w powiecie janowskim stanowią hotele, ośrodki wczasowe, obiekty świadczące usługi hotelarskie oraz kwatery agroturystyczne.

Kontrolowane obszary:

- ocena stanu sanitarno - higienicznego i porządkowego obiektu,

- postępowanie z bielizną czystą i brudną,
- ocena poprawności wdrożonych procedur,
- ocena poprawności doboru stosowanych środków dezynfekcyjnych,
- postępowanie z odpadami komunalnymi,
- ocena realizacji wymogów wynikających z ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- ocena narażenia na zagrożenie wystąpienia bakterii Legionella sp. w instalacji wody ciepłej.

Do obiektów noclegowych wliczono:

- 5 hoteli skategoryzowanych,
- 22 inne obiekty świadczące usługi hotelarskie,
- 10 kwater agroturystycznych.

Stan sanitarno – higieniczny obiektów hotelarskich, ocenia się pozytywnie, uwzględniając znaczne różnice w standardach oferowanych usług.

Pomieszczenia obiektów noclegowych utrzymane były w dobrym standardzie sanitarnym (czystość bieżąca) i technicznym. Wyposażenie obiektów bez widocznych uszkodzeń. Tereny wokół obiektów utrzymane w czystości i porządku.

Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych stwierdzono nieprawidłowości w jednym obiekcie. W związku z nieprawidłowościami wydano decyzję administracyjną nakazującą ich usunięcie tj. doprowadzenie ścian w korytarzach i na klatce schodowej do należytego stanu higieniczno – sanitarnego. Postępowanie zostało zakończone. Decyzja wykonana w całości.

W pozostałych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.3. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej są najbardziej liczną grupą obiektów użyteczności publicznej objętych nadzorem sanitarnym. W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Janowie Lubelskim w roku 2022

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

było łącznie 75 obiektów. Skontrolowano 34 obiekty, przeprowadzając 38 kontroli sanitarnych.

Nadzorem sanitarnym objęto:

- 37 zakładów fryzjerskich,
- 26 zakładów kosmetycznych,
- 6 zakładów odnowy biologicznej,
- 6 zakładów, w których świadczone są więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej: (2 zakłady fryzjersko-kosmetyczne, 3 zakłady kosmetyczne połączone z odnową biologiczną, 1 zakład fryzjerski połączony ze studium wizażu (makijaż)).

Kontrolowane obszary:

- ocena stanu sanitarno - higienicznego i porządkowego obiektu,
- ocena poprawności wdrożonej procedury,
- przestrzeganie zasad higieny przy świadczeniu usług,
- stosowanie sprzętu jednorazowego i wielokrotnego użytku,
- ocena poprawności doboru stosowanych środków dezynfekcyjnych,
- ocena sposobu przeprowadzania dezynfekcji skóry oraz dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń,
- postępowanie z bielizną czystą i brudną oraz jednorazowego użytku,
- poprawność przechowywania sprzętu porządkowego,
- postępowanie z odpadami komunalnymi,
- ocena realizacji wymogów wynikających z ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Z roku na rok świadomość zdrowotna właścicieli zakładów usługowych oraz klientów podnosi się, w związku z czym niemal wszystkie zakłady, w których świadczone są usługi z naruszeniem ciągłości tkanki posiadają na swoim wyposażeniu autoklawy lub zlecają sterylizację narzędzi innym podmiotom. Właściciele wszystkich skontrolowanych zakładów posiadają i stosują procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi.

W dwóch obiektach stwierdzono nieprawidłowości, w wyniku których, wydano 2 decyzje administracyjne oraz nałożono 1 mandat karny. W pozostałych obiektach nieprawidłowości w wyżej wymienionych zakresach nie stwierdzono.

Stwierdzone nieprawidłowości to:

- meble w zakładach nie posiadały powierzchni gładkiej, nie wchłaniającej kurzu, wody i środków do dezynfekcji powierzchni,
- przeterminowane środki do dezynfekcji narzędzi fryzjerskich i rąk,
- brak prawidłowo opracowanej, wdrożonej i stosowanej procedury zapewniającej ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi w trakcie świadczenia usług.

Po przeprowadzonych kontrolach sprawdzających wszystkie uchybienia i nieprawidłowości zostały usunięte.

2.4. Dworce autobusowe.

Remont nowego dworca został ukończony pod koniec grudnia 2022r. Inwestycja polegała na przebudowie przystanku dworcowego w zakresie budowy budynku usługowego wraz z poczekalnią, przebudowy placu centralnego i układu komunikacyjnego. Dworzec autobusowy znajduje się w centrum miasta. W budynku wydzielona została poczekalnia, pomieszczenia WC przystosowane dla osób niepełnosprawnych z możliwością przewijania dziecka oraz toalety publiczne.

2.5. Tereny rekreacyjne.

W zakresie terenów rekreacyjnych, nadzorem sanitarnym objęte były: place zabaw i piaskownice oraz park rekreacji.

Na placach zabaw oprócz piaskownic i urządzeń do zabaw, ustawione były ławki i kosze na śmieci. Na wszystkich placach zabaw rozmieszczone były tabliczki zakazujące wprowadzanie zwierząt domowych do piaskownic oraz regulaminy

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

korzystania z placów. Gospodarka odpadami prowadzona była prawidłowo. Place zabaw nie budziły zastrzeżeń - utrzymane były w czystości i porządku. Stan sanitarny i techniczny terenu i wyposażenia placów zabaw oceniono jako dobry. Podczas przeprowadzonej kontroli sanitarnej Parku ZOOM NATURY nie stwierdzono nieprawidłowości. Nie wnoszono uwag do stanu sanitarno-porządkowego i technicznego obiektu i wyposażenia. Teren Parku wyposażony był w regulaminy korzystania z parku, informację na temat telefonów kontaktowych do służb ratowniczych i porządkowych.

2.6. Cmentarze.

W ewidencji stacji w 2022 roku znajdowało się 25 cmentarzy parafialnych.

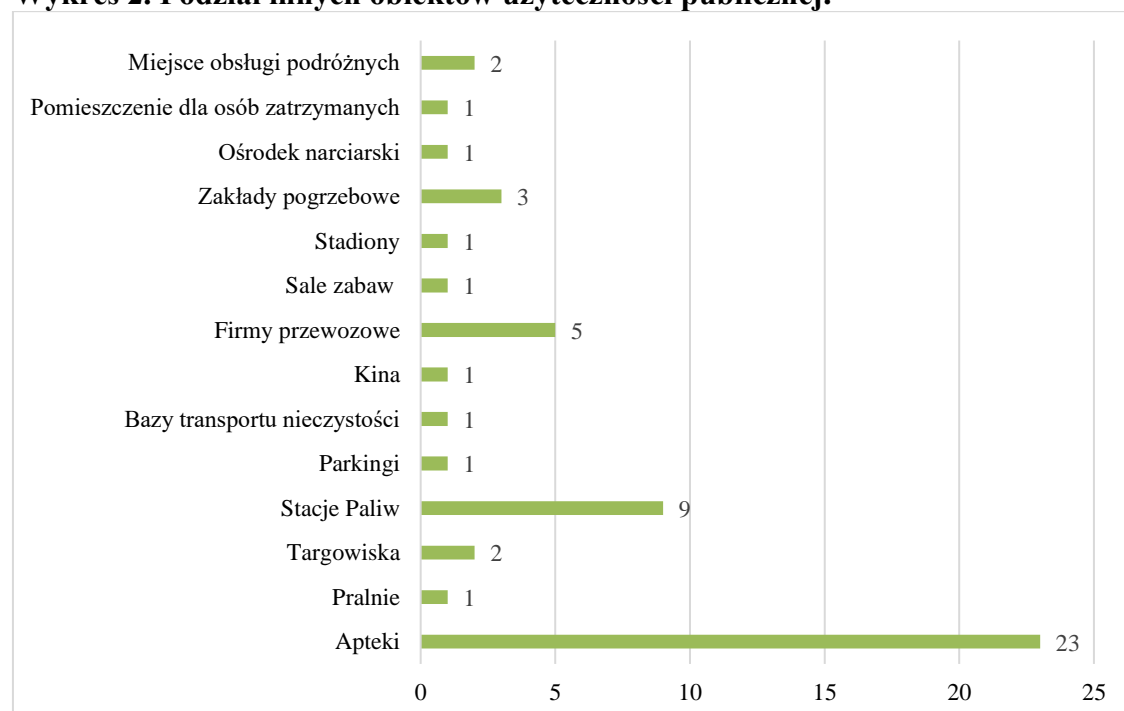
Skontrolowane cmentarze to cmentarze zarządzane przez parafie. Tereny cmentarne ogrodzone były trwałymi ogrodzeniami. Zapewnione były punkty czerpalne wody. Śmieci pochodzące z powierzchni grzebalnej cmentarzy składane były w wyznaczonych kontenerach lub pojemnikach. Kontenery na odpady nieprzepełnione, nieuszkodzone.

Kontrole sanitarne cmentarzy nie wykazały uchybień w zakresie stanu technicznego i utrzymania czystości i porządku oraz w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Stan sanitarno-porządkowy terenów cmentarnych oceniono jako dobry lub dostateczny.

3. Inne obiekty użyteczności publicznej.

W roku 2022 Sekcja Higieny Komunalnej objęła nadzorem 52 tego typu obiekty, przeprowadzając 30 kontroli sanitarnych.

Wykres 2. Podział innych obiektów użyteczności publicznej.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

3.1. Apteki.

W ewidencji stacji znajdują się 23 apteki. W 2022r. skontrolowano 11 obiektów, przeprowadzając 13 kontroli sanitarnych. Apteki kontrolowane są 1 raz na 2 lata.

Apteki posiadały dobry i bardzo dobry stan sanitarno - techniczny i higieniczny.

3.2. Zakłady Pogrzebowe.

Zakłady pogrzebowe zlokalizowane na terenie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej w Janowie Lubelskim świadczą tylko usługi w zakresie transportu i obsługi pogrzebów oraz sprzedaży akcesoriów pogrzebowych (trumny, wieńce, wiązanki, ubrania i znicze). Zakłady nie prowadzą domów pogrzebowych.

Skontrolowano 5 środków do transportu zwłok. Podczas kontroli pojazdów stwierdzono odpowiedni ich stan sanitarny. Samochody wyposażone były w worki na zwłoki oraz trumnę, odzież i rękawice ochronne. Zużyte worki, rękawice lub inne odpady powstające w trakcie świadczenia usług składane są do jednorazowych worków foliowych na odpady i pozostawiane w prosektorium szpitalnym. Wszystkie środki transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich:

- były trwale oznakowane w sposób wskazujący na ich przeznaczenie,
- kabina kierowcy była odizolowana od części przeznaczonej na umieszczenie zwłok albo szczątków ludzkich, a w części przeznaczonej na umieszczenie zwłok albo szczątków nie było zamontowanych miejsc siedzących,
- posiadały zabezpieczenia przed przesuwaniami się trumny,
- posiadały podłogę wykonaną z materiałów łatwo zmywalnych,
- posiadały wydzielone miejsce na przechowywanie środków dezynfekcyjnych.

3.3. Pralnie.

W ewidencji stacji znajduje się 1 pralnia, zlokalizowana w Janowie Lubelskim. Jest to pralnia prywatna mieszcząca się w podpiwniczeniu budynku mieszkalnego.

3.4. Targowiska.

Plac Targowy czynny tylko w dniu targowym (1/tydzień). Targowisko to zlokalizowane jest na powierzchni częściowo utwardzonej (alejki wysypane tłuczniem). Obiekt nie jest uzbrojony w stałe stanowiska (handel odbywał się ze stoisk własnych sprzedawców). Targowisko wyposażone jest w punkt wodny i 2 ubikacje TOI-TOI, dostępne dla wszystkich, czynne tylko w godzinach trwania sprzedaży.

Plac sprzedaży artykułów spożywczych pochodzenia rolniczego czynny jest 6 dni w tygodniu, zlokalizowany na powierzchni częściowo utwardzonej (płyty betonowe). Obiekt posiada zadaszone, stałe stanowiska.

3.5. Stacje paliw.

Na terenie objętym nadzorem znajdowało się 9 stacji paliw. W roku 2022 skontrolowano 5 obiektów. Podczas kontroli sanitarnych nie stwierdzono nieprawidłowości. Stan sanitarno - higieniczny obiektów nie budził zastrzeżeń.

3.6. Miejsca obsługi podróżnych.

MOP Felinów Wschód i Zachód oraz MOP Janów Lubelski Wschód i Zachód zlokalizowane są przy drodze ekspresowej S19 – Janów Lubelski – Kraśnik, powiat janowski.

Miejsca Obsługi Podróżnych stanowią przestrzeń wydzieloną w pasie drogowym poza koroną drogi. Tereny MOP-ów wyposażono w:

- układ komunikacyjny – jezdnie manewrowe,
- stanowiska postojowe dla samochodów osobowych w tym dla osób niepełnosprawnych, samochodów ciężarowych i autobusów,
- stanowiska zrzutów ścieków z autokarów,
- stanowiska kontroli pojazdów,
- stanowiska postojowe dla pojazdów Inspekcji Transportu Drogowego i Policji,
- stanowiska do ważenia pojazdów,
- budynki toalet z dostępnością dla osób niepełnosprawnych i udogodnieniami dla matek z małymi dziećmi,
- miejsce składowania odpadów – śmietnik,
- strefę wypoczynku i miejsca piknikowe z wiatami,
- urządzenia techniczne: punkty wodne, zbiorniki przeciwpożarowe.

Podczas przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Stan sanitarno - higieniczny i techniczny wyposażenia i otoczenia nie budził zastrzeżeń.

3.7. Firmy przewozowe.

W ewidencji tutejszej stacji znajdowało się 5 firm przewozowych. Skontrolowano 6 autobusów lub busów komunikacji publicznej oraz 2 autobusy turystyczne.

Za utrzymanie należytego stanu sanitarnego wnętrza pojazdów odpowiedzialni byli kierowcy. Stan sanitarno-porządkowy samochodów nie budził zastrzeżeń – w każdym znajdował się kosz na odpady komunalne i sprzęt porządkowy. Odpady komunalne gromadzone były w koszach plastikowych, zaopatrzonych we wkłady foliowe, które opróżniano na terenie dworca lub na parkingach. Podłogi w samochodach wyłożone były materiałem łatwo zmywalnym i odpornym na działanie środków myjących.

Podczas przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że stan sanitarno-porządkowy środków transportu nie budził zastrzeżeń.

3.8. Kino.

Kino zlokalizowane jest w Janowskim Ośrodku Kultury. W holu głównym JOK-u, znajdowała się szatnia na odzież wierzchnią dla klientów oraz toalety ogólnodostępne. Sala kinowa - widowiskowa wyposażona była w fotele z materiałowym pokryciem. Podłogi pokryte są wykładziną dywanową i parkietem. Na wyposażeniu kina znajdowała się zmywarka do mycia okularów 3D. Zmywarka usytuowana w pomieszczeniu zlokalizowanym w podpiwniczeniu budynku. Wyposażenie kina bez widocznych uszkodzeń mechanicznych.

4. Podsumowanie.

W stosunku do wcześniejszych okresów sprawozdawczych systematycznie poprawia się estetyka i stan sanitarno-porządkowy oraz sanitarno-higieniczny kontrolowanych obiektów. Kontrole sanitarne prowadzone w obiektach wykazały, że właściciele bądź

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

zarządcy obiektów z roku na rok dążą do poprawy i utrzymania właściwego stanu sanitarnego w/w obiektów. Podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych w 2022r., nie stwierdzono niedociągnięć natury sanitarnej. Samorządy, przedsiębiorcy i mieszkańcy ze względu na turystyczny charakter powiatu dbają o estetykę miast i gmin oraz stan sanitarny ulic, placów, parków, posesji i otoczenia obiektów użyteczności publicznej. Corocznie remontowane są drogi, chodniki.

Podczas wykonywania czynności kontrolnych w obiektach użyteczności publicznej zwracano uwagę na czystość instalacji wentylacji.

Ponadto przeprowadzono kontrole akcyjne i wizytacje pomieszczeń pobytu cudzoziemców w związku z sytuacją napływu osób przybywających z terenu Ukrainy:

- 5 kontroli w obiektach noclegowych znajdujących się pod nadzorem,
- 5 kontroli pomieszczeń znajdujących się w Schroniskach Młodzieżowych, Remizach czy innych obiektach gminnych,
- 8 wizytacji pomieszczeń pobytu cudzoziemców.

W 2022r. podczas kontroli obiektów takich jak: obiekty hotelowe, zakłady pogrzebowe i prywatne firmy przewozowe skontrolowano ogółem 16 środków transportu, w tym:

- 6 autobusów/busów komunikacji publicznej,
- 2 autobusy turystyczne,
- 5 samochodów do przewozu zwłok i szczątków ludzkich,
- 3 samochody do przewozu bielizny.

Stan sanitarny i porządkowy pojazdów nie budził zastrzeżeń.

Podczas kontroli nadzorowanych obiektów sprawdzana była realizacja ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. W widocznych miejscach umieszczane były oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i palenia papierosów elektronicznych. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto w Sekcji Higieny Komunalnej prowadzono nadzór nad postępowaniem ze szczątkami i zwłokami ludzkimi m.in. w zakresie ekshumacji oraz transportu zwłok i szczątków ludzkich. Wydano 15 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji oraz 5 postanowień na sprowadzenie zwłok z zagranicy.

Tabela 1. Działalność kontrolno – represyjna Sekcji Higieny Komunalnej.

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Ilość przeprowadzonych kontroli	234	265	259	264	234
Wydane decyzje administracyjne ogółem	35	57	28	22	37
Wydane decyzje płatnicze ogółem	21	31	15	42	17

Ilość nałożonych mandatów	8	8	6	7	4
---------------------------	---	---	---	---	---

XI. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ

1. Zakres nadzoru sanitarnego.

W roku 2022 pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu janowskiego znajdowało się ogółem 3519 obiektów żywnościowo - żywieniowych, w tym:

- 2940 obiektów produkcji żywności, z czego 2887 obiektów stanowiła grupa obiektów produkcji pierwotnej (producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni),
- 426 obiektów obrotu żywnością,
- 122 obiekty żywienia zbiorowego (47 – obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego i 75 obiektów żywienia zbiorowego otwartego),
- 6 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Skontrolowano ogółem 295 obiektów, w tym 28 obiektów stanowiły obiekty nowo zatwierdzone. Przeprowadzono ogółem 400 kontroli, w tym 248 kontroli planowanych i 192 kontrole poza planem.

Liczba obiektów zaplanowanych do kontroli w 2022 roku - 255.

Liczba obiektów skontrolowanych w 2022 roku, według harmonogramu kontroli - 248.

Jak wynika z powyższych danych, plan kontroli został zrealizowany w 97,3 %.

Główne przyczyny braku realizacji planu kontroli:

- nie skontrolowano 7 obiektów zgodnie z planem kontroli, tj. trzech zakładów produkcji żywności oraz czterech zakładów obrotu żywnością, z uwagi na zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej obiektów przez podmioty gospodarcze przed terminem zaplanowanej kontroli lub z powodu zawieszenia przez dany podmiot prowadzonej działalności.

Decyzji unieruchomienia/przerwania działalności „całego zakładu” – nie wydawano.

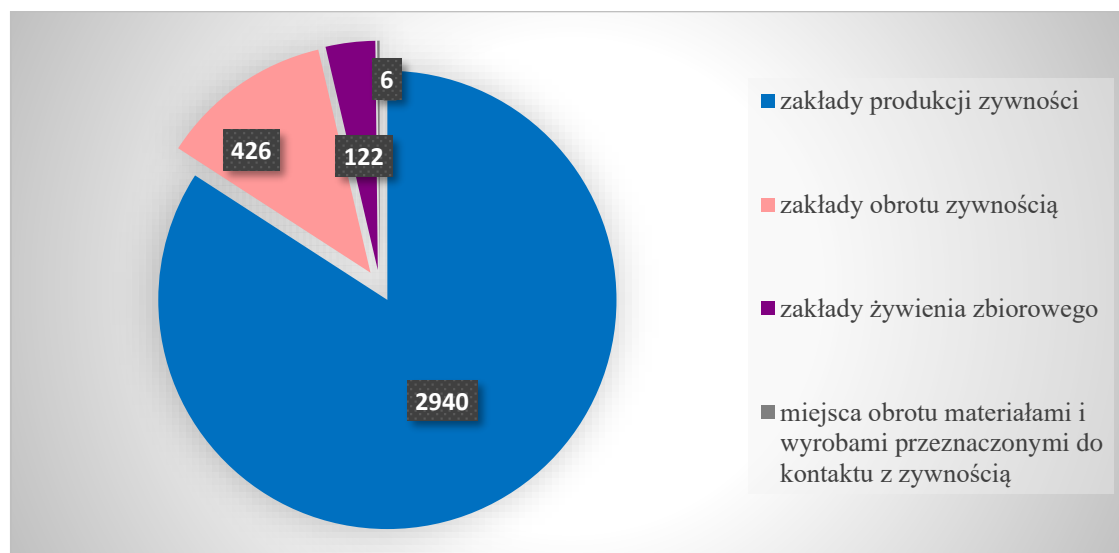
Wydano 2 decyzje unieruchomienia działalności „części zakładu”: jedną decyzję unieruchomienia stołówki szkolnej do czasu uzyskania pozytywnych wyników badania wody oraz jedną decyzję natychmiastowego unieruchomienia działalności sklepu spożywczego w części obejmującej produkcję i sprzedaż lodów z automatu, do czasu uzyskania prawidłowych wyników badań potwierdzających spełnienie

kryteriów mikrobiologicznych określonych w Rozp. Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005r. ze zm.

Skierowano 1 wniosek o ukaranie do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego na podmiot prowadzący obwoźną sprzedaż żywności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów.

Ogółem przeprowadzono 400 kontroli, z czego 38% wykonanych kontroli było skutkiem przeprowadzenia czynności kontrolnych, nie wynikających z planu pracy i dotyczyło:

- wpływających wniosków od klientów o zatwierdzenie zakładu,
- sprawdzenia realizacji obowiązków wynikających z wydanych decyzji,
- wniesionych przez konsumentów interwencji,
- powiadomień RASFF.

Wykres 1. Zakłady nadzorowane w 2022 roku.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim wydał ogółem 89 decyzji administracyjnych w obiektach żywnościowych, w tym:

- 2 decyzje dotyczące unieruchomienia całości lub części działalności zakładu,
- 9 decyzji zakazujących wprowadzania produktu do obrotu,
- 12 decyzji nakazujących usunięcie naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- 27 decyzji dotyczących wykreślenia z rejestru zakładów,
- 28 decyzji zatwierdzających bezwarunkowo obiekty,
- 6 decyzji zatwierdzających rozszerzenie zakresu prowadzonej działalności,
- 5 decyzji zatwierdzających warunkowo obiekty do prowadzenia działalności na okres trzech miesięcy z uwagi na to, iż zakłady nie spełniały wymogów zawartych w art. 5 rozporządzenia PEiR nr 852/2004/WE, tj. opracowanie, wykonanie oraz utrzymanie stałej procedury lub procedur i instrukcji dotyczących systemów GHP/GMP oraz systemu HACCP.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Wydano 55 decyzji opłatowych na kwotę 6781,00 zł.

Zakłady, które zostały zatwierdzone i wpisane do rejestru to: 1 automat do lodów, 2 ciastkarnie, 1 zakład przemysłu zbożowo-młynarskiego, 5 sklepów, 3 magazyny spożywcze, 3 obiekty ruchome i tymczasowe, 4 środki transportu i 4 inne zakłady obrotu żywnością (punkty skupu owoców), 3 zakłady małej gastronomii, 2 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego, w tym blok żywienia w domu opieki społecznej i wydawalnia posiłków w domu noclegowym.

Osoby odpowiedzialne za nieprawidłowy stan sanitarny ukarano 28 mandatami na łączną kwotę 3 600,00 zł.

Do badań laboratoryjnych pobrano ogółem 179 próbek, z czego 5 próbek zostało zdyskwalifikowanych na podstawie wyników badań (badanie mikrobiologiczne lodów z automatu). Na przestrzeni lat zaobserwowano niewielki odsetek prób zakwestionowanych. Poprawa stanu sanitarno-technicznego placówek, przestrzeganie ogólnych zasad higieny w produkcji, obrocie, transporcie oraz wdrożenie w zakładach systemów kontroli wewnętrznej (GHP, GMP, HACCP), jak też i urzędowa kontrola żywności sprawowana przez PIS wpływają na dostarczanie konsumentom żywności spełniającej wymagania prawne.

Jako „niezgodne z wymaganiami” oceniono 32 obiekty, w tym: 9 obiektów produkcji żywności, 19 obiektów obrotu żywnością, 4 obiekty żywienia zbiorowego, z uwagi na brak wdrożonych zasad GMP/GHP i systemu HACCP, niewłaściwe warunki magazynowania, nie zachowanie należytego stanu sanitarnego w zakresie utrzymania czystości pomieszczeń, w tym urządzeń i sprzętu, wykorzystywanie do produkcji oraz wprowadzanie do obrotu produktów po upływie daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia.

Tabela 1. Odsetek obiektów żywności i żywienia o stanie sanitarnym niezgodnym z wymaganiami w latach 2018-2022.

Lata	2018	2019	2020	2021	2022
Odsetek obiektów o stanie sanitarnym niezgodnym z wymaganiami w stosunku do ogólnej liczby obiektów	12%	6,7%	0,3 %	1,1 %	0,9%

2. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia.

Na podstawie przedstawionych wyżej danych liczbowych można stwierdzić, że w ostatnim roku odsetek zakładów produkcji i obrotu żywnością, w których stwierdzono naruszenie prawa, tj. niezgodności stanu sanitarno-higienicznego, znajdował się na niskim poziomie (średnia z poprzednich 3 lat – 5,0 %), nieco niższym niż w roku ubiegłym. Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu

z żywnością, uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno - sanitarnych. Podsumowując wyniki kontroli za ubiegły rok należy stwierdzić, że stan sanitarno - higieniczny nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim obiektów żywności i żywienia, jest bardzo zróżnicowany. Zauważono, że w wielu zakładach stan sanitarny ulega systematycznej poprawie. Jest to wynikiem coraz większej świadomości przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań oraz konsekwencji wdrażania i stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), a także procedur opartych na zasadach HACCP. Zasady GHP/GMP wdrożyło 1221 zakładów, natomiast system HACCP wprowadziło 567 nadzorowanych zakładów produkcji i obrotu żywnością.

Porównanie stanu sanitarnego obiektów w 2022 roku w stosunku do roku 2021.

W 2022 roku wydano mniej decyzji administracyjnych – ogółem 89, natomiast w 2021 roku wydano 94 decyzje administracyjne. Liczba decyzji wydanych w związku z naruszeniem wymagań higieniczno - sanitarnych w 2022 roku wynosiła 23, zaś w roku 2021 była nieco większa i wynosiła 35. Ponadto w 2022 roku nałożono więcej mandatów karnych - 28 mandatów na łączną sumę 3 600,00 zł., natomiast w 2021 roku nałożono 23 mandaty na łączną sumę 2770,00 zł.

PPIS w Janowie Lubelskim w 2022 roku wydał 2 decyzje dotyczące unieruchomienia całości lub części działalności zakładu, z uwagi na kwestionowaną pod względem oznaczonych parametrów mikrobiologicznych jakość wody używanej w zakładach, ponieważ nie spełniała wymagań jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zaś w roku 2021 wydał 18 decyzji w powyższym zakresie.

Liczba wniosków złożonych do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z art. 103 Ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia była taka sama, w 2022 roku – wynosiła 1 i 2021 roku – również wynosiła 1.

2.1. Zakłady produkcji żywności.

Pod nadzorem znajdowało się 2948 zakładów produkcji żywności (84 % obiektów nadzorowanych), w tym: 1 wytwórnia lodów, 5 automatów do lodów, 1 wytwórnia tłuszczów roślinnych, 10 piekarni, 4 ciastkarnie, 3 przetwornie owocowo-warzywne, 33 zakłady zbożowo-młynarskie, 1 wytwórnia suplementów diety, 1 zakład produkcji żywności w warunkach domowych, 2 inne wytwornie żywności (produkcja wafli i kanapek) oraz 2887 producentów produkcji pierwotnej (gospodarstwa zajmujące się produkcją pierwotną, tj. uprawą roślin w celu pozyskania tzw. produktów pierwotnych: owoce, warzywa, zboża, ponadto produkcja oleju

prowadzona w ramach rolniczego handlu detalicznego, zakłady prowadzące rolniczy handel detaliczny w zakresie produkcji z surowców pochodzenia roślinnego przetworów z owoców i warzyw). Skontrolowano ogółem 103 zakłady z tej grupy obiektów. Łącznie przeprowadzono 128 kontroli sanitarnych, w tym 13 kontroli interwencyjnych.

Ogółem nałożono 5 mandatów karnych na kwotę 600,00 zł., w tym 2 mandaty w grupie „automaty do lodów” i 3 mandaty w zakładach przemysłu zbożowo-młynarskiego. Łącznie wydano 10 decyzji administracyjnych, w tym jedna decyzja unieruchamiająca działalność zakładu z uwagi na niewłaściwą jakość pobranych do badań lodów z automatu. W roku

sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli sanitarnych w chłodniach z powodu zawieszanej lub zlikwidowanej działalności tego typu obiektów. Stan sanitarny obiektów produkcji żywności w 2022 roku utrzymywał się na podobnym poziomie w zestawieniu z rokiem poprzednim. Do badań laboratoryjnych pobrano 32 próby, z czego 5 zostało zdyskwalifikowanych (lody z automatu).

W porównaniu z rokiem ubiegłym stan techniczny i sanitarny obiektów produkcji żywności nie uległ zmianie, był na podobnym poziomie.

2.2. Zakłady obrotu żywnością.

W tej grupie zakładów znajdują się obiekty takie jak: sklepy, magazyny hurtowe, kioski spożywcze, środki transportu żywności, obiekty ruchome i tymczasowe (handel obwoźny) oraz inne obiekty obrotu żywnością sprzedające niewielkie ilości trwałych mikrobiologicznie produktów spożywczych w opakowaniach jednostkowych (np. przy stacjach paliw, w aptekach oraz sprzedaż internetowa). W roku 2022 pod nadzorem znajdowało się 426 obiektów obrotu żywnością (443 w 2021r.), co stanowi 12,2 % obiektów nadzorowanych. Przeprowadzono ogółem 170 kontroli, w tym 22 interwencyjne. Niezgodności w zakresie naruszeń prawa żywnościowego stwierdzono w 25 obiektach (brak czystości pomieszczeń, wprowadzanie do obrotu żywności po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości, nie wdrażanie procedur opartych na zasadach systemu HACCP, mrożenie żywności świeżej, dla której producent określił chłodnicze warunki przechowywania, nieodpowiednie warunki

przechowywania zużytych opakowań po artykułach spożywczych, nieprawidłowe warunki przechowywania pieczywa nieopakowanego w części samoobsługowej obiektów handlowych). Wydano 14 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, w tym 9 decyzji zakazujących wprowadzanie produktu do obrotu. Nie wydawano decyzji unieruchomienia zakładu. Osoby winne zaniedbań sanitarnych ukarano 19 mandatami, na łączną kwotę 2100,00 zł.

Na podstawie art. 104 ust. 1 w związku art. 103 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia wystosowano 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej przez Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z tytułu prowadzenia przez podmiot gospodarczy działalności w zakresie obrotu żywnością, bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów nadzorowanych.

Pobrano do badań laboratoryjnych 132 próbki – nie zostały zdyskwalifikowane. Liczba obiektów z wdrożonymi zasadami GHP/GMP – 419. Liczba obiektów z wdrożonymi zasadami HACCP – 400.

W porównaniu z rokiem ubiegłym stan techniczny i sanitarny obiektów obrotu żywnością uległ nieznacznemu pogorszeniu. Uchybienia zostały wyegzekwowane, co potwierdziły kontrole sprawdzające.

2.3. Zakłady żywienia zbiorowego.

Nadzorem objęto 75 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego i 47 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego, co stanowi 122 zakłady żywienia zbiorowego (3,5 % nadzorowanych obiektów), takie jak: 8 restauracji, 67 zakładów małej gastronomii, w tym 11 zakładów tymczasowych lub ruchomych i 2 gospodarstwa agroturystyczne w grupie zakładów żywienia otwartego, 1 zakład usług cateringowych, 1 blok żywienia w szpitalu, 3 bloki żywienia w domach opieki społecznej, 23 stołówki szkolne, 6 stołówek w przedszkolach, 3 stołówki w domach wczasowych, 2 w bursach i internatach, 1 stołówkę w domu dziecka i młodzieży, 1 stołówka na koloniach i półkoloniach, 1 bufet przy zakładzie pracy oraz 5 innych zakładów żywienia w grupie zakładów żywienia zamkniętego, tj.: 1 dzienny dom seniora, 2 domy weselne, 1 obiekt noclegowy i 1 pomieszczenie dla osób zatrzymanych w KPP w Janowie Lubelskim. Skontrolowano 68 obiektów, łącznie przeprowadzono w tej grupie obiektów 98 kontroli sanitarnych, w tym 4 interwencyjne, które dotyczyły nieprzebrzegania zasad higieny oraz wprowadzania do obrotu żywności niewłaściwej jakości zdrowotnej. Tylko 1 interwencja klienta była zasadna. W celu usunięcia uchybień sanitarno-higienicznych wydano 2 decyzje, w tym 1 decyzję dotyczącą unieruchomienia części zakładu z uwagi na kwestionowaną jakość wody i 1 decyzję nakazującą poprawę stanu sanitarno-technicznego zakładu. Za niewłaściwy stan

sanitarno-higieniczny nałożono 4 mandaty na łączną kwotę 900,00 zł. Pobrano do badań laboratoryjnych 15 próbek - nie były kwestionowane. Liczba obiektów z wdrożonymi zasadami GHP/GMP – 119, liczba obiektów z wdrożonymi zasadami HACCP – 115.

W porównaniu z rokiem ubiegłym stan techniczny i sanitarny obiektów żywienia zbiorowego otwartego uległ niewielkiej poprawie, którą wyegzekwowano na drodze decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień oraz kontroli sprawdzających wykonanie zaleceń doraźnych.

Dodatkowo należy odnotować, że działalność cateringowa w zakresie przygotowywania posiłków na zamówienie dla stałych odbiorców oraz na indywidualne zamówienia konsumentów prowadzona jest jako dodatkowy element zakresu prowadzonej działalności gastronomicznej w pizzeriach (dowóz pizzy) oraz kilku punktach małej gastronomii (dowóz posiłków i dań obiadowych). Ponadto, żywienie w systemie cateringowym prowadzone jest w 6 stołówkach szkolnych, podobnie jak w roku ubiegłym. Warunki ogólnie – techniczne w stołówkach szkolnych z systemem cateringowym pozwalają na wydawanie posiłków w naczyniach wielokrotnego użytku. Należy również zauważyć, że stołówki szkolne inwestują w nowoczesny sprzęt i urządzenia potrzebne do obsługi cateringu.

2.4. Obiekty obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Na terenie działalności PSSE Janów Lubelski brak jest zakładów produkujących materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością i przedmioty użytku.

Pod nadzorem tutejszej Stacji znajduje się 6 obiektów - miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (0,2% ogólnej liczby obiektów), w których przeprowadzono 4 kontrole, w tym 2 kontrole planowane i 2 interwencyjne, związane z systemem RAPEX; nie wydawano decyzji administracyjnych, nie karano mandatami karnymi, nie pobierano próbek do badań laboratoryjnych.

3. Nadzór nad zakładami żywienia zbiorowego otwartego w sezonie letnim 2022.

Przeprowadzone kontrole sanitarne w tej grupie obiektów nie wykazały poważniejszych zaniedbań natury higieniczno – sanitarnej. Drobne uchybienia natury sanitarnej były usuwane na bieżąco lub egzekwowane na drodze zaleceń i decyzji nakazowych.

- zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego: przeprowadzono 16 kontroli w 8 obiektach (stołówki w ośrodkach wypoczynkowych i kolonijnych oraz placówkach

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

oświatowych podczas trwającego wycieczki letniego dzieci i młodzieży); nie stwierdzono nieprawidłowości,

- zakłady żywienia zbiorowego otwartego: przeprowadzono 16 kontroli w 11 obiektach (PMG, restauracje przy hotelach, ośrodki wypoczynkowe w trakcie trwającego wycieczki letniego dzieci i młodzieży), za nieprawidłowości stwierdzone wyłącznie w zakładach małej gastronomii nałożono 3 mandaty karne na kwotę 700,00 zł, decyzji nakazowych nie wydawano, wystawiono 3 decyzje opłatowe na kwotę 499,00 zł, za brak zachowania należytej higieny produkcji i sprzedaży żywności (brak zachowanej higieny rąk, brak odpowiedniej odzieży ochronnej, stosowanie do przygotowania posiłków i dań produktów po upływie daty minimalnej trwałości, nie przestrzeganie procedur opartych na zasadach systemu HACCP, brak do wglądu orzeczenia lekarskiego do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu zakładu zajmującego się produkcją i sprzedażą żywności).

- automaty do lodów: przeprowadzono 9 kontroli w 4 obiektach; za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 2 mandaty karne na kwotę 300,00 zł, wydano 1 decyzję nakazującą poprawę stanu sanitarno-higienicznego zakładu, 4 decyzje opłatowe na kwotę 809,00 zł; wydano także 1 decyzję o unieruchomieniu części zakładu z powodu stwierdzenia przekroczeń parametrów mikrobiologicznych w próbkach lodów.

Stwierdzone nieprawidłowości:

- brak odpowiednich warunków do przetrzymywania drobnego sprzętu produkcyjnego i pomocniczego, brak zapisów w dokumentacji zakładu dotyczącej systemu HACCP, brak aktualnych sprawozdań z badań lodów produkowanych w zakładzie, niedokładnie prowadzone procesy mycia i czyszczenia sprzętu produkcyjnego oraz pomocniczego, brak prawidłowej odzieży ochronnej personelu, brak zachowanej higieny produkcji co potwierdzały wyniki badań - przekroczenie parametrów mikrobiologicznych w próbkach lodów.

Ponadto, należy nadmienić, iż w sezonie letnim, przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną w zakładzie małej gastronomii - która dotyczyła faktu stwierdzenia pleśni w bułce z hot dogiem i była zasadna. W związku z powyższym na przedsiębiorcę prowadzącego sprzedaż nałożono mandat karny w wysokości 500,00 zł.

4. Stan sanitarny środków transportu.

W 2022r. skontrolowano 4 środki transportu żywności na 59 ujętych w rejestrze zakładów nadzorowanych. Kontrole wykazały, iż środki transportu spełniały wymagania higieniczno – sanitarne. Zakłady produkujące żywność

posiadają na ogół własne środki transportu. Większość obiektów obrotu żywnością dysponuje odpowiednimi środkami transportu, dobrymi technicznie i przeznaczonymi wyłącznie do przewozu artykułów spożywczych. Niektóre zakłady korzystają z usług specjalistycznych firm transportowych. W ostatnim roku można zaobserwować dynamiczny rozwój firm transportowych. Zatwierdzono 4 nowe środki transportu – naczepy ciężarowe typu cysterna/tank do przewozu żywności płynnej, wymagającej specjalnych warunków transportu.

5. Jakość zdrowotna środków spożywczych.

Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna w Janowie Lubelskim, podobnie jak w latach ubiegłych, uczestniczyła w 2022r. w realizacji „Krajowego planu pobierania próbek do badań w ramach urzędowej kontroli i monitoringu”. Zgodnie z planem badanie żywności odbywało się w następujących kierunkach: mikrobiologia, metale szkodliwe dla zdrowia, pozostałości pestycydów, zawartość substancji dodatkowych, mykotoksyny, znakowanie, WWA, zawartość witamin i składników mineralnych, obecność azotanów, zawartość glutenu, oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych, alkaloidy sporyszu, histamina, sensoryka, GMO, skażenia promieniotwórcze, MCPD, NoV WZW, alergeny. Próbkę żywności pobierane są przez przedstawicieli PPIS w Janowie Lubelskim i dostarczane do akredytowanych laboratoriów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W 2022r. do badań laboratoryjnych pobrano ogółem 185 próbek żywności: 179 próbek żywności w ramach UKŻ (urzędowej kontroli żywności) i M (monitoringu) oraz 6 prób, które zostały pobrane i przekazane do laboratoriów zewnętrznych w Skierniewicach (4 próby) oraz w Puławach (2 próby). Zdyskwalifikowano na podstawie wyników badań mikrobiologicznych 5 próbek żywności z uwagi na parametr liczba Enterobacteriaceae, który uznano za niezadowalający – w pięciu próbkach liczba drobnoustrojów wynosiła powyżej 100 jtk na gram.

W roku 2022 przeprowadzono dwa dodatkowe pobrania próbek nie wynikające z „Planu pobierania próbek”. W zakładach produkcyjnych pobrano w ramach urzędowej kontroli celowanej pobrano 2 próbki kaszy gryczanej do badań w kierunku pozostałości pestycydów – glifosat, celem oceny zgodności z wymaganiami Rozporządzenia (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniającej dyrektywę Rady 91/414/EWG (Dz.U. L 70 z 16.03.2005 s.1, ze zm.). Działania związane były z systemem RASFF. Wyniki badań kaszy gryczanej nie kwestionowały badanych próbek produktu - nie wykryto pestycydu-glifosatu na poziomie równym lub wyższym od granicy oznaczenia ilościowego zastosowanej metody badawczej.

W 2022 roku nie pobierano prób w ramach granicznej kontroli sanitarnej oraz w związku z zatruciem pokarmowym.

Tabela 3. Jakość zdrowotna środków spożywczych w latach 2019-2022.

Rok	Środki spożywcze	
	Próbki zbadane	Próbki kwestionowane
2019	180	3
2020	182	19
2021	157	6
2022	185	5

Ponadto, w wyniku przeprowadzonych kontroli wycofywano z obrotu handlowego artykuły spożywcze po upływie terminów przydatności do spożycia lub upływie daty minimalnej trwałości, jak też żywność przetrzymywaną w warunkach niezgodnych z zaleceniami producenta. Wydano ogółem 9 decyzji nakazujących wycofanie z obrotu handlowego żywności.

- *główne przyczyny wycofywania z obrotu środków spożywczych:* wycofywano z obrotu artykuły spożywcze po upływie terminów przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości, żywność przetrzymywaną w warunkach niezgodnych z zaleceniami producentów (mrożenie żywności chłodniczej,

- *asortymenty żywności które były wycofywane:* przetwory zbożowe, przetwory mleczne, wyroby cukiernicze i ciastkarskie trwałe mikrobiologicznie, przyprawy i koncentraty dań, tłuszcze roślinne, świeże elementy kulinarne mięsa drobiowego, przyprawy,

- *podjęte działania (decyzje nakazowe, mandaty karne):* wydano decyzje administracyjne nakazujące wycofanie z obrotu kwestionowanej żywności oraz nakazujące udokumentowanie procesu wycofania z obrotu w/w środków spożywczych (protokół wycofania z obrotu z informacją o dalszym wykorzystaniu/przeznaczeniu wycofanych środków spożywczych). Ogółem wydano 9 decyzji w obiektach obrotu żywnością. Wartość wycofanych środków spożywczych około 500 zł.

6. Znakowanie środków spożywczych.

Od 13 grudnia 2014r. obowiązuje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25.10.2011r. w sprawie przekazywania konsumentom

informacji na temat żywności (...) (Dz. Urz. UE L 304 z dnia 21.11.2011r., str. 18). Przepisy rozporządzenia regulują znakowanie środków spożywczych w opakowaniach jednostkowych producenta oraz nieopakowanych. W trakcie kontroli sanitarnych oceniano etykiety produktów, które są nośnikiem wielu informacji mających wpływ na podejmowanie przez konsumentów decyzji o zakupie. Oznakowanie żywności stanowi podstawowe źródło wiedzy o produkcie i sposobie jego użytkowania. Z etykiety żywności konsument dowiaduje się m. in. o szczególnych właściwościach produktu (np. o oddziaływaniu na zdrowie, o zastosowanych metodach produkcji itp.). Dlatego też, poza interesującą grafiką i atrakcyjną kolorystyką etykieta musi zawierać przede wszystkim rzetelne informacje o produkcie tak, aby konsument mógł dokonać świadomego wyboru spożywanej przez niego żywności. Na podstawie przeprowadzonych ocen oznakowania wybranych losowo środków spożywczych nie stwierdzono naruszeń obowiązujących przepisów.

7. Nadzór nad obrotem grzybami oraz zatrucia grzybami.

W zakresie sprawowanego nadzoru nad obrotem grzybami w sezonie grzybowym w roku 2022 na terenie powiatu janowskiego:

- udzielono 6 porad grzybowych,
- nie wydawano atestów na grzyby świeże (nie odnotowano wniosków osób zainteresowanych ich wydaniem),
- w zakresie sprawowanego nadzoru nad obrotem grzybami w sezonie grzybowym w roku 2022 uprawnienia grzyboznawcy posiadała jedna osoba, ponadto jeden z pracowników Oddziału Nadzoru Sanitarnego uzyskał uprawnienia klasyfikatora grzybów,
- nie stwierdzono wprowadzania do obrotu świeżych grzybów leśnych w obiektach nadzorowanych,
- podjęte działania oświatowo-prewencyjne (inicjowane i organizowane przy współudziale stanowiska ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia),
- prelekcje/pogadanki: dla 161 osób,
- poradnictwo edukacyjne podczas organizacji punktu informacyjno-edukacyjnego - dla 100 uczestników,
- narady szkoleniowe: dla 20 osób,
- przekazywanie informacji społeczności lokalnej i nie tylko poprzez strony internetowe, media społecznościowe itp. – 1000 odbiorców,
- formy wizualne: 1145 odbiorców,
- wystawy grzybów odwiedziło 150 osób,
- nie odnotowano zatruc grzybami, jak również przypadków śmiertelnych po spożyciu grzybów.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

8. System wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach – RASFF.

W ramach systemu RASFF wpływały powiadomienia o charakterze informacyjnym i alarmowym kierowane przez Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych z terenu kraju. Każde zgłoszenie z systemu RASFF było rozpatrywane indywidualnie i bezzwłocznie. Działania w tym zakresie przeprowadzono pod względem obecności produktu w obrocie, monitorowano na bieżąco proces ewentualnego wycofywania wskazanego powiadomieniem produktu, a o każdej formie realizacji dalszego działania, w sytuacji, gdy produkt znajdował się w obrocie, przedsiębiorca pisemnie informował Inspektora o dalszym postępowaniu z kwestionowanymi produktami. Oprócz powiadomień RASFF mających na celu ustalenie czy kwestionowane produkty żywnościowe znajdują się w obrocie handlowym oraz ewentualne ich wycofanie ze sprzedaży prowadzono postępowania wyjaśniające.

W 2022 roku, w związku z nadesłanymi w ramach funkcjonowania systemu RASFF powiadomieniami alarmowymi i informacyjnymi, przeprowadzono w 97 przypadkach działania kontrolne w zakresie obecności na rynku żywnościowym kwestionowanych produktów będących przedmiotem powiadomień. Podczas prowadzonych czynności kontrolnych monitorowano proces wycofywania stwierdzonych w sprzedaży kwestionowanych produktów. Do zagrożeń zgłaszanych w systemie RASFF należały:

obecność bakterii chorobotwórczych Salmonella w produktach takich jak:

- elementy świeżego mięsa drobiowego,
- produkt marki Kinder „czekoladowy smakołyk” , prod. Ferrero, Belgia;

zanieczyszczenie tlenkiem etylenu (ETO) w produktach:

- „batony waniliowe Cappucino”,
- suplementy diety,
- „herbata dla odchudzających się”
- lody produkcji przemysłowej;

stwierdzenie przekroczenia dopuszczalnego poziomu migracji 4,4 MDA, aniliny oraz migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych (PAA) w materiałach do kontaktu z żywnością (łyżki, szczypce);

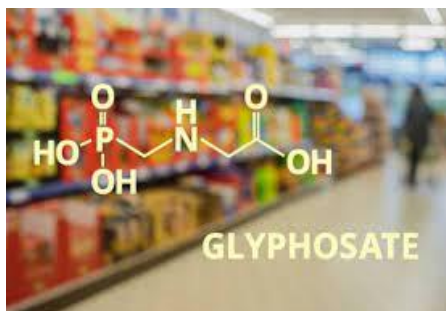
stwierdzenie przekroczenia dopuszczalnego poziomu migracji metali ciężkich (ołów, kadm) w materiałach do kontaktu z żywnością (szklanki);

przekroczenia dopuszczalnego poziomu środków ochrony roślin (pestycydów) w produktach:

- świeże warzywa (cukinia, brokuł),

- świeże owoce (grejpfrut,),
- przetwory owocowe (mus jabłko mango banan);
- przekroczenia dopuszczalnego poziomu mykotoksyn*
- w suszonych owocach (rodzynki sułtanki, figi);
- obecność substancji niedozwolonych* w suplementach diety
- obecność ciała obcego niespecyficznego (kawalki tworzywa sztucznego)* w herbacie owocowej i paście migdałowej;
- wykrycia niedeklarowanego alergenu (gluten, jaja i produkty pochodne)* w chipsach kukurydzianych i batonach proteinowych;
- wykrycia białka orzeszków ziemnych w płynnej lecytynie sojowej stanowiącej dodatek do żywności* w suplementach diety.

Liczba przypadków postępowania wyjaśniającego dotyczącego producenta lub dystrybutora zlokalizowanego na terenie powiatu, działania podjęte przez organ: 13

W 2022r. prowadzonych było 10 postępowań wyjaśniających będących przedmiotem powiadomień RASFF dotyczących stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu (NDP) pozostałości pestycydów-glifosatu w produktach zbożowo-młynarskich (kasza gryczana, kasza jagłana, płatki jaglane), których producentami były zakłady produkcyjne z terenu powiatu janowskiego. Produkty, w których mowa zostały pobrane do badań laboratoryjnych w ramach UKŻ w obiektach obrotu żywnością na terenie kraju. Podczas prowadzonych kontroli u producentów (kaszarnie) sprawdzano czy kwestionowana partia produktów znajduje się na stanie magazynowym danego zakładu oraz gdzie została rozdystrybuowana. Przedsiębiorcy podejmowali stosowne działania naprawcze po uzyskaniu informacji o wynikach badań laboratoryjnych kwestionowanych produktów tj. analizowano zapisy w dokumentacji, na podstawie których określono dostawców oraz ilość zakupionego i użytego do produkcji surowca. Jak ustalono w trakcie czynności kontrolnych, kwestionowane produkty zbożowo-młynarskie wyprodukowane były z surowców (gryka, proso) zakupionych w większości od producentów rolnych oraz od firm zajmujących się ich sprzedażą w kraju. W jednym przypadku surowiec użyty do produkcji kaszy gryczanej (gryka) został zakupiony od producenta rolnego z Litwy. Producenci kwestionowanych produktów zbożowych wdrażali procedurę ich wycofywania u odbiorców. Ponadto, w trakcie prowadzonego postępowania wyjaśniającego PPIS w Janowie Lubelskim każdorazowo informował Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa o fakcie stwierdzenia przekroczeń najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości glifosatu w wyżej wymienionych produktach. Po zakończonym procesie wycofywania ze sprzedaży kwestionowanej żywności producenci informowali Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

w Janowie Lubelskim o sposobie dalszego postępowania z wycofanymi z obrotu produktami zbożowymi. Wycofywane z obrotu handlowego kwestionowane produkty najczęściej producenci sprzedawali na cele niespożywcze firmom zajmującym się produkcją materiałów opałowych (pellet) lub utylizowali we własnym zakresie poprzez spalanie w piecu. Materiał stanowił źródło energii cieplnej podczas obróbki termicznej gryki. Przedsiębiorcy byli zobligowani do przedłożenia do wglądu dokumentów potwierdzające dalsze postępowanie z kwestionowanymi produktami wycofanymi z obrotu handlowego, jak np. faktury sprzedaży na pellet oraz protokoły utylizacji (spalania) w piecach.

W ubiegłym roku odnotowano dwa powiadomienia RASSF dotyczące stwierdzenia niedozwolonej substancji tetrametryny (środek owadobójczy) w mące gryczanej oraz stwierdzenia mykotoksyn w kaszy gryczanej. Producentem kwestionowanych produktów zbożowo-młynarskich był zakład z terenu powiatu janowskiego. Surowiec (gryka) wykorzystany do produkcji kaszy oraz mąki gryczanej pochodził od jednego dostawcy (kraj pochodzenia: Polska). Podczas postępowania wyjaśniającego ustalono, że przedsiębiorca jest stałym i sprawdzonym dostawcą surowców zbożowo-młynarskich, których jakość potwierdzana badaniami laboratoryjnymi nie była dotychczas kwestionowana. Ustalono ponadto, że dostawca surowca posiadał certyfikat zgodności produkcji ekologicznej. Według informacji uzyskanych podczas kontroli u producenta kaszy i mąki gryczanej z powiatu janowskiego, w trakcie dotychczasowej wieloletniej współpracy z dostawcą surowców o których mowa, nie odnotowano żadnych przekroczeń pozostałości pestycydów oraz mykotoksyn badanych w ramach kontroli wewnętrznej produktach, co potwierdzało zgodność dostarczanych towarów z wymaganiami produkcji ekologicznej. Postępowanie wyjaśniające w przedmiotowej sprawie prowadzone było w analogiczny sposób jak w przypadku powiadomień RASFF dotyczących przekroczenia pozostałości glifosatu. Ponadto producent kwestionowanych produktów zbożowo-młynarskich dokonał przeglądu stosowanych i posiadanych na stanie środków chemicznych. Poddano kontroli etykiety i specyfikacje techniczne tych środków – nie stwierdzono w użyciu środków chemicznych, które zawierałyby substancję pn. tetrametryna. Poddano kontroli sprawozdania z przeprowadzanych przez firmę zewnętrzną zabiegów związanych z zabezpieczeniem zakładu produkcyjnego przed szkodnikami. Na podstawie przedłożonych do wglądu sprawozdań stwierdzono, że nie wykorzystywano w zakładzie żadnych preparatów chemicznych do zwalczania/zapobiegania szkodników. W związku z ustaleniami dot. pochodzenia surowca (ziarna gryki) wykorzystanego do produkcji mąki gryczanej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim przesłał ustalenia w przedmiotowej sprawie do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Szamotułach, celem wykorzystania służbowego zgodnie z kompetencjami.

Podczas prowadzonego postępowania wyjaśniającego w sprawie przekroczenia dopuszczalnego poziomu mykotoksyn w kaszy gryczanej ustalono, że dostawca surowca dołączył przy sprzedaży gryki specyfikację jakościową, według której

sprzedano produkt o właściwych cechach organoleptycznych (smak, zapach, barwa) oraz o prawidłowej wilgotności, wpływającej na bezpieczne jego przechowywanie/magazynowanie pod względem rozwoju mykotoksyn w wyznaczonym okresie ważności produktu. W partii produktu według specyfikacji nie stwierdzono obecności szkodników ani zanieczyszczeń nieorganicznych, natomiast zawartość zanieczyszczeń organicznych/nieobłuskanych ziaren kształtowała się na niskim poziomie. Z uwagi na ustalenia, że kwestionowana kasza gryczana sprzedana odbiorcy w 2020 roku przez producenta z powiatu janowskiego, oznakowana datą minimalnej trwałości: 30.11.2020 roku nie powinna być już przedmiotem sprzedaży po upływie ww. daty, odstąpiono od szczegółowego ustalania oraz informowania innych odbiorców przedmiotowej partii kaszy. Ponadto warto zaznaczyć, że określona przez zakład produkcyjny podczas sprzedaży jakość produktu gotowego dotyczyła towaru wyłącznie w okresie jego terminu trwałości oraz przechowywanego w określonych i zalecanych przez niego warunkach przechowywania.

9. Badania żywności w kierunku obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO).

W 2022 roku pobrano 1 próbkę (ciastka z siemieniem lnianym) do badań żywności w kierunku obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych. Próbkę pobrana nie była zdyskwalifikowana. W latach ubiegłych, pobierano próbki z produktów potencjalnie mogących zawierać GMO, w tym też takie, które nie były oznakowane informacją o modyfikacji genetycznej, jak i próbki produktów zawierających w oznakowaniu informację o braku modyfikacji genetycznej. Niezgodności w tym zakresie nie stwierdzono.

10. Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety i żywności dla określonych grup.

Liczba przeprowadzonych ocen znakowania suplementów diety na podstawie próbek wynikających z „Planu pobierania próbek na 2022 rok” – 8.

Liczba przeprowadzonych ocen znakowania środków spożywczych specjalnego przeznaczenia na podstawie próbek wynikających z „Planu pobierania próbek na 2022 rok - 5.

Liczba stwierdzonych nieprawidłowości i przyczyny dyskwalifikowania – brak. W związku z brakiem stwierdzonych nieprawidłowości nie podejmowano działań administracyjnych.

11. Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Nadzór sanitarny nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością obejmuje zarówno sanitarno-higieniczne warunki produkcji, jak i bezpieczeństwo zdrowotne tych produktów. Pod nadzorem Stacji nie ma producentów materiałów do kontaktu z żywnością.

- liczba miejsc obrotu materiałami do kontaktu z żywnością, w tym hurtowni i sklepów: 6 (hurtownie: 0, sklepy: 6),
- liczba kontroli, z podziałem na produkcję i obrót - produkcja: 0 i obrót: 4,
- obszary objęte kontrolą: sprawdzenie: prawidłowości oznakowania ww. materiałów i wyrobów, przestrzegania obowiązku dołączania deklaracji zgodności i zapewnienia możliwości śledzenia produktu, a ponadto przepisów dotyczących identyfikacji przedsiębiorcy,
- liczba i rodzaj stwierdzonych nieprawidłowości i podjęte działania: 0, nie podejmowano działań,
- ilość pobranych próbek materiałów do kontaktu z żywnością: 0, liczba i przyczyna kwestionowania: 0, nie podejmowano działań.

12. Wybrane zagadnienia żywienia zbiorowego.

Żywnienie zbiorowe zamknięte jest szczególnie istotnym elementem podstawowej formy wyżywienia dla określonych środowisk (pacjentów szpitali, dzieci w szkołach i przedszkolach, wychowanków domów dziecka, pensjonariuszy domów pomocy społecznej, itp.). Oceny jadłospisów dokonywano metodą skróconą punktową głównie korzystając z check list - lista wspomagająca ocenę żywienia całodziennego, przedszkolnego, szkolnego i szpitalnego oraz w kilku przypadkach w oparciu o klasyfikację Szczygłowej, wspomagając się metodą Szewczyńskiego (ocena z punktu widzenia zasad racjonalnego żywienia jadłospisu dziennego lub tygodniowego). W 2022 roku dokonano ogółem 45 ocen sposobu żywienia, w tym: 14 ocen sposobu żywienia w stołówkach szkolnych, 4 oceny w stołówkach przedszkolnych, 1 ocena bloku żywienia w szpitalu, 2 oceny w domach opieki społecznej, 1 ocena w domu dziecka i młodzieży oraz w 23 oceny w trakcie zorganizowanego wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży. Oceny przeprowadzono metodą jakościową punktową w oparciu o zestawienia posiłków zawarte w jadłospisach. W przeprowadzanych ocenach brano pod uwagę obecność w posiłkach poszczególnych składników pokarmowych, ich urozmaicenie i sezonowość. Stosowano skalę ocen ujęto przy poszczególnych liście klasyfikacyjnej. Ocenie poddano również aspekt właściwego doboru produktów z poszczególnych grup żywieniowych, w tym obecności białka pochodzenia zwierzęcego, odpowiedni dobór

kolorystyczno – smakowy serwowanych posiłków. Zwracano uwagę na stosowanie dodatków owocowo – warzywnych.

Nie odnotowano większych uwag w ocenie żywienia **pacjentów szpitalnych**.

W roku sprawozdawczym nie wnoszono interwencji co do jakości zdrowotnej oferowanych posiłków, nie zgłaszano podejrzeń o zatrucia pokarmowe.

Jadłospisy dekadowe dla diety podstawowej oraz dla diet ustalonych wg zaleceń lekarzy układane są przez wykwalifikowany personel – dietetyczki. Jadłospis prawidłowy – nie stwierdzono nieprawidłowości.

Placówka charakteryzowała się dobrym stanem sanitarnym i technicznym, w zakładzie

przestrzegane są procedury i instrukcje wynikające z zasad Dobrej Praktyki Higienicznej, Dobrych Praktyk Produkcyjnych i systemu HACCP.

12.1. Żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty.

Żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty regulowane jest przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. (Dz. U. 2016r. poz. 1154). W kontrolowanych jednostkach nie stwierdzono nieprawidłowości i niezgodności z wymogami prawa żywnościowego. Niezmiennie w zakładach realizowane są instrukcje określone w Księgach GHP/GMP oraz utrzymywane są procedury oparte na zasadach systemu HACCP.

Podczas kontroli sprawdzano m.in. przestrzeganie procedur własnych, oceniano poprawność zestawienia posiłków, wykorzystania grup asortymentowych oraz informowanie o składnikach/substancjach powodujących alergię lub reakcje nietolerancji występujących w oferowanych daniach - nieprawidłowości nie stwierdzono.

W roku sprawozdawczym nie zgłaszano podejrzeń o zatrucia pokarmowe, nie nakładano grzywien w drodze mandatu karnego. W placówkach szkolno-wychowawczych nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie oceny sposobu żywienia, za wyjątkiem ilości podawanych posiłków w 4 skontrolowanych placówkach szkolnych. Uzyskane wyniki nie dały podstaw do kwestionowania

podawanych posiłków pod względem zawartości w podstawowe składniki odżywcze. Posiłki obiadowe w **placówkach szkolno-wychowawczych** w większości przypadków były prawidłowe, składały się z dwóch dań.

W 4 **szkołach** na 14 objętych nadzorem w 2022r. prowadzone było tzw. „dożywianie”, w ramach którego dzieci otrzymywały 1 posiłek, naprzemiennie zupę lub II danie. W szkole zapewniano uczniom owoce i warzywa oraz produkty mleczne w określonym asortymencie i porcjach. Stwierdzono, iż w szkołach wydających obiady jednodaniowe, najczęściej na posiłek składały się trzy składnikowe dania obiadowe, tj. różne rodzaje mięsa (również ryby), ziemniaki (ewentualnie ryż, makaron lub kasza) oraz surówka (ewentualnie owoc) lub zupa z wkładką mięsną (np. barszcz ukraiński, żurek z jajkiem, kiełbasą i chlebem itp.). W przypadku nieserwowania mięsa stosowano ser biały lub jajko i dodatkowo podawano owoc. Sporadycznie zdarzały się posiłki obiadowe dwuskładnikowe, takie jak ryż z jabłkiem (bez dodatku mięsa), spaghetti z mięsem (bez dodatku warzyw). Do posiłków podawano kompot lub inny napój.

Oceny jadłospisów w **przedszkolach**

również dokonano metodą skróconą na podstawie listy wspomagającej ocenę żywienia w przedszkolu. Poddane ocenie jadłospisy spełniały kryterium racjonalności. Oceniane jadłospisy oraz używane środki spożywcze do produkcji potraw oceniono pozytywnie pod kątem

wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26.07.2016r. Większość ocenionych jadłospisów była zgodna z zasadami racjonalnego żywienia. Uwag do jadłospisów nie wnoszono. Ocena jadłospisów w ocenianych okresach wskazywała na uwzględnienie przy ich tworzeniu zasad prawidłowego żywienia, zalecanych przez Instytut Żywności i Żywienia, na poziomie zadawalającym.

Tabela 4. Liczba skontrolowanych obiektów w jednostkach systemu oświaty.

Lp.	Typ obiektu	Liczba obiektów		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba obiektów, w których stwierdzono niezgodności	
		Nadzorowanych	Skontrolowanych	Ogółem	W tym: w zakresie rozporządzenia MZ	Ogółem	W tym: w zakresie rozporządzenia MZ
1.	Sklepiki szkolne	4	2	2	2	0	0
2.	Stołówki szkolne	23	14	15	14	0	0
3.	Stołówki w przedszkolach	6	4	4	4	0	0
4.	Stołówki w bursach i internatach	2	2	5	5	0	0

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

W trakcie kontroli pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej udzielali osobom odpowiedzialnym za organizację żywienia zbiorowego wyjaśnień na temat wymagań obowiązującego rozporządzenia.

12.2. Kontrole sklepików i kiosków szkolnych.

W 2022r. nadzorowano 2 sklepiki/kioski szkolne. Przeprowadzono 2 kontrole sanitarne planowane, obejmujące sprawdzenie zgodności oferowanego asortymentu z wymaganiami zawartymi w ww. rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

W sklepikach szkolnych nie stwierdzono niezgodności asortymentu wprowadzanego do obrotu w zakresie ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia.

XII. STAN SANITARNY ŚRODOWISKA PRACY

Oddział Nadzoru Sanitarnego – Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami prowadzi działania w celu poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących na stanowiskach pracy w aspekcie zapobiegania chorobom zawodowym.

1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.

Bieżący nadzór sanitarny w 2022 roku sprawowany przez Sekcję Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami obejmował oprócz kontroli w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy, kontrole w zakresie:

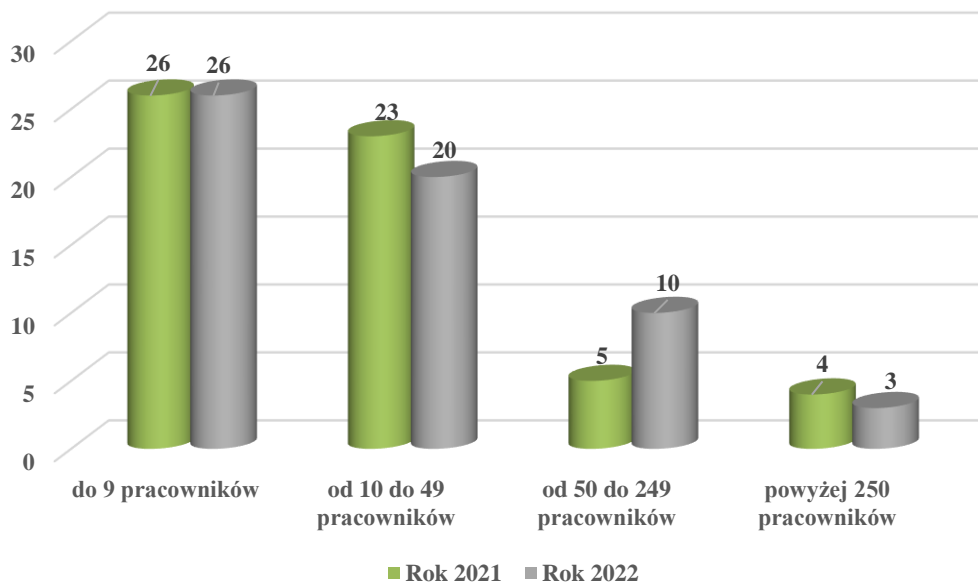
- wprowadzania do obrotu i stosowania w działalności zawodowej produktów biobójczych, substancji chemicznych i ich mieszanin,
- występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki,
- prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3,
- nadzór nad przygotowaniem pracodawców do przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest
- przestrzegania przepisów ustawy o produktach kosmetycznych oraz przepisów rozporządzenia dotyczącego produktów w zakresie przestrzegania obowiązku prawidłowego oznakowania.

W ewidencji pionu higieny pracy w 2022r. znajdowało się 253 zakłady pracy (w 2021r. – 241 zakładów pracy). Największą liczbę nadzorowanych przedsiębiorstw stanowią zakłady małe, zatrudniające do 9 pracowników, które stanowią 60,17% wszystkich zakładów objętych nadzorem. Duże przedsiębiorstwa, zatrudniające powyżej 250 pracowników (4 zakłady), stanowiły jedynie 1,58% ogółu nadzorowanych zakładów.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

W 2022 roku skontrolowano 68 zakładów pracy, co stanowi 26,88% zewidencjonowanych podmiotów.

Wykres 1. Struktura skontrolowanych w 2022r. zakładów pracy w zakresie pionu higieny pracy wg liczby zatrudnionych pracowników w porównaniu do 2021r.

Łącznie przeprowadzono 92 kontrole, w tym 17 kontroli sprawdzających.

W skontrolowanych zakładach zatrudnionych było łącznie 2751 pracowników.

Zakres przeprowadzanych kontroli obejmował:

- nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami – 45 kontroli,
- nadzór nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 - 5 kontroli,
- nadzór nad produktami biobójczymi – 48 kontroli,
- nadzór w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy – 9 kontroli,
- nadzór nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy – 39 kontroli,
- nadzór nad przygotowaniem pracodawców do przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest – 3 kontrole.

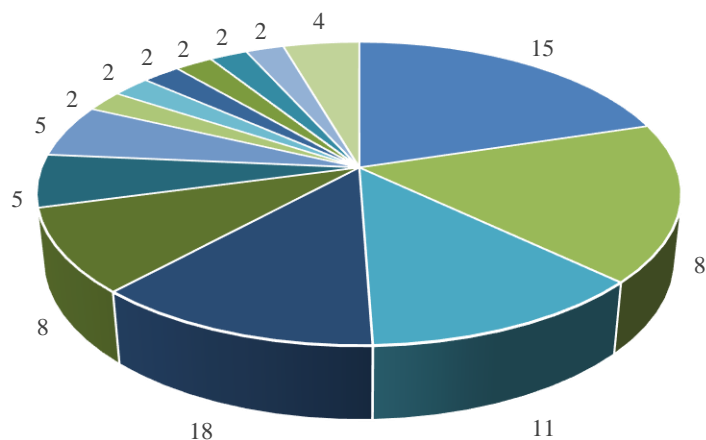
W 2022r. w skontrolowanych zakładach pracy stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń (18 nakazów),
- brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (15 nakazów),
- przekroczenia NDN/NDS (11 nakazów),

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

- uchybienia w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i ich mieszanin (11 nakazów),
- brak lub nieprawidłowo sporządzoną ocenę ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy (8 nakazów),
- uchybienia w zakresie szkodliwych czynników biologicznych (5 nakazów),
- uchybienia dotyczące udostępniania produktów biobójczych, m.in. brak pozwolenia na obrót, nieprawidłowe oznakowanie, wprowadzanie do obrotu po upływie daty ważności (5 nakazów),
- uchybienia w zakresie czynników rakotwórczych (2 nakazy),
- brak uzupełnionego rejestru oraz kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (2 nakazy),
- brak udokumentowanego faktu zapoznania pracowników z aktualnymi wynikami badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (2 nakazy),
- brak dostępu dla pracowników do informacji zawartych w kartach charakterystyki substancji lub mieszanin, które stosują lub na które mogą być narażeni w trakcie swojej pracy (2 nakazy),
- brak odpowiedniej instrukcji bhp stanowiskowej (2 nakazy),
- brak przy apteczce instrukcji udzielania pierwszej pomocy (1 nakaz),
- brak przy apteczce wykazu pracowników przeszkolonych i wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy (1 nakaz),
- brak odpowiedniej procedury dezynfekcji i bezpiecznego postępowania z odzieżą roboczą (1 nakaz),
- brak odpowiedniego oświetlenia zgodnego z normą (1 nakaz).

- zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń
- brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia
- przekroczenia NDN/NDS
- uchybenia w zakresie substancji/mieszanin chemicznych
- uchybenia w zakresie oceny ryzyka zawodowego
- uchybenia w zakresie czynników biologicznych
- uchybenia w zakresie produktów biobójczych
- uchybenia w zakresie czynników rakotwórczych
- brak zapoznania pracowników z wynikami badań czynników szkodliwych
- brak dostępu do kart charakterystyki
- brak instrukcji bhp
- brak uzupełnionego rejestru oraz kart badań i pomiarów
- brak zapoznania pracowników z wynikami badań czynników szkodliwych
- inne

Wykres 2. Nieprawidłowości stwierdzone w zakładach pracy w 2022r.

W 2022r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim wydał 18 decyzji dotyczących poprawy warunków pracy, w związku ze stwierdzonymi podczas kontroli nieprawidłowościami, 2 decyzje przedłużające termin wykonania obowiązków wynikających z decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego oraz 1 decyzję stwierdzającą wygaśnięcie ostatecznej decyzji PPIS w Janowie Lubelskim. Wydane decyzje zawierały łącznie 75 nakazów mających na celu poprawę warunków pracy.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Dodatkowo w związku ze stwierdzonymi podczas kontroli nieprawidłowościami, do przestrzegania których pracodawca jest zobowiązany, wydano 16 decyzji płatniczych.

Tabela 1. Działalność kontrolno – represyjna sekcji higieny pracy na przestrzeni lat 2018 – 2022.

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Ilość przeprowadzonych kontroli	84	90	64	71	92
Wydane decyzje administracyjne	16	21	16	14	18

2. Przekroczenia normatywów higienicznych na stanowiskach pracy.

W 4 skontrolowanych w 2022r. zakładach pracy stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Łącznie 129 pracowników pracowało w warunkach przekroczenia normatywów higienicznych.

Narażenie pracowników na ponadnormatywne stężenia i natężenia przedstawiało się następująco:

- PKD 10 - 1 zakład, w którym 6 pracowników pracowało w przekroczeniu najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu;
- PKD 25 – 3 zakłady pracy, w których łącznie 123 pracowników pracowało w przekroczeniu najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu.

Dodatkowo w jednym zakładzie (PKD 25) 59 pracowników pracowało w przekroczeniu najwyższych dopuszczalnych stężeń czynników chemicznych.

Stwierdzono przekroczenia:

- a) frakcji wdychalnej manganu i jego związków nieorganicznych w przeliczeniu na Mn – w przekroczeniu pracuje 58 pracowników
- b) frakcji respirabilnej manganu i jego związków nieorganicznych w przeliczeniu na Mn – w przekroczeniu pracuje 59 pracowników
- c) frakcji respirabilnej tlenków żelaza – w przeliczeniu na Fe – w przekroczeniu pracuje 28 pracowników.

Działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej ukierunkowane były na wyegzekwowanie od pracodawców poprawy warunków pracy, m.in. poprzez podjęcie działań mających na celu obniżenie stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami dopuszczalnych stężeń czynników chemicznych wydano 2 decyzje administracyjne dotyczące obniżenia ich wartości w środowisku pracy. W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych i podjętych działań przez pracodawców na dzień 31.12.2022r. uzyskano poprawę warunków pracy dla 56 pracowników. Pracodawcy zobligowani byli również do opracowania i następnie wdrażania w życie programów działań organizacyjno-technicznych zmierzających do wyeliminowania przekroczeń.

Z reguły ze względów technologicznych obniżenie natężenia hałasu poniżej 85 dB w środowisku pracy jest niemożliwe – w związku z tym podejmowane przez pracodawców działania obejmują przede wszystkim obowiązek wynikający z zapewnienia pracownikom odpowiednich środków ochrony indywidualnej, oznakowania miejsc pracy, w których wielkości charakteryzujące hałas przekraczają dopuszczalne wartości oraz dokonania oceny ryzyka zawodowego zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 sierpnia 2005r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne (Dz. U. z 2005r. nr 157, poz. 1318).

3. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami.

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór w zakresie przestrzegania przepisów związanych z bezpieczeństwem stosowania chemikaliów. W związku z powyższym kontrolowane jest przestrzeganie zapisów rozporządzenia REACH dotyczącego bezpiecznego stosowania chemikaliów tj. rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowania ograniczeń chemikaliów. Przepis ten ma zastosowanie do wszystkich substancji chemicznych zarówno tych stosowanych w procesach przemysłowych jak i w życiu codziennym. Wymagane jest również przestrzeganie przepisów rozporządzenia CLP w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych.

W 2022 roku w ramach nadzoru nad niebezpiecznymi substancjami i ich mieszaninami przeprowadzono łącznie 45 kontroli, w tym: 2 kontrole u dalszego użytkownika (formulatora), 5 kontroli u dystrybutorów oraz 38 w zakładach, w których stosowane są chemikalia. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 7 decyzji, które zawierały 11 nakazów.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- pracownikom nie zapewniono dostępu do informacji zawartych w kartach charakterystyki substancji lub mieszanin, które stosują lub na które mogą być narażeni w trakcie swojej pracy,

- brak aktualnego spisu stosowanych substancji i ich mieszanin,
- sporządzona ocena ryzyka zawodowego niezgodna z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie,
- brak instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy z uwzględnieniem informacji zawartych w kartach charakterystyki stosowanych substancji/mieszanin stwarzających zagrożenie.

4. Nadzór nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3.

Prekursory narkotykowe to substancje sklasyfikowane zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia Nr (WE) 273/2004 o prekursorach narkotykowych, posiadające szereg legalnych zastosowań, takich jak: wytwarzanie tworzyw sztucznych, produktów farmaceutycznych, kosmetyków, perfum, detergentów lub środków aromatyzujących. Są one przedmiotem obrotu na potrzeby legalnych zastosowań, ale niektóre z nich mogą zostać wykorzystane do produkcji narkotyków. Ze względu na powyższe zagrożenie, podmioty gospodarcze prowadzące działalność w zakresie substancji chemicznych określonych jako prekursory narkotykowe kategorii 2 i 3 mają szereg obowiązków określonych w aktach prawnych krajowych oraz unijnych.

Na terenie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim znajduje się jeden podmiot wprowadzający do obrotu aceton - prekursor narkotykowy kategorii 3 oraz cztery zakłady pracy stosujące je w działalności zawodowej. W zakresie nadzoru nad prekursorami narkotyków przeprowadzono łącznie 5 kontroli, podczas których nie stwierdzono naruszeń przepisów prawa.

5. Nadzór nad produktami biobójczymi, detergentami i produktami kosmetycznymi.

Na rynku polskim, a także w całej Unii Europejskiej, do zwalczania organizmów szkodliwych dla zdrowia ludzi i zwierząt (w tym wirusów), wprowadzane do obrotu i stosowane mogą być tylko takie produkty biobójcze na które wydane jest odpowiednie pozwolenie. Spis takich produktów, zgodnie z ustawą o produktach biobójczych, znajduje się w Wykazie Produktów Biobójczych. Wykaz jest na bieżąco aktualizowany i dostępny na stronie Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych pod adresem:

<http://bip.urpl.gov.pl/pl/biuletyny-i-wykazy/produkty-biob%3%B3jczy>

W zakresie produktów biobójczych przeprowadzono 48 kontroli, w tym:

- kontrole u stosujących produkty biobójcze w działalności zawodowej,
- kontrole w zakresie wprowadzania do obrotu.

Nieprawidłowości w zakresie produktów biobójczych stwierdzono w 2 podmiotach. Wydano 2 decyzje, które zawierały 5 nakazów. Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak pozwolenia albo zezwolenia na handel równoległy albo pozwolenia na obrót dla 2 produktów,
- brak oznakowania w języku polskim dla 1 produktu,
- udostępnianie produktów po upływie daty ważności dla 2 produktów.

W ewidencji podmiotów zajmujących się obrotem produktami kosmetycznymi prowadzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim znajduje się 10 podmiotów. Na terenie powiatu janowskiego nie występują podmioty produkujące lub konfekcjonujące produkty kosmetyczne. W zakresie produktów kosmetycznych przeprowadzono 6 kontroli, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Kontroli w zakresie detergentów w 2022 roku nie przeprowadzono.

6. Nadzór nad czynnikami biologicznymi.

W 2022 roku sprawując nadzór nad zakładami pracy przeprowadzono 39 kontroli. w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki. W skontrolowanych zakładach na czynniki biologiczne narażonych było ogółem 1580 pracowników, z czego na czynniki biologiczne zaliczane do 3 grupy zagrożenia narażonych było 783 pracowników.

Nieprawidłowości w zakresie czynników biologicznych stwierdzono w 5 zakładach pracy. Wydano 5 decyzji, które zawierały 5 nakazów.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- nieprawidłowo sporządzona ocena ryzyka zawodowego m.in. brak klasyfikacji czynników biologicznych (PKD 10, PKD 46, PKD 86),
- brak rejestru pracowników pracujących w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne zaliczane do 3 grupy zagrożenia (PKD 86),
- brak procedury dezynfekcji i bezpiecznego postępowania z odzieżą roboczą zawierającą warunki prania, odkażania a w razie konieczności niszczenia tej odzieży po skażeniu czynnikiem biologicznym (PKD 36).

7. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi.

Pracownicy w środowisku pracy mogą być narażeni na różne substancje niebezpieczne sklasyfikowane jako substancje rakotwórcze lub mutagenne. Niektóre są generowane w trakcie procesów roboczych, inne dostarczane jako surowiec w procesie produkcyjnym. Długotrwałe narażenie na niektóre substancje chemiczne może spowodować niekontrolowany wzrost komórek prowadzący do zmian nowotworowych. W przeważającej większości substancje rakotwórcze lub mutagenne zaliczane są do substancji o działaniu tzw. bezprogowym, dla których nie można ustalić bezpiecznych poziomów ekspozycji.

W ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi w środowisku pracy skontrolowano 8 zakładów pracy.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

- 4 zakłady drzewne, w których prace w narażeniu na pył drewna wykonywane są przez 11 pracowników,
- 1 zakład zajmujący się obróbką metali i nakładaniem powłok na metale, w którym 31 pracowników narażonych jest na spaliny emitowane z silnika diesla, 6 z nich pracowało również w kontakcie na formaldehyd,
- 1 placówka oświatowa, w którym na pył drewna narażonych jest 2 pracowników,
- 3 podmioty lecznicze, w których łącznie na promieniowanie jonizujące narażonych jest 70 pracowników oraz 53 pracowników narażonych jest na formaldehyd.

Nieprawidłowości w zakresie czynników rakotwórczych stwierdzono w 1 zakładzie pracy (PKD 16). Wydano 1 decyzję, która zawierała 2 nakazy.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak aktualnych pomiarów pyłu drewna w środowisku pracy,
- brak przekazanej do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym za 2021 rok.

8. Ocena warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest – na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2022 roku.

Pracownicy Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” corocznie sprawują nadzór nad przygotowaniem pracodawców do przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest. Celem Programu jest wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych i środowiskowych spowodowanych azbestem poprzez jego sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest. Ponadto celem jest również wzrost świadomości w zakresie zagrożeń zawodowych przy ekspozycji na azbest, a także promowania kultury prewencji celem eliminacji tych zagrożeń.

W 2022r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim wpłynęły trzy zawiadomienia o planowanych pracach na terenie powiatu janowskiego związanych z usuwaniem i zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest.

Prace zgłosiły następujące firmy:

- Środowisko i Innowacje Sp. z o.o., ul. Wita Stwosza 5A, 02-661 Warszawa,
- Prywatne Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „WAGRA” W. Ostrowski, Kolonia Wyżnica 94, 23-251 Dzierzkowice,
- "DELTA" Tomasz Wejman ul. Kurowska 118, 24-130 Końskowola.

Przeprowadzono kontrolę trzech firm podczas usuwania pokryć dachowych z prywatnych budynków mieszkalnych i gospodarczych oraz przygotowania ich do transportu.

Nieprawidłowości stwierdzono podczas jednej kontroli:

- okazany opracowany plan pracy nie zawierał identyfikacji azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach,
- użycie nieodpowiedniej folii polietylenowej (o grubości mniejszej niż 0,2 mm) do zabezpieczenia odpadów zawierających azbest.

9. Nadzór nad środkami zastępczymi oraz nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W ramach Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami realizowane są również działania w obszarze przeciwdziałania zagrożeniom życia lub zdrowia ludzkiego stwarzanym przez środki zastępcze potocznie nazywane „dopalaczami”.

W celu ograniczenia zagrożeń jakie mogą powodować środki zastępcze oraz nowe substancje psychoaktywne Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim w ciągu całego roku 2022 kontynuował współpracę z podmiotami leczniczymi w zakresie nadzoru i monitorowania sytuacji w mieście i powiecie związanej z podejrzeniem zatrucia lub zatruciem środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi. W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim nie zarejestrował podejrzenia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną (2020r. – jedno zgłoszenie podejrzenia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną, 2021r. – brak zgłoszeń w tym zakresie).

Z uwagi na informacje o pojawieniu się w sprzedaży wysyłkowej produktów na bazie konopi w postaci liquidów, suszu, jointów lub blantów deklarujących na opakowaniu zawartość substancji HHC-O(0-acetyloheksahydrokannabinol), która nie jest objęta zakresem stosowania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych, wzmociono nadzór w zakresie przestrzegania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych. W 2022r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim przeprowadził 2 kontrole. Podczas kontroli nie stwierdzono produktów wzbudzających podejrzenie, że mogą to być środki zastępcze

tj. niewiadomego pochodzenia, nie posiadających etykiet lub zawierających na opakowaniu deklaracje o zawartości substancji HHC-O.

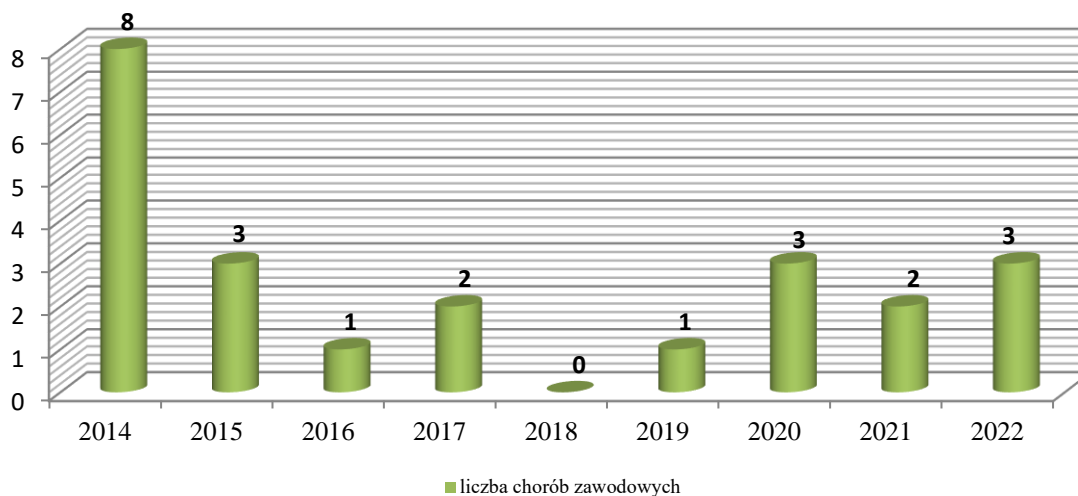
W 2022 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim nie wpłynęły, do odrębnego prowadzenia, sprawy przekazane przez organy ścigania, w związku z powyższym nie wydawano decyzji w zakresie środków zastępczych.

10. Choroby zawodowe.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim w 2022r. wpłynęło 5 zgłoszeń dotyczących podejrzenia choroby zawodowej. Na podstawie wyników postępowania oraz orzeczeń lekarskich placówek uprawnionych do rozpoznania chorób zawodowych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim w 2022 roku wydał 5 decyzji:

- 2 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej z pozycji 26 wykazu chorób zawodowych tj. „Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa - Borelioza” u rolników indywidualnych,
- 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej z pozycji 15.2 wykazu chorób zawodowych tj. „Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: wtórne zmiany przerostowe fałdów głosowych” u pracownika placówki oświatowej,
- 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Wykres 3. Wydane decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej w latach 2015-2022.

Tabela 2. Liczba przypadków poszczególnych chorób zawodowych w latach 2014-2022 według nazwy.

Nazwa choroby zawodowej	Numer choroby zawodowej	Liczba przypadków w latach:								
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pylica płuc	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Astma oskrzelowa	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	15	2	-	-	-	-	-	1	-	1
Choroby skóry	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy- zespół cieśni w obrębie nadgarstka	20.1	-	-	-	-	-	-	-	1	-

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Ubytek słuchu spowodowany hałasem	21	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Zespół wibracyjny	22	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa - borelioza	26	5	3	-	1	-	1	2	-	2
Razem:		8	3	1	2	0	1	3	2	3

11. Podsumowanie.

- Najczęściej stwierdzaną nieprawidłowością podczas kontroli zakładów pracy był brak systematycznego przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.
- Czynnikiem szkodliwym dla zdrowia, na który narażona jest w środowisku pracy największa liczba osób, podobnie jak w latach wcześniejszych, jest hałas.
- Narażenie na działanie czynników rakotwórczych lub mutagennych w środowisku pracy najczęściej występowało w zakładach opieki zdrowotnej, gdzie pracownicy są narażeni na promieniowanie jonizujące oraz formaldehyd.
- Stwierdzone na terenie powiatu janowskiego choroby zawodowe w 2022r. dotyczyły rolników i nauczycieli.

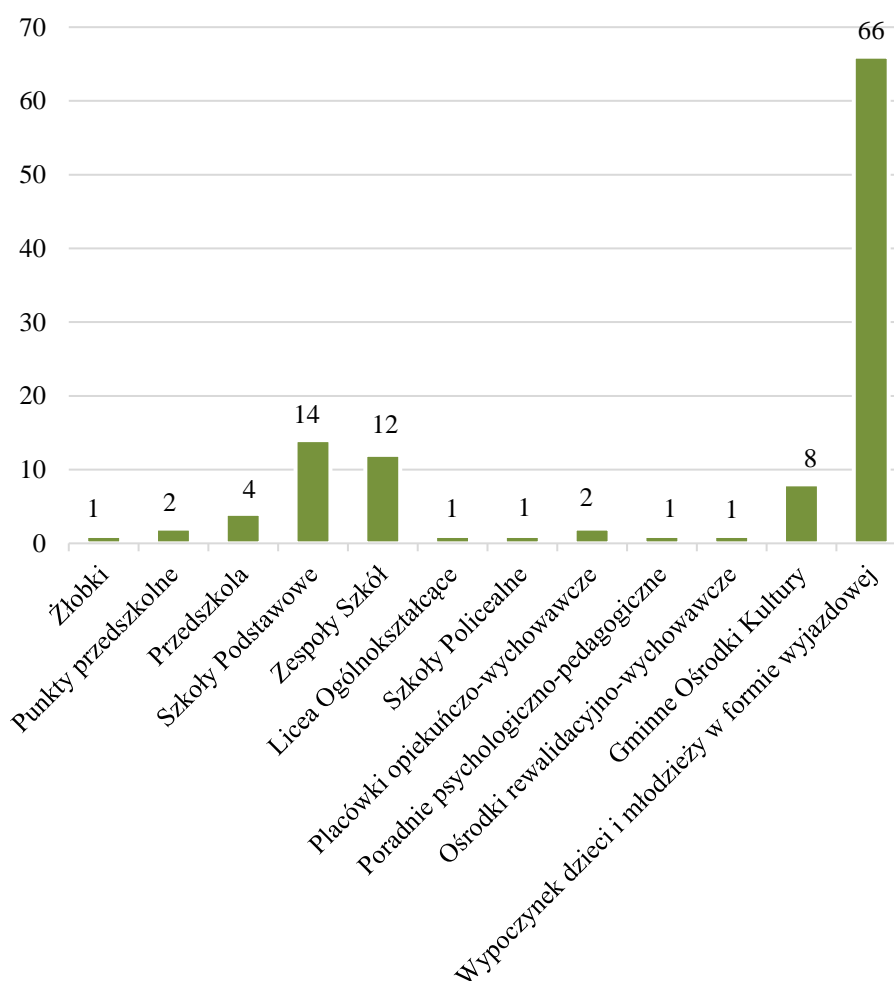
Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

XIII. STAN SANITARNY PLACÓWEK DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach nauczania i wychowania.

Państwowa Inspekcja Sanitarna, realizując swoje zadania z zakresu zdrowia publicznego dokonuje kontroli pod kątem przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczące higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz w ośrodkach wypoczynku, higieny procesów nauczania, a także utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości.

W 2022 roku pod nadzorem tutejszej Stacji znajdowało się 113 placówek, w tym 47 nauczania i wychowania (1 żłobek, 2 punkty przedszkolne, 4 przedszkola, 14 szkół podstawowych, 12 zespołów szkół, 1 liceum ogólnokształcące, 1 szkoła policealna, 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze, 1 poradnia psychologiczno-pedagogiczna, 1 ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy oraz 8 gminnych ośrodków kultury) i 66 wypoczynku dzieci i młodzieży w formie wyjazdowej.

Wykres 1. Placówki będące pod nadzorem Stacji w 2022r.

Ze względu na trwającą epidemię związaną z koronawirusem SARS-CoV-2 w roku 2022 wydano 68 opinii dotyczących zawieszenia zajęć stacjonarnych w placówkach nauczania.

2. Warunki do utrzymania higieny.

W trakcie kontroli sanitarnych zwracano uwagę na warunki do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży w placówkach. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w trakcie przeprowadzonych w 2022r. kontroli placówek oświatowych i innych placówek przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży odnotowali, że 29 skontrolowanych placówek posiada podłączenie do wodociągu miejskiego / gminnego, natomiast 4 placówki korzysta z własnego ujęcia wody. Do sieci kanalizacyjnej centralnej (miejskiej / gminnej) podłączonych jest 11 placówek, 14 placówek posiada zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe, a 8 placówek posiada własną oczyszczalnię ścieków. Skontrolowano również placówki pod kątem zapewnienia ciepłej bieżącej wody w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych. Wszystkie placówki zapewniają dostęp bieżącej ciepłej wody. Nie stwierdzono niezachowania standardów dostępności do urządzeń sanitarnych.

3. Warunki do prowadzenia zajęć WF.

Baza do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego nadal jest nie zadawalająca (27 szkoły posiadają sale gimnastyczne bądź rekreacyjne, a 1 nie). Kontrole wykazały, że zajęcia prowadzone były również w korytarzach szkolnych. Uczniowie niektórych szkół dodatkowo korzystali z hal sportowych zlokalizowanych poza placówkami.

4. Opieka medyczna w szkołach.

Zgodnie z ustawą o systemie oświaty szkoła powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

Na 28 skontrolowanych szkół tylko 10 placówek spełnia te wymagania. W pozostałych przypadkach zadania opieki zdrowotnej realizowane były poza placówkami lub w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówek.

5. Dożywianie dzieci i młodzieży.

Z dożywiania w formie obiadów w roku 2022 skorzystało **2714** uczniów, w tym **364** z posiłków **dofinansowanych**. W czasie kontroli prowadzone były rozmowy uświadamiające dyrektorów nadzorowanych placówek o konieczności zapewnienia dzieciom co najmniej jednego gorącego posiłku w szkole. Ponadto zwracano uwagę na asortyment sprzedawany w sklepikach szkolnych (eliminowanie napojów gazowanych, energetycznych, artykułów wysoko przetworzonych oraz słodczy na rzecz „zdrowej żywności”).

6. Ergonomia mebli edukacyjnych.

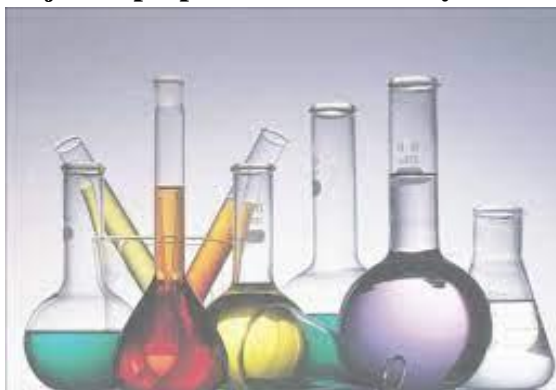

Podczas oceny mebli przedszkolnych i szkolnych analizowano dostosowanie mebli do wzrostu dzieci i uczniów, ich oznakowanie, odpowiednie zestawienie, stan techniczny oraz posiadanie certyfikatów zgodności (meble zakupione po roku 1997 powinny posiadać odpowiednie certyfikaty). Analizę dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii przeprowadzono na **427** stanowiskach, w **32** placówkach, w **40** oddziałach, drobne nieprawidłowości usunięto w trakcie trwania kontroli.

7. Rozkłady zajęć lekcyjnych oraz organizacja pobytu w szkole.

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku. Dokonując analizy tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych w **192** oddziałach w **27** placówkach - nie stwierdzono nieprawidłowości.

8. Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi.

Działając w kierunku minimalizacji zagrożeń jakie niosą za sobą niebezpieczne substancje i mieszaniny skontrolowano **6 pracowni chemicznych** i ich zaplecza. W ramach kontroli zwracano uwagę m.in. na aktualny spis posiadanych niebezpiecznych substancji i mieszanin, posiadanie kart charakterystyk, sposób oraz miejsce ich przechowywania, instrukcje BHP, datę ważności, środki do udzielania pierwszej pomocy oraz możliwość dostępu do bieżącej wody. Nieprawidłowości w żadnej z placówek nie stwierdzono.

9. Pomiary temperatury.

Dbając o higieniczne warunki pracy ucznia zwracano uwagę na warunki mikroklimatyczne w pomieszczeniach dydaktycznych. W sezonie grzewczym pomiarów temperatury dokonano w **23** placówkach, w **130** pomieszczeniach – nieprawidłowości nie stwierdzono. Dodatkowo dokonano pomiaru temperatury wody ciepłej w **10** placówkach, w **14** pomieszczeniach, w **19** punktach. Badania środowiska szkolnego pozwoliły na szczegółową ocenę warunków pobytu i nauki w placówkach nauczania i wychowania.

10. Zapewnienie miejsca do pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych.

Wszystkie szkoły mają zapewnione miejsca do pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych. Sprawdza się to jedynie w placówkach, w których uczniowie posiadają indywidualne szafki na odzież oraz tam gdzie uczniowie korzystają tylko z zajęć w swoich salach (klasy I-III).

11. Oświetlenie.

W roku 2022 oceniono placówki oświatowe pod kątem zapewnienia właściwego oświetlenia zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020r., poz. 1604), który stanowi, że „w pomieszczeniach szkoły i placówki zapewnia się właściwe oświetlenie”. Podczas kontroli 32 placówek oświatowych (4 przedszkola, 28 szkół) stwierdzono, że wszystkie posiadały wyniki z pomiarów natężenia i równomierności oświetlenia zgodne z Polską Normą.

12. Placówki zapewniające uczniom wodę do picia.

Na terenie powiatu janowskiego w bieżącym roku ze względu na trwającą epidemię koronawirusa zrezygnowano z podawania wody pitnej w dzbankach, co miało miejsce w latach poprzednich. Żadna z placówek nie posiada dystrybutora z wodą, ani nie zapewniała wody konfekcjonowanej.

13. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży.

Różnorodne formy wypoczynku dla dzieci i młodzieży, organizowane są zarówno zimą jak i latem. W roku 2022 przeprowadzono łącznie 38 kontroli wypoczynku letniego i zimowego w formie wyjazdowej, z którego skorzystało 1690 uczestników. Wszyscy skontrolowani organizatorzy zostali zarejestrowani w bazie wypoczynku. Podczas kontroli oceniano stan sanitarny, warunki pobytu w miejscu zakwaterowania, dostosowanie się tych obiektów do reżimu sanitarnego określonego w wytycznych GIS, MZ oraz MEiN (procedury, rozlokowanie w pokojach sypialnych, łazienki, świetlice, otoczenie obiektów, wyposażenie w środki do dezynfekcji rąk, powierzchni), zbierano dane dotyczące stanu zdrowia, zapewnienia opieki medycznej oraz dokumentację do celów sanitarno-epidemiologicznych opiekunów. Przeprowadzone kontrole obiektów, w których zorganizowano wypoczynek w formie wyjazdowej nie wykazały nieprawidłowości stanu sanitarno - higienicznego.

14. Podsumowanie.

W roku 2022 przeprowadzono 90 kontroli nadzorowanych obiektów, w tym 52 kontrole w placówkach stałych oraz 38 w placówkach wypoczynku.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

We wszystkich skontrolowanych placówkach zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej (mydło i płyn dezynfekcyjny w dozownikach, ręczniki jednorazowe lub suszarki do rąk oraz papier toaletowy), stwierdzono, iż skontrolowane placówki nauczania i wychowania oraz wypoczynku działały zgodnie z wytycznymi MEiN, MZ i GIS. Na uwagę zasługuje fakt, iż stan sanitarno – higieniczny w nadzorowanych obiektach systematycznie ulega poprawie.

XIV. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Działania oświatowo – zdrowotne prowadzone w 2022 roku na terenie powiatu janowskiego wynikały z wytycznych Głównego Inspektoratu Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zapobiegania HIV i zwalczania AIDS oraz analizy sytuacji epidemiologicznej powiatu. Wiodącym celem w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia były działania informacyjno – edukacyjne mające na celu zwiększenie świadomości zdrowotnej wśród dzieci i młodzieży, rodziców, oraz społeczności lokalnej poprzez realizację następujących programów:

1. Interwencje programowe:

1.1. Program edukacyjny: „Trzymaj Formę”.

Program realizowany jest we współpracy ze Stowarzyszeniem "Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców". Dotyczy on zbilansowanej diety i aktywności fizycznej. Adresowany jest do uczniów klas V-VIII szkół podstawowych oraz ich rodziców. Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie. W roku szkolnym 2021/2022 w programie wzięło udział 20 placówek szkolnych (1407 uczniów).

1.2. Program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”.

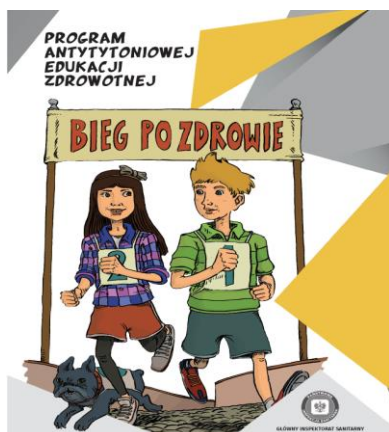

Grupą odbiorców są dzieci uczęszczające do przedszkoli w wieku 5-6 lat. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Główne założenia programu to zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne; kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych; propagowanie zdrowego stylu życia; zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych. Program zawiera tematy odnoszące się do piramidy zdrowego stylu życia, przestrzegania zasad higieny przygotowywania posiłków, rozmieszczenie produktów w lodówce. W roku szkolnym 2021/2022 w programie wzięło udział 5 przedszkoli (1228 dzieci).

1.3. Programy antytytoniowej edukacji zdrowotnej: „Czyste powietrze Wokół Nas” oraz „Bieg po Zdrowie”.

Celem programu „Czyste powietrze wokół nas” jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy. Program kierowany jest do dzieci 5 i 6 letnich uczęszczających do przedszkoli i do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Obejmuje również rodziców dzieci oraz pracowników przedszkoli i szkół podstawowych. Dzięki programowi dzieci usystematyzowały swoją wiedzę na temat szkodliwości różnego rodzaju dymów, a w szczególności czynnego i biernego palenia tytoniu – wpływ na palacza i otoczenie. Realizacja programu miała również wpływ na wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy; rodzice brali udział w pogadankach i prelekcjach. W roku szkolnym 2021/2022 w programie wzięło udział 13 placówek szkolnych (387 uczniów oraz 258 rodziców).

„Bieg po zdrowie” to program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowany do uczniów klas IV szkół podstawowych. Najważniejszym celem programu jest opóźnienie lub zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Programem objęto 339 uczniów klas IV z 16 placówek oświatowych.

1.4. Program zakażeń HBV i HCV pt: „Podstępne WZW”.

W roku szkolnym 2021/22 kontynuowano realizację programu edukacyjnego pt. „Podstępne WZW”. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie, a także pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dotyczącą zachowań zdrowotnych. Program realizowany był w 6 placówkach edukacyjnych na terenie powiatu. Edukacją objęto 1336 uczniów.

1.5. Program edukacyjny: „Znamię! Znam je?”.

W ramach upowszechniania wiedzy o nowotworze złośliwym skóry realizowano program profilaktyczno-edukacyjny „Znamię! Znam je?”, kierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych. Istotą programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat czerniaka-jednego z najbardziej agresywnych nowotworów skóry oraz zachęcanie do

regularnych badań. W roku szkolnym 2021/22 do realizacji programu przystąpiło 6 szkół ponadpodstawowych. Program swym zasięgiem objął – 1361 uczniów.

1.6. Program edukacyjny: „ARS – czyli jak dbać o miłość?”.

Celem programu jest ograniczenie skutków zdrowotnych i społecznych używania substancji psychoaktywnych. Program adresowany jest do młodzieży ze szkół ponadpodstawowych. Ogólnopolski Program „ARS, czyli jak dbać o miłość” znajduje się w Bazie Programów

Rekomendowanych. W roku szkolnym 2021/22 program realizowany był w 4 placówkach i swoim zasięgiem objął 1248 uczniów.

1.7. Program edukacyjny: „Wybierz Życie Pierwszy Krok”.

Program dotyczy profilaktyki zapobiegania chorobom nowotworowym – rak szyjki macicy oraz roli wirusa HPV w jego powstawaniu, adresowany jest do młodzieży ze szkół ponadpodstawowych. Program realizują głównie uczniowie klas I. Celem programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tą chorobę, motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie, podniesienie świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy, dostarczenie informacji o świadczeniodawcach wykonujących badania cytologiczne i kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich. W roku szkolnym 2021/2022 w programie wzięły udział 2 szkoły ponadpodstawowe - 1104 uczniów.

2. Interwencje nieprogramowe.

2.1. Światowy Dzień Zdrowia – 7 kwietnia przebiegał pod hasłem „**Nasza planeta nasze zdrowie**”. W środku pandemii, zanieczyszczonej planety, nasilających się chorób, takich jak rak, astma, choroby serca, w Światowym Dniu Zdrowia 2022, WHO skupiła globalną uwagę na pilnych działaniach niezbędnych do utrzymania ludzi i planety w zdrowiu oraz wspierania ruchu na rzecz tworzenia społeczeństw skoncentrowanych na dobrobycie. W ramach obchodów tego dnia, opracowano informacje na strony internetowe (Starostwo Powiatowe, Urząd Miejski, PSSE Janów Lubelski, Facebook). Popularyzowano działania w zakresie zdrowego stylu życia wśród uczniów ich rodziców, nauczycieli, pacjentów podmiotów leczniczych oraz personelu medycznego poprzez spotkania edukacyjne. Działaniami objęto 1501 osób.

2.2. Promocja szczepień ochronnych.

Akcja #Szczepimysię – w 2022r., prowadzono systematycznie i intensywnie działania promowania szczepień przeciw COVID-19. Z uwagi na sytuację epidemiczną w kraju, akcja promocyjna była realizowana głównie na profilu Facebook oraz stronach internetowych PSSE oraz lokalnych urzędów. Publikowano materiały informacyjne pozyskane ze strony gov.pl oraz opracowania autorskie WSSE w Lublinie.

EUROPEJSKI TYDZIEŃ SZCZEPIEŃ

24-30 KWIEŚNIA 2022
„DŁUGIE ŻYCIE DLA WSZYSTKICH”

Europejski Tydzień Szczepień Ochronnych obchodzony 24 – 30 kwietnia, który w 2022r. przebiegał pod hasłem: „Długie życie dla wszystkich”. Głównym celem akcji było podkreślenie znaczenia równego i powszechnego dostępu do szczepionek, które przyczyniają się do długiego i zdrowego życia. Rok 2022 przyniósł ze sobą wiele wyzwań.

Pandemia COVID-19 przyczyniła się do upolitycznienia szczepień i spadku wskaźników szczepień dzieci w wielu krajach. Wojna w Ukrainie zakłóciła realizację szczepień ochronnych. Wszystkie dzieci, które musiały opuścić kraj, potrzebowały dostępu do powszechnych szczepień, gdziekolwiek się znalazły. Wyzwania te sprawiły, że znaczenie powszechnego dostępu do szczepionek okazało się jeszcze bardziej zauważalne, niż kiedykolwiek wcześniej. Działania odbyły się poprzez kampanię informacyjną prowadzoną za pomocą mediów społecznościowych. Ponadto rozpropagowano informację na temat organizowanego przez WSSE w Lublinie konkursu plastycznego pt. „Szczepienia – liczą się fakty, nie opinie”. Konkurs adresowany był do uczniów szkół ponadpodstawowych województwa lubelskiego. Jego głównym celem było podniesienie wiedzy na temat szczepień ochronnych obowiązkowych i zalecanych, w tym szczepieniu przeciw COVID-19, podniesienie zaufania do szczepień i wakcynologii jako nauki, która przyczyniła się do ograniczenia występowania wielu chorób, zaakcentowanie bezpieczeństwa i skuteczności szczepień, zwrócenie uwagi na manipulowanie faktami w celu dezinformacji na temat szczepień ochronnych, promowanie korzystania z rzetelnych i sprawdzonych źródeł informacji. Rozstrzygnięcie konkursu odbyło się podczas Europejskiego Tygodnia Szczepień. W Konkursie wzięło udział 9 uczniów z powiatu janowskiego. Wyróżnienie otrzymała Katarzyna Mak, uczennica I Liceum Ogólnokształcącego im. Bohaterów Porytowego Wzgórza w Janowie Lubelskim. Działaniami objęto łącznie 1391 odbiorców.

2.3. Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego i zimowego.

Fot. 1. Punkt informacyjno – edukacyjny PSSE w Janowie Lubelskim przygotowany w ramach akcji letniej pt. „Bezpieczny i zdrowy wypoczynek letni”.

W ramach akcji letniej „Bezpieczny i zdrowy wypoczynek letni” i akcji zimowej „Bezpieczny i zdrowy wypoczynek zimowy” organizowane były spotkania z uczestnikami form wypoczynku. Prowadzono szeroko zakrojoną działalność informacyjno-edukacyjną odpowiednią do grupy wiekowej dzieci, związaną z przeciwdziałaniem rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2, jak również profilaktykę używania substancji psychoaktywnych i profilaktyki antytytoniowej. Tematyka dotyczyła bezpiecznych zachowań nad wodą, w lesie, w górach, na drodze, zapobiegania ukąszeniom przez kleszcze, bezpiecznego opalania, zasad profilaktyki czerniaka, profilaktyki zatruc pokarmowych oraz profilaktyki chorób zakaźnych. Przeprowadzono instruktaże prawidłowego mycia rąk, prawidłowego i bezpiecznego usuwania kleszcza. Podczas wypoczynku letniego i zimowego podejmowano działania takie jak: pogadanki, instruktaże, projekcję filmów, zajęcia warsztatowe, dystrybucję materiałów. Informacje dot. zasad bezpieczeństwa i higieny w czasie wypoczynku były systematycznie zamieszczone na fanpage PSSE w Janowie Lubelskim. Ponadto w ramach akcji letniej, podczas imprez lokalnych (Dni Janowa - 10.07.2022r., Festiwalu Kaszy Gryczaki - 07.08.2022r. oraz Pikniku Rodzinnego „Stop Przemocy w Gminie Janów Lubelski” - 28.08.2022r.) przygotowano trzy stoiska informacyjno – edukacyjne. W tych dniach osoby odwiedzające punkt miały możliwość m.in. zmierzenia ciśnienia tętniczego, skorzystania z instruktarzu prawidłowej pielęgnacji jamy ustnej, symulacji zaburzeń zmysłów (alkogogle, narkogogle). Przygotowano również konkurs wiedzy dla dzieci pt. „Bezpieczne i higieniczne wakacje”. Łączna liczba odbiorców akcji letniej i zimowej w powiecie janowskim w 2022r. – 4678 osób.

2.4. Profilaktyka zatruc pokarmowych/ zatruc grzybami.

Profilaktyka zatruc grzybami, była realizowana od czerwca do listopada 2022r. Zbieranie grzybów w naszym kraju jest bardzo popularne. Ze względu na walory smakowe i zapachowe chętnie spożywamy potrawy z grzybów. Pobyt w lesie jest także bardzo dobrą formą aktywnego wypoczynku. W naszych lasach rośnie wiele gatunków grzybów jadalnych, niejadalnych, trujących o różnej toksyczności. Aby zmniejszyć prawdopodobieństwo groźnej dla zdrowia pomyłki, pracownicy PSSE w Janowie Lubelskim w dniu 25.09.2022r. przygotowali wystawę grzybów pt. „Poznaj Grzyby - unikniesz zatrucia”. Celem wystawy zorganizowanej przy współudziale Nadleśnictwa Janów Lubelski było upowszechnienie wiedzy nt. grzybów jadalnych, niejadalnych, trujących oraz zapoznanie z zasadami bezpiecznego grzybobrania. Dodatkowo przez cały październik prowadzono działania edukacyjne pt. "Przygody w lesie - grzybobranie" skierowane do dzieci przedszkolnych. W zajęciach edukacyjnych wzięły udział dzieci uczęszczające do:

- 👉 Publicznego Samorządowego Przedszkola nr 1 w Janowie Lubelskim
- 👉 Publicznego Samorządowego Przedszkola nr 3 w Janowie Lubelskim
- 👉 Publicznego Przedszkola nr 4 w Janowie Lubelskim
- 👉 Niepublicznego Przedszkola „Gwiazdeczka 4” w Janowie Lubelskim

Przedszkolaki dowiedziały się m.in. jak przygotować się na grzybobranie, jak prawidłowo zachowywać się w lesie, jakie gatunki grzybów możemy spotkać podczas leśnych wędrowek. Dzieci chętnie udzielały odpowiedzi na leśne zagadki oraz dzieliły się swoimi spostrzeżeniami. Działaniami objęto: 2712 osób.

Fot. 2. Punkt informacyjno-edukacyjny oraz zajęcia edukacyjne pt. "Przygody w lesie – grzybobranie”.

2.5. Kampania EFSA „Wybieraj Bezpieczną Żywność”.

W ramach II edycji kampanii informacyjnej „Wybieraj Bezpieczną Żywność” #EUChooseSafeFood prowadzono działania informacyjno – edukacyjne. Celem kampanii jest zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu

bezpieczeństwa żywności oraz zachęcenie społeczeństwa do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Tematami tegorocznej edycji były: suplementy diety; higiena żywności (w tym tematyka chorób przenoszonych drogą pokarmową); znakowanie żywności (z uwzględnieniem alergenów). W ramach działań kampanijnych prowadzono spotkania tematyczne, wyświetlano prezentacje przygotowywane przez ekspertów z Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności, w holu PSSE w Janowie Lubelskim przygotowano ekspozycję wizualną. Działaniami objęto łącznie 1173 odbiorców.

2.6. Obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia.

Fot.3. Na zdjęciu laureaci konkursu wiedzy pt. „*Palenie papierosów szkodzi zdrowiu*”.

Światowa Organizacja Zdrowia co roku koncentrując się na innym aspekcie globalnego uzależnienia jakim jest palenie tytoniu, stara się uświadamiać i ostrzegać ludność przed zgubnymi skutkami tego nałogu. W ramach „Światowego Dnia Rzucania Palenia” obchodzonego w trzeci czwartek listopada, PSSE w Janowie Lubelskim w 2022r. prowadziła działania informacyjne oraz zorganizowała konkurs wiedzy pt. „**Palenie papierosów szkodzi zdrowiu**” skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych. W konkursie wzięło udział 104 uczniów z 4 szkół ponadpodstawowych zlokalizowanych na terenie powiatu janowskiego. Dodatkowo informacje dotyczące Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu zostały przesłane do wszystkich szkół oraz placówek służb zdrowia znajdujących się na terenie powiatu. Działaniami profilaktycznymi zostało objętych łącznie: 1213 osób.

2.7. Światowy Dzień AIDS.

Co roku 1 grudnia obchodzimy Światowy Dzień AIDS, święto któremu przyświeca nadzieja, poczucie tolerancji solidarności z ludźmi żyjącymi z HIV i AIDS, wsparcie dla ich rodzin i przyjaciół. Celem akcji było zwrócenie uwagi na niebezpieczeństwo zakażenia się tym wirusem oraz możliwość anonimowego i bezpłatnego wykonania badań. W 2022r. w ramach akcji prowadzono szereg działań edukacyjnych m.in. prelekcje, pogadanki, prezentacje. Działaniami objęto łącznie 3072 odbiorców.

Fot. 4. Pracownicy PSSE w Janowie Lubelskim w dniu obchodów Światowego Dnia AIDS.

2.8. Profilaktyka chorób zakaźnych.

W pierwszej połowie 2022r. większość działań w obszarze profilaktyki chorób zakaźnych obejmowała tematykę koronawirusa SARS-CoV-2. Działania w tym zakresie były podejmowane poprzez: udostępnianie na Fanpage PSSE informacji tematycznych, przekazywanie na bieżąco aktualnych wytycznych, rekomendacji i zaleceń GIS, przygotowywanie i eksponowanie aktualnych materiałów informacyjnych na tablicach informacyjnych w siedzibie PSSE, przygotowywanie i publikowanie materiałów prasowych na stronach internetowych urzędów i PSSE oraz w prasie lokalnej, przekazywanie wytycznych sanitarnych do zakładów pracy, szkół podstawowych. Dodatkowo uświadomienie

potrzeby dbania o własne zdrowie oraz kształtowanie umiejętności niezbędnych do jego ochrony jak też intensywny rozwój zagrożeń cywilizacyjnych skłaniało Ministerstwo Edukacji i Nauki wspólnie z Głównym Inspektoratem Sanitarnym do organizacji w dniach 12 – 16 września 2022r. akcji informacyjno – edukacyjnej dotyczącej chorób zakaźnych pt. „Tydzień dla profilaktyki chorób zakaźnych”. Akcja, miała na celu przekazywanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do dbania

o zdrowie własne i najbliższych. W ramach akcji prowadzono zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Działaniami objęto 1476 osób.

2.9. Zapobieganie chorobom nowotworowym.

Fot. 5. Akcja profilaktyczna „Różowa Kokardka” – zachęcająca kobiety do badań profilaktycznych.

Celem działań było uświadomienie społeczeństwu, że problem chorób nowotworowych jest duży i nie należy go bagatelizować oraz przedstawienie sposobów ochrony przed chorobami nowotworowymi. Działania, które zostały podjęte na terenie powiatu w ramach zapobiegania chorobom nowotworowym to akcja profilaktyczna „**Różowa Kokardka**” zainicjonowana w ramach obchodów Światowego Dnia Walki z Rakiem Piersi, skierowana do mieszkank powiatu janowskiego z różnych grup wiekowych, zachęcająca kobiety do wykonywania badań w tym kierunku. Ponadto pracownik ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Janowie Lubelskim prowadził spotkania edukacyjne dla uczennic szkół ponadpodstawowych, wzbogacone instruktażem samobadania piersi.

2.10. Profilaktyka uzależnień.

W celu zmiany zachowań zdrowotnych przyszłych matek oraz poprawy zdrowia ich potomstwa w roku szkolnym 2021/22 kontynuowano realizację „**Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych**”. Zajęcia realizowano przy pomocy scenariuszy, prezentacji, ulotek dla uczniów i broszur dla rodziców. Z uwagi na zwiększenie zakresu korzystania ze sprzętu cyfrowego przez dzieci i młodzież realizowano kampanię „**Wirtualny świat realnych zagrożeń**”, której celem było uświadomienie ryzyka związanego z nadużywaniem nowoczesnych technologii. Działaniami objęto 1315 osób.

2.11. Profilaktyka higieny osobistej, higieny mycia rąk oraz profilaktyka jamy ustnej.

Higieniczny tryb życia zależy w dużym stopniu od każdego człowieka. Zaniedbania higieniczne stanowią bezpośrednie zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania organizmu, a w konsekwencji dla naszego bezpieczeństwa. W tym zakresie w 2022r. podejmowane były działania edukacyjne skierowane głównie do najmłodszych grup wiekowych – dzieci z oddziałów przedszkolnych oraz uczęszczających do klas I – III. Podczas zajęć pracownik PSSE w Janowie Lubelskim udzielał instruktażu prawidłowego szczotkowania zębów oraz właściwego mycia rąk. W działaniach uczestniczyło 1185 osób.

Fot. 6. Udzielanie instruktażu prawidłowego mycia zębów.

2.12. Profilaktyka nadwagi, otyłości oraz zasady prawidłowego odżywiania.

W ramach działań oświatowych odnoszących się do profilaktyki prawidłowego żywienia i aktywności fizycznej, prowadzono w szkołach podstawowych warsztaty prozdrowotne. Poprzez zajęcia dzieci mogły dowiedzieć się jakie produkty powinny znajdować się w codziennym jadłospisie oraz jaki wpływ na nasze zdrowie mają witaminy i minerały zawarte w owocach i warzywach. Natomiast w części praktycznej uczniowie sami poznawali tajniki zdrowego odżywiania przygotowując odżywcze i zdrowe przekąski.

Fot. 7. Koktajle i przekąski wykonane podczas warsztatów zdrowego odżywiania.

3. Współpraca nawiązana przez PIS na poziomie powiatowym w zakresie działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia.

- Władze samorządów lokalnych,
- Dyrektorzy placówek oświatowo-wychowawczych,
- Kierownicy zakładów opieki zdrowotnej,
- Zakłady pracy,

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

- Redaktorzy prasy lokalnej, administratorzy sieci komputerowych.
- Przez cały 2022 rok o wszystkich działaniach oświatowo – zdrowotnych informowano lokalną prasę oraz zamieszczano informacje na stronie internetowej PSSE, Urzędu Miejskiego oraz Starostwa Powiatowego w Janowie Lubelskim. W 2022 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, największy zasięg miały ogólnopolskie programy edukacyjne inicjowane przez Główny Inspektorat Sanitarny – wdrażane, nadzorowane i koordynowane na terenie powiatu.

Podsumowanie

Podejmowane działania podejmowane adresowane są głównie do dzieci młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz do społeczności lokalnej. Sytuacja epidemiologiczna związana z pandemią koronawirusa w I półroczu 2022r. ograniczyła dotychczasowe działania zakresu promocji zdrowia. Jednak w dalszym ciągu koordynowano programy i przedsięwzięcia oświatowo-zdrowotne poprzez inicjowanie działań, monitorowanie i ocenę ich realizacji. W ramach oceny realizacji programów edukacyjnych w 2022 roku przeprowadzono **38 wizytacji** (od stycznia do czerwca – 29 wizytacji i od października do grudnia – 9 wizytacji) w placówkach oświatowo – wychowawczych. Podczas wizytacji oceniono następujące programy:

Programy:	Ilość placówek ocenianych w ramach wskazanych programów:
Skąd się biorą produkty ekologiczne	2
Czyste Powietrze wokół nas	7
Bieg po zdrowie	11
Trzymaj Formę	9
Podstępne WZW	4
Znamie! Znam je?	3
ARS czyli jak dbać o miłość	2

XV. DZIAŁALNOŚĆ LABORATORYJNA

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Janowie Lubelskim posiada w swojej strukturze organizacyjnej Oddział Laboratoryjny. Działający w systemie zarządzania opartym na normie PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”. Oddział Laboratoryjny uzyskał potwierdzenie swoich kompetencji przez Polskie Centrum Akredytacji i od dnia 3-go marca 2005 roku posiada akredytację Polskiego Centrum Akredytacji o numerze **AB 586**, w zakresie badań mikrobiologicznych żywności i wody, badań fizyko-chemicznych wody oraz badań diagnostyki schorzeń bakteryjnych.

Akredytowana działalność jest określona w Zakresie Akredytacji Laboratorium Badawczego który jest dostępny na stronie internetowej PCA (www.pca.gov.pl). Oddział laboratoryjny poddawany jest corocznej ocenie przez PCA, w wyniku której następuje utrzymanie, bądź rozszerzenie zakresu akredytacji na następny rok. Podczas auditów przeprowadzonych w roku 2022 Polskie Centrum Akredytacji potwierdziło kompetencje Oddziału Laboratoryjnego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim deklaruje swe zaangażowanie w realizację polityki jakości Oddziału Laboratoryjnego PSSE w Janowie Lubelskim oraz zapewnia, że utrzymuje wysoką jakość wykonywanych badań poprzez:

- zatrudnienie personelu, który jest systematycznie szkoleny w zakresie metod badawczych oraz w zakresie zarządzania jakością w Laboratorium,
- braniu udziału w badaniach biegłości/porównaniach między laboratoryjnych organizowanych przez renomowane instytucje krajowe i międzynarodowe,

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

- wykonywanie badań z zastosowaniem technik badawczych odpowiednio udokumentowanych i zweryfikowanych,
- stosowanie odpowiedniego wyposażenia pomiarowego, właściwie obsługiwanego i nadzorowanego.

KORZYŚCI DLA ODDZIAŁU LABORATORYJNEGO WYNIKAJĄCE Z AKREDYTACJI wg PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02

PRESTIŻ – certyfikaty, sprawozdania z badań, świadectwa wzorcowania i raporty z kontroli wydawane przez akredytowane w PCA jednostki inspekcyjne i laboratoria są powszechnie uznawane,

ZAUFANIE KLIENTA – akredytacja jest obiektywnym dowodem na to, że laboratoria działają zgodnie z najlepszą praktyką jak również jest istotnym argumentem przy wyborze dostawców na rynku krajowym i międzynarodowym “badany lub certyfikowany raz – wszędzie akceptowany”,

WIARYGODNE I PRECYZYJNE WYNIKI ANALIZ I BADAŃ – dzięki akredytacji wyniki są wiarygodne i precyzyjne,

UDZIAŁ BADAŃ W DECYZJACH – akredytowane podmioty dostarczają wiarygodnych wyników, na podstawie, których mogą być podjęte decyzje np. w zakresie ochrony zdrowia publicznego.

Wchodząca w skład Oddziału Laboratoryjnego, Pracownia Badań Mikrobiologicznych Żywności, pracująca w Systemie Zintegrowanych Badań Żywności utworzonym na podstawie zarządzenia Głównego Inspektora Sanitarnego z 2004 roku, realizuje badania w zakresie:

Tabela 1. Zakres badań mikrobiologicznych żywności.

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
1.	Obecność pałeczek <i>Salmonella spp</i>	PN-EN ISO 6579-1:2017-04/A1:2020-09 * Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda wykrywania, oznaczania liczby i serotypowania <i>Salmonella</i> . Część 1: Wykrywanie <i>Salmonella spp</i>
2.	Obecność i liczba gronkowców koagulazo-dodatnich (<i>Staphylococcus aureus</i> i innych gatunków)	PN-EN ISO 6888-1:2001+A1:2004 Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby gronkowców koagulazo -dodatnich (<i>Staphylococcus aureus</i> i innych gatunków). Część 1: Metoda z zastosowaniem pożywki agarowej Baird-Parkera. PN-EN ISO 6888-2:2001+A1:2004* Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby gronkowców koagulazo -dodatnich (<i>Staphylococcus aureus</i> i innych gatunków).

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
		Część 2: Metoda z zastosowaniem pożywki agarowej z plazmą króliczą i fibrynogenem. PN-EN ISO 6888-3:2004+AC:2005 Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby gronkowców koagulazo-dodatnich (<i>Staphylococcus aureus</i> i innych gatunków). Część 3: Wykrywanie obecności i oznaczanie małych liczb metodą NPL.
3.	Liczba β -glukuronidazo-dodatnich <i>Escherichia coli</i>	PN-ISO 16649-2:2004* Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby β -glukuronidazo-dodatnich <i>Escherichia coli</i> . Część 2: Metoda płytkowa w temp. 44°C z zastosowaniem 5-bromo-4-chloro-3-indolilo β -D-glukuronidazo.
4.	Obecność i liczba bakterii z grupy <i>coli</i>	PN-ISO 4831:2007 Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda wykrywania i oznaczania liczby bakterii z grupy <i>coli</i> . Metoda najbardziej prawdopodobnej liczby. PN-ISO 4832:2007* Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby bakterii z grupy <i>coli</i> . Metoda płytkowa.
5.	Ogólna liczba drobnoustrojów	PN-EN ISO 4833-1:2013-12+Ap1:2016-11 Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda oznaczania liczby drobnoustrojów. Część 1: Oznaczanie liczby metodą posiewu wgłębnego w temp. 30°C
6.	Liczba przypuszczalnych <i>Bacillus cereus</i>	PN-EN ISO 7932:2005* Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania przypuszczalnych <i>Bacillus cereus</i> - Metoda płytkowa.
7.	Obecność i liczba <i>Listeria monocytogenes</i>	PN-EN ISO 11290-1:2017-07* Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda wykrywania i oznaczania liczby <i>Listeria monocytogenes</i> i innych <i>Listeria spp.</i> Część 1: Metoda wykrywania. PN-EN ISO 11290-2:2017-07* Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda wykrywania i oznaczania liczby <i>Listeria monocytogenes</i> i innych <i>Listeria spp.</i> Część 2: Metoda oznaczania liczby.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
8.	Obecność i liczba <i>Enterobacteriaceae</i>	PN-ISO 21528-1:2017-08 Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda wykrywania i oznaczania liczby <i>Enterobacteriaceae</i> . Część 1: Wykrywanie <i>Enterobacteriaceae</i> . PN-ISO 21528-2:2017-08* . Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda wykrywania i oznaczania liczby <i>Enterobacteriaceae</i> . Część 2: Metoda liczenia kolonii.
9.	Badania sanitarne z powierzchni / wymazy czystościowe	PN-EN ISO 18593:2018-08 . Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalne metody pobierania próbek z powierzchni. Instrukcja producenta płytek kontaktowych.

* badania akredytowane

Zakres pracy w Systemie Zintegrowanym reguluje od roku 2005 zarządzenie Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie realizacji badań jakości wody.

Pracownia Badań Mikrobiologicznych Wody oraz Pracownia Badań Fizyko-Chemicznych Wody realizuje badania w zakresie:

Tabela 2. Zakres badań mikrobiologicznych wody.

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
1.	Ogólna liczba mikroorganizmów na agarze odżywcym w temp. 22±2°C i w 36±2°C	PN-EN ISO 6222:2004* Jakość wody. Oznaczanie ilościowe mikroorganizmów zdolnych do wzrostu. Określenie ogólnej liczby kolonii metodą posiewu na agarze odżywcym.
2.	Obecność i liczba bakterii grupy <i>coli</i>, liczba <i>Escherichia coli</i>	PN-EN ISO 9308-1:2014-12+A1:2017-04* Jakość wody. Oznaczanie ilościowe <i>Escherichia coli</i> i bakterii grupy <i>coli</i> . Część 1: Metoda filtracji membranowej do badania wód o małej ilości mikroflory towarzyszącej.
3.	Obecność i liczba Enterokoków kałowych	PN-EN ISO 7899-2:2004* Jakość wody. Wykrywanie i oznaczanie ilościowe Enterokoków kałowych. Część 2: Metoda filtracji membranowej.
4.	Obecność i liczba gronkowców koagulazo - dodatnich	Metodyka PZH ZHK:2007* . Metoda filtracji membranowej.
5.	NPL bakterii grupy <i>coli</i> i <i>Escherichia coli</i>	PN-EN ISO 9308-2:2014-06* Jakość wody. Oznaczanie ilościowe <i>Escherichia coli</i> i bakterii grupy

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
	Metoda NPL z zast. testu Colilert 18	<i>coli</i> . Część 2: Metoda najbardziej prawdopodobnej liczby.
6.	Obecność i liczba <i>Legionella</i>	Metoda filtracji membranowej. PN-EN ISO 11731:2017-08* Jakość wody - Oznaczanie ilościowe bakterii z rodzaju <i>Legionella</i> .
7.	Obecność i liczba <i>Pseudomonas aeruginosa</i>	PN-EN ISO 16266:2009* Jakość wody. Wykrywanie i oznaczanie ilościowe <i>Pseudomonas aeruginosa</i> .

* badania akredytowane

Tabela 3. Zakres badań fizyko-chemicznych wody.

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
1.	Mętność	PN-EN ISO 7027-1:2016-09* Jakość wody. Oznaczanie mętności. Część 1: Metody ilościowe.
2.	Zapach i smak	PB-05 wyd.1 z dn. 31.01.2006 Oznaczanie zapachu i smaku w wodzie. (procedura opracowana na podstawie normy wycofanej PN-72/C-04557)
3.	Barwa	PN-EN ISO 7887:2012, pkt 6 i pkt 7* Jakość wody. Badanie i oznaczanie barwy.
4.	pH	PN-EN ISO 10523:2012* Oznaczanie pH wód i ścieków metodą elektrometryczną.
5.	Twardość ogólna	PN-ISO 6059:1999 Jakość wody. Oznaczanie sumarycznej zawartości wapnia i magnezu. Metoda miareczkowa z EDTA.
6.	Stężenie żelaza	PN-ISO 6332:2001* Jakość wody. Oznaczanie żelaza. Metoda spektrometryczna z 1,10-fenantroliną.
7.	Chlorki	N-ISO 9297:1994 Jakość wody. Oznaczanie chlorków. Metoda miareczkowania azotanem srebra w obecności chromianu jako wskaźnika (Metoda Mohra).
8.	Stężenie jonów amonowych	PN-ISO 7150-1:2002* Jakość wody. Oznaczanie azotu amonowego. Część 1: Manualna metoda spektrometryczna.
9.	Stężenie azotynów	PN-EN 26777:1999* Jakość wody. Oznaczanie azotynów. Metoda absorpcyjnej spektrometrii cząsteczkowej.
10.	Stężenie azotanów	PN-82/C-04576.08* Woda i ścieki. Badania zawartości

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
		związków azotu. Oznaczanie azotu azotanowego metodą kolorymetryczną z salicylanem sodowym.
11.	Przewodność elektryczna właściwa	PN-EN 27888:1999* Jakość wody. Oznaczanie przewodności elektrycznej właściwej.
12.	Mangan metodą nadmanganianową	PB-07 wyd. 2 z dnia 05.09.2007r. Oznaczanie manganu metodą nadmanganianową. (procedura opracowana na podstawie normy wycofanej PN-92/C-04590/02).
13.	Stężenie chloru całkowitego, wolnego i związanego	PB-14 wyd. 1 z dnia 19.04.2018r.* Oznaczanie chloru wolnego i całkowitego metodą kolorymetryczną za pomocą testów Hach-Lange oraz chloru związanego metodą obliczeniową.
14.	Potencjał redox względem AG/CL	PB-13 wyd. 1 z dnia 10.04.2018r.* Pomiar potencjału oksydoredukcyjnego w wodzie na pływalniach.
15.	Utlenialność	PN-EN ISO 8467:2001* Jakość wody. Oznaczanie indeksu nadmanganianowego.

* badania akredytowane

Zgodnie z zarządzeniem Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 1 kwietnia 2009 roku Pracownia Diagnostyki Schorzeń Bakteryjnych realizuje badania biologicznych czynników chorobotwórczych w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych na terenie województwa lubelskiego w zakresie:

Tabela 4. Zakres badań w Pracowni Diagnostyki Schorzeń Bakteryjnych.

Lp.	Badany obiekt	Badana cecha	Badana cecha
1.	Kał, wymaz z odbytu	Obecność pałeczek <i>Salmonella</i> i <i>Shigella</i> . Metoda hodowlana z potwierdzeniem biochemicznym i serologicznym.	PB-02 wydanie 4 z dnia 21.02.2012r.* Diagnostyka pałeczek jelitowych <i>Salmonella</i> i <i>Shigella</i> .
		Obecność pałeczek <i>Yersinia</i> . Metoda posiewu	PB-08 wyd. 3 z dnia 11.04.2012r.* Diagnostyka pałeczek jelitowych <i>Yersinia</i> .

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

		płytkowego, Identyfikacja biochemiczna.	
2.	Urządzenia sterylizujące - autoklawy	Badanie bakteriologiczne skuteczności sterylizacji za pomocą wskaźnika biologicznego.	PB-12wyd.1 z dnia 05.03.2018.* Biologiczna ocena skuteczności procesu sterylizacji parą wodną w nadciśnieniu.

* badania akredytowane

W roku 2022 w Oddziale Laboratoryjnym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Janowie Lubelskim wykonano w sumie w ramach badań nadzorowych: 1890 badań i 5485 oznaczeń z powiatów: janowskiego, opolskiego, świdnickiego oraz kraśnickiego.

W ramach prac zleconych wykonano ogółem 3803 badań i 8388 oznaczeń.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2022

XVI. PODSUMOWANIE

Liczba obiektów nadzorowanych przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w 2022 roku przedstawiała się następująco:

• Sekcja Higieny Komunalnej	- 260
• Sekcja Higieny Żywności i Żywienia	- 3459
• Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami	- 108
• Sekcja Nadzoru Przeciw Epidemicznego	- 96
• Stanowisko do spraw Higieny Dzieci i Młodzieży	- 47
• Stanowisko do spraw Oświaty Zdrowotnej i Promocja Zdrowia	- 101
Suma	- 4071

W celu zapewnienia bezpieczeństwa sanitarnego powiatu janowskiego w 2022r. Państwowa Inspekcja Sanitarna przeprowadziła łącznie **1000** kontroli w **843** obiektach.

W celu wyegzekwowania nałożonych podczas kontroli obowiązków wydano **155** decyzji administracyjnych, nałożono **32** mandaty karne na łączną kwotę **4.000,00 zł**. Do badań w zakresie urzędowej kontroli żywności, monitoringu jakości wody pobrano łącznie **290** próbek.

Dobre efekty naszej pracy mobilizują do prowadzenia aktywnego nadzoru epidemiologicznego oraz działań prowadzonych ustawicznie i z dużym zaangażowaniem, na rzecz promocji zdrowia.